

MAJANDUSAASTA ARUANNE

aruandeaasta algus: 01.01.2023

aruandeaasta lõpp: 31.12.2023

sihtasutuse nimi: Sihtasutus Keskkonnainvesteeringute Keskus

registrikood: 90005946

tänavatänu nimi, Narva mnt 7a
maja ja korteri number:

linn: Tallinn

maakond: Harju maakond

postisihthnumber: 10117

telefon: +372 6274171

faks: +372 6274170

e-posti aadress: info@kik.ee

Sisukord

Tegevusaruanne	3
Raamatupidamise aastaaruanne	90
Bilanss	90
Tulemiaruanne	91
Rahavoogude aruanne	92
Netovara muutuste aruanne	93
Raamatupidamise aastaaruande lisad	94
Lisa 1 Arvestuspõhimõtted	94
Lisa 2 Raha	97
Lisa 3 Nõuded ja ettemaksed	98
Lisa 4 Maksude ettemaksed ja maksuvõlad	99
Lisa 5 Materiaalsed põhivarad	100
Lisa 6 Immateriaalsed põhivarad	101
Lisa 7 Kapitalirent	101
Lisa 8 Kasutusrent	102
Lisa 9 Laenukohustised	103
Lisa 10 Võlad ja ettemaksed	104
Lisa 11 Annetused ja toetused	105
Lisa 12 Sihtotstarbeliselt finantseeritud projektide otsesed kulud	105
Lisa 13 Jagatud annetused ja toetused	105
Lisa 14 Mitmesugused tegevuskulud	106
Lisa 15 Tööjõukulud	106
Lisa 16 Intressikulud	106
Lisa 17 Intressitulud	107
Lisa 18 Seotud osapooled	107
Lisa 19 Antud sihtfinantseerimise kulud keskkonnakaitseval	108
Lisa 20 Sihtfinantseerimisega seotud potentsiaalsed kohust	109
Lisa 21 Äriühendus	110
Lisa 22 Juriidilised vaidlused	111
Aruande allkirjad	112
Vandeaudiitori aruanne	113

MAJANDUSAASTA ARUANNE 2023

Aruandeaasta algus: 1. jaanuar 2023

Aruandeaasta lõpp: 31. detsember 2023

Nimi: Sihtasutus Keskkonnainvesteeringute Keskus

Registrikood: 90005946

Aadress: Narva mnt 7a, Tallinn, Harjumaa, 15172

Telefon: +372 58 800 200

E-post: info@kik.ee

Foto: KIKi töötaja Mait Hendrikson

SISUKORD

3	JUHATAJA PÖÖRDUMINE
5	KES ME OLEME?
8	2023 KOKKUVÕTLIKULT
13	JÄTKUSUUTLIKKUS
26	TOETUSED JA LAENUD
48	KIKI ELLUVIIDAVAD PROJEKTID
60	ARENDUS JA KOOSTÖÖ
67	RISKIJUHTIMINE
71	ORGANISATSIOON
79	KUIDAS TÄITSIME 2023. AASTA EESMÄRGID?
82	MIDA TOOB AASTA 2024?
87	RAAMATUPIDAMISARUANNE

KIK

JUHATAJA PÖÖRDUMINE

Foto: KIKi töötaja Andres Orula

Aasta 2023 oli KIKi jaoks tegus ja saavutusterohke. Kõik seatud eesmärgid said täidetud, mitu pikaajaliselt olulist tegevust jõudis tulemuseni ja organisatsioon tervikuna toimib hästi. Viimase kinnituseks on küsitluste põhjal selgunud nii klientide, partnerite kui ka töötajate kõrge rahulolu asutuse tegevusega.

2023. aasta alguses liideti KIKiga SA Erametsakeskus, mille tulemusena lisandus kolmele senisele tegevusvaldkonnale erametsanduse toetamine ja arendamine. Uus valdkond täiendab suurepäraselt meie seniseid teenusvaldkondi – kliima ja elurikkus, ringmajandus ja ressursisääst ning energeetika ja liikuvus. Töötajate arv suurenes ühinemisel 90 inimeseni ning kordades kasvas rahastatud taotluste arv, ulatudes sel aastal ligi 8000 toetatud projektini. Rõõm on tõdeda, et läbimõeldud tegevuse tulemusena ühinemine õnnestus – klientide teenindamisel häireid ei esinenud ja lisandunud töötajad on saanud osaks KIKi meeskonnast. Seejuures saavutati töhusa toimetamisega aasta kokkuvõttes kogu asutuses märkimisväärne kulude kokkuhoid.

Pikaajalise ettevalmistuse järel omistati KIKile vastustundliku ettevõtluse kuldtaseme kvaliteedimärgis ja väljastati infoturbesertifikaat ISO 27001. Tunnistused näitavad, et KIKi tegevus on keskkonna-, sotsiaalses ja juhtimisaspektis korraldatud kooskõlas parimate tavadega ning täielikult paberivaba organisatsioonina vastab infosüsteemide juhtimine ja turvalisus kõrgetele rahvusvahelistele standarditele.

Olulise versta-postina lõppes struktuurifondide periood 2014–2020, millega seoses tuli hiljemalt aasta lõpuks esitada kõik lõppenud perioodi projektide maksetaotlused. Vaatamata kasvanud mahule menetleti kõik taotlused asjakohaselt ja vaid üksikud projektid ei jõudnud soovitud

lõpptulemusteni. Juhtimis- ja kontrollisüsteem toimib, riskid tervikuna on kontrolli all ning vaidlusi toetuse kasutamise ja hangete nõuete täitmise üle on suhteliselt vähe. Tagasinõutud toetuse määr jääb alla väga madala 2% taseme.

Täna eelkõige kõiki kliente keskkonnale vajalike projektide elluviimise eest! Samuti täna partnereid koostöö eest oluliste toetusmeetmete väljatöötamisel! Loomulikult täna meie töötajaid, keda jätkuvalt kiidetakse nii kiire reageerimise kui ka ammendavate vastuste ja abivalmiduse eest! Keskkonna- ja kliimavaldkonnas loeb iga üksik tegu, kuid vaid ühiselt tegutsedes saavutame kõigi jaoks olulisi muutusi. KIK jätkab pingutamist, et homse hoidmiseks vajalikud tegevused saaks osapoolte koostöös tehtud!

Andrus Treier
KIKi juhataja

Foto: Aron Urb

KIK

KES ME OLEME?

Foto: KIKi töötaja Kai Helm

Keskkonnainvesteeringute Keskus (KIK) on kaasaegsete, tarkade ja mõjusate lahenduste elluviija Eesti keskkonnamaastikul. Hea looduskeskkonna hoidmiseks töötame välja praktilisi lahendusi, leiame koostöö- ja rahastusvõimalusi nii Eestis kui ka rahvusvaheliselt, pakume partneritele asjalikku teenust ning viime projekte ellu.

VISIOON

Eesti elanikel on hea looduskeskkond nii elamiseks kui ka majandamiseks.

Eesti elukvaliteet paraneb, loodus- ja ettevõtluskeskkond arenevad tasakaalustatult toetades Eesti majanduse pikaajalist jätkusuutlikkust ja suurendades selle konkurentsivõimet maailmas.

MISSIOON

KIK on kaasaegsete, tarkade ja mõjusate lahenduste elluviija Eesti keskkonnamaastikul.

Selleks töötame välja praktikas rakendatavaid lahendusi, leiame koostöö- ja rahastusvõimalusi nii Eestis kui ka rahvusvaheliselt, pakume asjalikku teenust ning viime projekte ellu.

VÄÄRTUSED

Teame, mida teeme

- Meil on teadmised, kogemused ja oskus neid kasutada.
- Tahame areneda ja õppida.
- Oleme uudishimulikud, julgeme katsetada ja ennast proovile panna.
- Viime asjad lõpuni.

Avame ukSED uutele võimalustele

- Meiega on hea koostööd teha, oleme avatud uutele ideedele.
- Meid seovad eesmärgid, oleme lahendustes paindlikud.
- Pakume läbimõeldud ja väärtustloovaid teenuseid.

Koos suudame rohkem

- Meil on tugev meeskond, teeme tööd põnevusega.
- Igaühe panus on oluline, rollid on selged, erinevad vaatenurgad toovad tulemust.
- Oleme valmis rääkima ja kuulama. Mõtleme, kuidas saab.
- Julgeme võtta vastutust, usaldame ja kaasame.

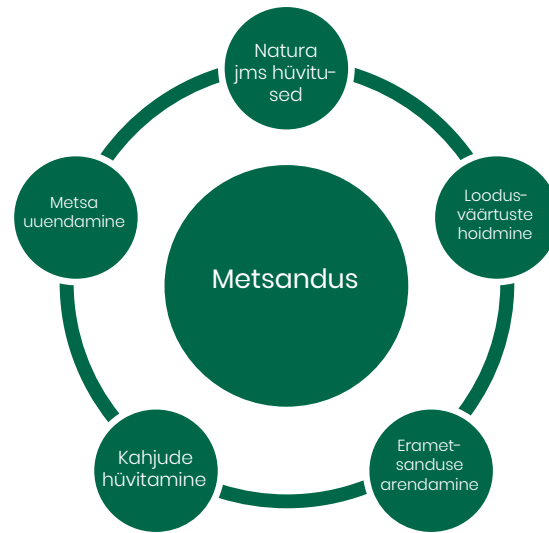
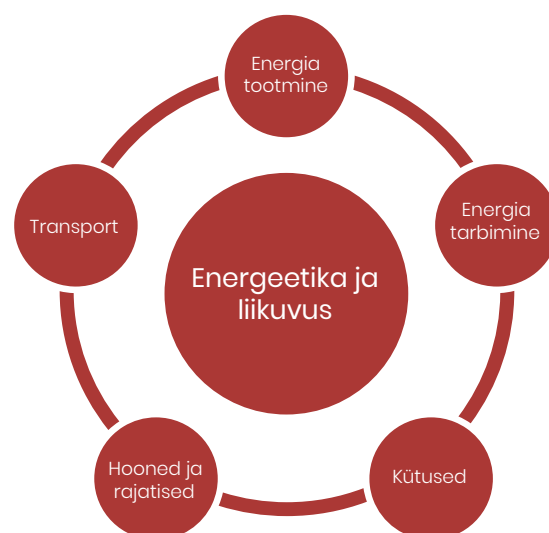
Me hoolime

- Hoolime keskkonnast, klientidest, partneritest, kolleegidest.
- Hoolime sellest, mida teeme ja kuidas elame.
- Teame, et väikesed teod viivad suurte muutusteni.
- Keskkonnahoid ei ole ainult töö, see on eluviis.

Alates 1. jaanuarist 2023 ühines KIKiga SA Erametsakeskus. Tänu sellele lisandus KIKi valdkondade hulka metsandus, KIK asus arendama erametsandust ning jagama erametsanduse toetusi.

KIKi teemad jagunevad 2023. aastast nelja valdkonda:

KIK kuulub Kliimaministeeriumi haldusalasse.

KIK

2023 KOKKUVÕTLIKULT

Foto: KIKi töötaja Mait Hendrikson

Olulisemad numbrid

Lõppes
8160
projekti

Esitati
8487
taotlust

Rahastati
7930
projekti

153,1
miljonit eurot
väljamakseid

KIKile tagasi
makstud laene
6,9
miljonit eurot

Avatud
41
taotlusvooru

Meetmeid
KIKi portfellis
64

KIK viis ellu
19
projekti

Hankekонтроллid
protseduuri
rakendamine ja
juhtimissüsteemi
toimivuse
II kategooria
saavutamine

Abikõlbmatute
kulude osakaal
1,43%
auditeeritud
kogukuludest

Efektiivsus
3,4%

Tegevuskulu koos
projektidega
5,9
miljonit eurot

Teenitud
finantstulu
0,65
miljonit
eurot

KIKile väljastati
infoturbe
sertifikaat
ISO 27001

Klientide
soovitusindeks
73%

Ministeeriumide
rahuloluloomäär
98%

1822
meedia-
kajastust

19
korraldatud
infopäeva, seminari
ja kaasamisüritust

49
avaldatud
artiklit, sh 7
arvamuslugu

91
töötajat 2023.
aasta lõpus

Töötajate
keskmine
tööstaaž
8,7
aastat

Töötajate
rahulolu
KIKiga
85%

Olulisemad sündmused

1. jaanuaril ühinesid SA Erametsakeskus ja SA Kesk-konnainvesteeringute Keskus. Erametsakeskusest sai KIKi metsaosakond.

Sõlmisime Eesti Linnade ja Valdade Liiduga hea tahte lepingu, et koos toetada kohalikke omavalitsusi keskkonna- ja kliimateemade juhtimisel.

11. mail oli KIKi 23. sünnipäev! Sel puhul istutasime KIKi tööperega 6000 pisikest puud, millest tulevikus kasvab elurikas mets.

Selgusid noorte roheideede konkursi Negavatt 10. hooaja parimad. Peapreemia viis koju keskkonnasõbralikke õhupuhasteid tootev Mossy.

Jaauuar

Aprill

Mai

Juuni

Tutvustasime metsanduse ja nullheitega sõidukite toetusi Maamessil.

Alustas tegevust KOVidele suunatud rohepöörde juhtimise koostöövõrgustik R-klubi.

Tutvustasime Õpetajate Lehes õpilaste rohetehnoloogiate teadlikkuse suurendamise projekte.

Tutvustasime Postimehe erirubriigis KIKi rahastatud projekte, mis suurendavad asulate elurikkust.

Eesti ja Läti ühine meretuulepargiprojekt ELWIND sai Euroopa Liidust positiivse vastuse rahataotlusele keskkonnamõju hindamise uuringute läbiviimiseks.

KIKi tunnustati vastutus-
tundliku ettevõtluse sertifikaadiga ning kuldtaseme kvaliteedimärgisega.

Korraldasime Arvamusfestivalil kaks arutelu, mis keskendusid roheenergia ja tulevikumetsa teemadele.

Korraldasime koos RMK ja Taastuenergia Kojaga seminari „Puit energiaks?”.

Juuli

August

September

Korraldasime Tallinnas Pirita tee äärsel rannaalal vetikatest puhastamist.

Saime KIKi kui rakendusüksuse struktuuri-
ritoetuse administreerimisega seotud
lõppraporti perioodi 2014–2020 kohta.
Audiitorite hinnangul juhtimis- ja kontrolli-
süsteem toimib (kategooria II).

2025+
VEEREFORM

Kliimaministeerium määras KIKi veeteenuste riikliku reformi projektijuhiks.

Korraldasime koos partneritega rohetehnoloogia konverentsi GreenEST Summit.

Sõlmisime Koostöölepingu Kliimaministeeriumi, Konkurentsiameti, Eesti Vee-ettevõtete Liidu, Eesti Omanike Keskliidu ja Terviseametiga veereformi hea tahte koostöölepingu.

Sõlmisime koostöölepingu EASI ja Kredexi ühendasutusega, et asutuste jaoks pakutavate teenuste pakett oleks taotlejate jaoks selge ning lisaväärtust loov.

Pälvisime infoturbe juhtimissüsteemi vastavussertifikaadi ISO 27001.

Koordineerisime Eesti esimese riikliku paviljoni programmi kliimakonverentsil COP28. Paviljonis osales enam kui 20 Eesti ettevõtet, teadusasutust ja organisatsiooni. Kümne konverentsipäeva jooksul pakuti väärtuslikku sisuprogrammi enam kui 60 eestlaste veetava rahvusvahelise üritusega 200 oma ala tippeksperdi ja poliitiku osalusel.

Oktoober

November

Detsember

Võtsime osa Baltimaade suurimast jätkusuutlikkuse festivalist ImpactDay, kus korraldasime paneeli roheinvesteeringute teemal.

Käivitusid kaks viiest temaatilisest rohetehnoloogia arengukiirendist, mis aitavad ergutada iduettevõtete arengut materjaliteaduse, ressursside väärindamise ja kemikaalide kasutuse vähendamise valdkonnas ning elukeskkonna kestlike lahenduste arendamisel.

Jagasime Delfi portaali erirubriigis ringmajanduse edulugusid.

Toimus kuuendat korda algklassidele mõeldud videokonkurss mini Negavatt, kus lapsed said välja pakkuda lahendusi, kuidas vähendada toidu raiskamist. Konkursile saabus 64 tööd.

KIK

JÄTKUSUUTLIKKUS

Foto: KIKi töötaja Andres Orula

KIKi jätkusuutlikkuse raamistiku eesmärk on juhtida organisatsiooni keskkonnasäästlikult, vastutustundlikult ja läheneda ESG (environmental, social and governance) teemade juhtimisele süsteemset, sihipäraselt ja hea rahvusvahelise tava kohaselt.

KIKi jätkusuutlikkuse ambitsioon

Meil on vaja astuda julgeid samme, et suunata maailm jätkusuutlikule rajale. Meie jätkusuutlikkuse strateegiline alus on ÜRO kestliku arengu eesmärgid. Keskendume eesmärkidele, kus meie mõju on suurim – keskkonnavalasele jätkusuutlikkusele. Panustame eesmärkide täitmisesse KIKi väärtusahela üleselt, oma toetuste ja teenuste, aga ka innovaatiliste omaprojektidega.

KIKi jätkusuutlikkuse lubadus

Toetame tugeva, uuendusmeelse, inimeste ja looduse suhtes vastutustundliku majanduse käekäiku. Me mõistame, et homse hoidjatena on meil selles oluline roll nii eeskujuna, eksperdina, käivitajana kui ka elluviijana.

KIKi panus ÜRO kestliku arengu eesmärkidesse

KIKi fookusteemad kestlikku arengusse panustamisel:

- **Eeskuju** – tegutseme keskkonna- ja töötajasõbralikult, lähtume ausameelsetest ja vastutustundlikest juhtimistavadeist.
- **Ekspert** – kasvatame teadlikult oma asjatundlikkust, et olla väärtust loov koostöö-partner ja panustada keskkonnateadlikkuse tõusu ühiskonnas tervikuna.
- **Käivitaja ja elluviija** – pakume loodus- ja elukeskkonda parendavaid teenuseid ja toetusi, mis otseselt panustavad ÜRO kestliku arengu keskkonnavalastesse eesmärkidesse.

Foto: KIKi töötaja Aivi Allikmets

Jätkusuutlikkuse tegevused ja süsiniku jalajälg

2023. aastal jätkasime jätkusuutlikkuse tegevustega ja taotlesime Vastutustundliku Ettevõtluse Foorumilt **vastutustundliku ettevõtluse sertifikaati**. Selle abil saab hinnata, kui kaugelt on organisatsioon jõudnud vastutustundlikkuse tegevustega võrreldes teiste Eesti ettevõtetega.

Saime parima ehk kuldtaseme märgise keskmiste ja suurte organisatsioonide kategoorias. Vastutustundliku ettevõtluse sertifikaat ja kuldtaseme märgis tähistab, et KIK on teadlikult vastutustundlik ja näitab üles initsiatiivi, süsteemsust ning järjepidevust, mis tagab vastutustundliku käitumise kõigil juhtimistasanditel ja kõigi töötajate poolt.

Kolmest hinnatavast ESG valdkonnast (E – keskkond, S – sotsiaalne mõju, G – organisatsiooni juhtimine) kahes saavutasime keskmisest oluliselt parema tulemuse ja sotsiaalses mõjus keskmise tulemuse. Parimad tulemused saavutasime loomulikult keskkonnavaldkonnas.

Roheline kontor

Vastutustundliku töö- ja keskkonnanahoiu ehk rohelise kontori eesmärk on meie keskkonnamõju pidev jälgimine ja vähendamine. Soovime loodusressursse säästvalt kasutada, vähendada jäätmeteket, muuta töökeskkond tervislikumaks ning hoida kokku kulusid.

Rohekontori teemade fookusesse võtmiseks moodustasime rohekontori tööühma, kuhu kuulub igast üksusest vähemalt üks inimene.

Rohekontoritööühma esimene ülesanne oli välja töötada KIKi rohelise kontori põhimõtted. Koostasime keskkonnasõbraliku töötaja meelepea ning alustasime rohemüksudega, et suurendada töötajate keskkonnateadlikkust ja keskkonnasõbralikku käitumist. Rohelise kontori märgise taotlemine KIKi Tallinna ja Tartu kontoritele on planeeritud 2024. aastasse.

Süsiniku jalajälg

Alustasime oma süsiniku jalajälje mõõtmisega 2021. aastal. 2023. aastal liitusime Erametsakeskusega, seoses sellega kasvas töötajate arv ning lisandunud ülesannete (kohapealsed metsatoetuste kontrollid) tõttu suurenes märgatavalt ka ärireiside osakaal. Sellest tulenevalt saame 2023. aasta tulemused võtta baasväärtuseks ning edaspidi lähtuda nendest andmetest.

Standard jaotab organisatsiooni või ettevõtte tegevusega kaasnevad kasvuhoonegaaside emissioonid kolme skoopi.

- **Skoop 1** – otsesed emissioonid (kütusekulu organisatsiooni sõidukites)
- **Skoop 2** – kaudsed emissioonid (sisseostetud elektri- ja soojusenergia)
- **Skoop 3** – kõik muud kaudsed väärtusahelast tulenevad emissioonid (sisseostetud tooted ja teenused, põhivara, ärireisid), töötajate töö- ja elukoha vaheline sõit, kodukontor, kütuse ja energia-tarbimisega seotud kaudsed mõjud, mida ei arvestata skoop 1 ja 2 all)

Keskkonnainvesteeringute Keskuse 2023. aasta süsiniku jalajälg

Keskkonnainvesteeringute Keskuse 2023. aasta süsiniku jalajälg oli kokku **327,2 tonni CO₂-ekvivalenti**.

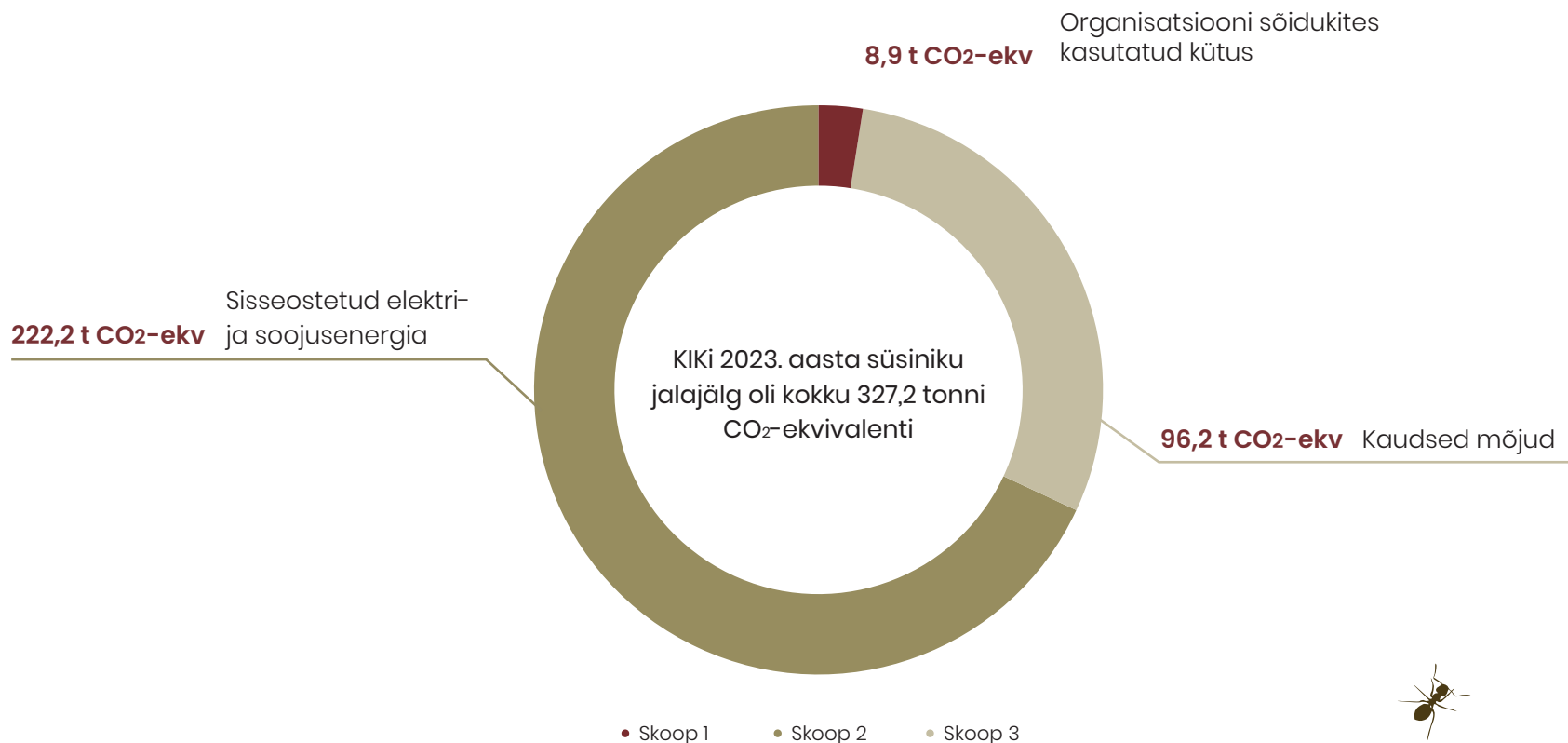
Skoop 1 moodustas 2,7% -> 8,9 t CO₂ -ekvivalenti

Skoop 2 moodustas 29,4% -> 96,2 t CO₂ -ekvivalenti

Skoop 3 moodustas 67,9% -> 222,2 t CO₂ -ekvivalenti

Suurimad mõjukategooriad olid:

1. Ärireisid (119 t CO₂-ekv), mis moodustas 36% kogu jalajäljest
2. Sisseostetud elektrienergia (84 t CO₂-ekv), mis moodustas 26% kogu jalajäljest
3. Sisseostetud põhivara (50 t CO₂-ekv), mis moodustas 15% kogu jalajäljest

KIKi kolme aasta süsiniku jalajälg

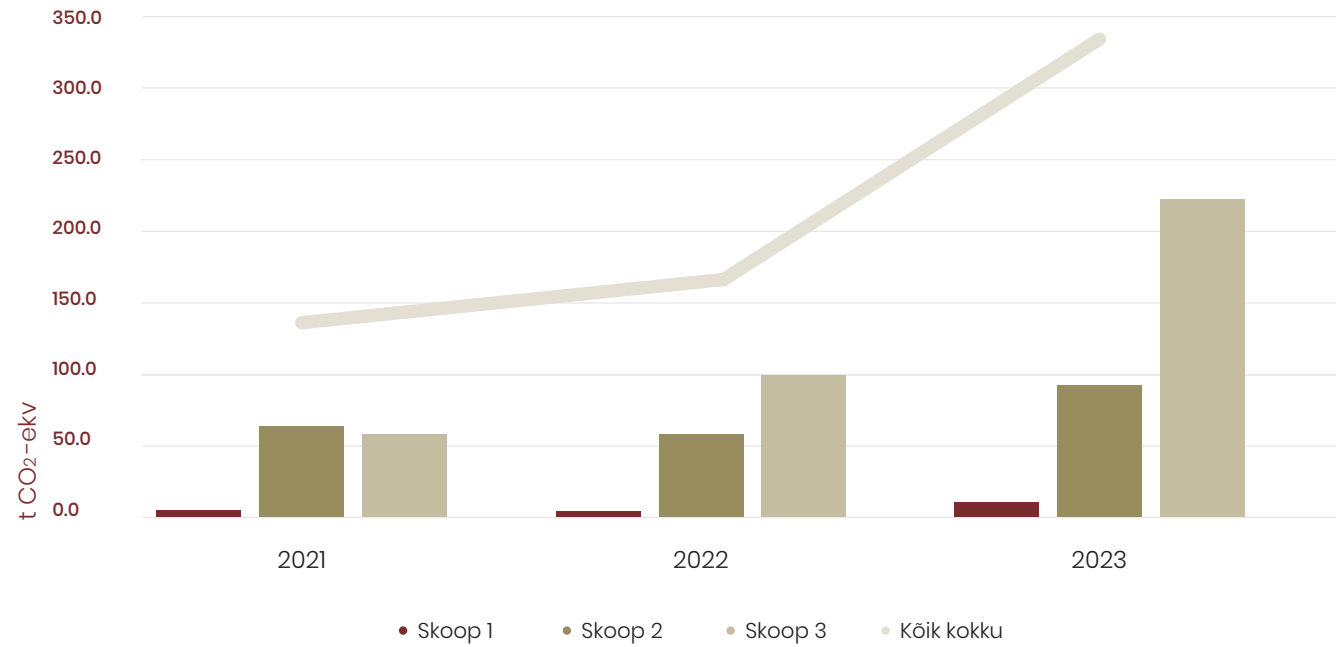

Foto: KIK

KIKi toetuste mõju

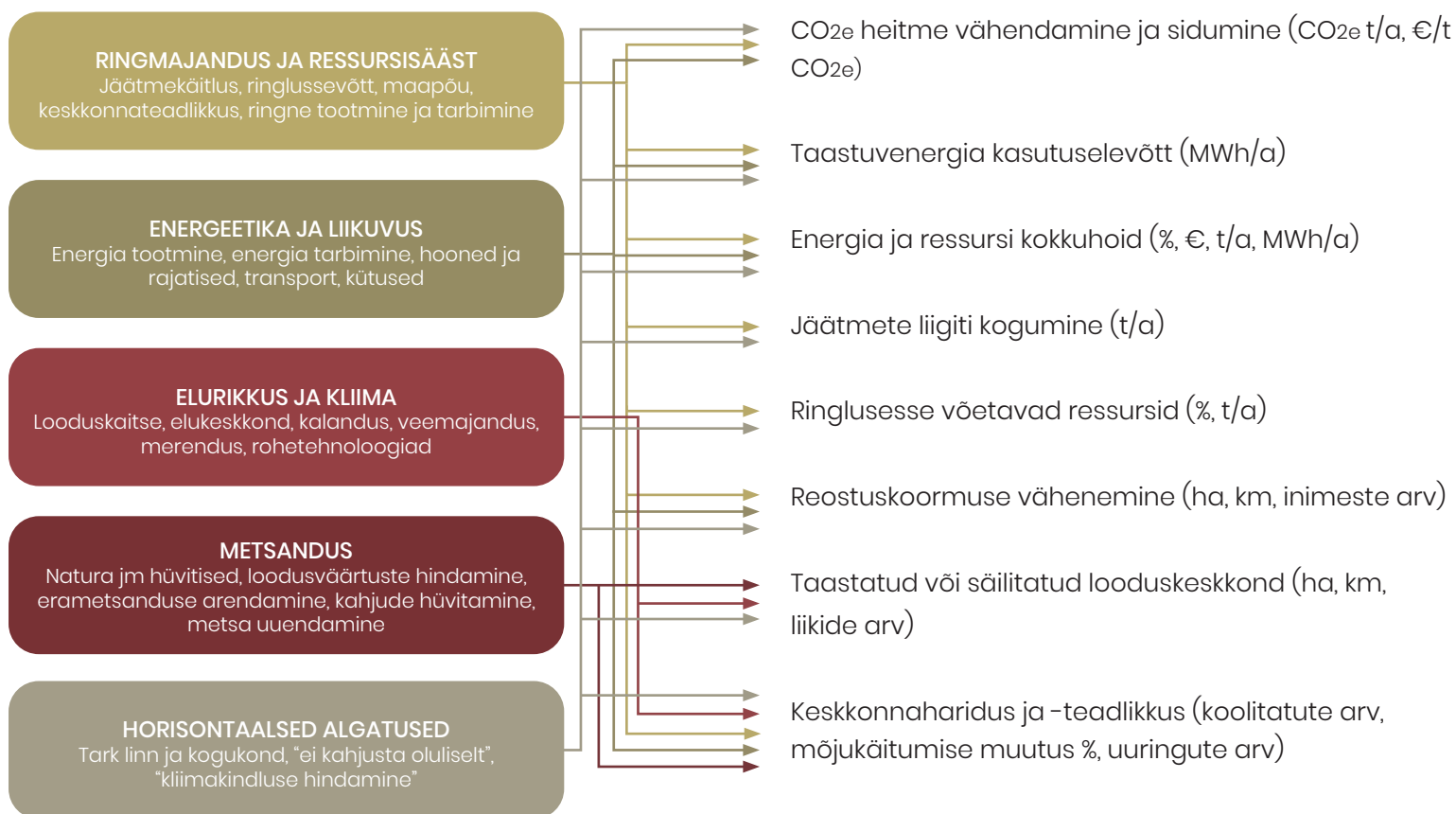

KIKi kõige suurem panus kestlikku arengusse seisneb KIKi toetuste ja teenuste portfelli mõjus.

Kõik KIKi meetmed avaldavad laiemat positiivset keskkonnamõju – alates puhta joogivee kättesaadavaks tegemisest ja reovee puhastamisest, erinevate loodusobjektide korrastamisest, taastuenergeetika ning ringmajanduse projektidest kuni erinevate uuringute rahastamise, keskkonnateadlikkuse suurendamisega seotud tegevuste ning loodusmatkade korraldamiseni.

Kokku viib KIK rahastusperioodil 2021–2027 kõikidest rahastusallikatest ellu erinevaid tegevusi 60 sekumise raames kogumahus 546,6 miljonit eurot. Eelduslikult avame 2024. aastal taotlemiseks 35 Euroopa Liidu ja riigisisese rahastusega meetet.

Oma toetusmeetmete keskkonnamõju paremaks hindamiseks töötasime välja **KIKi portfelli mõjude mõõtmise raamistiku**, milles võtsime kasutusele kaheksa mõõdikut.

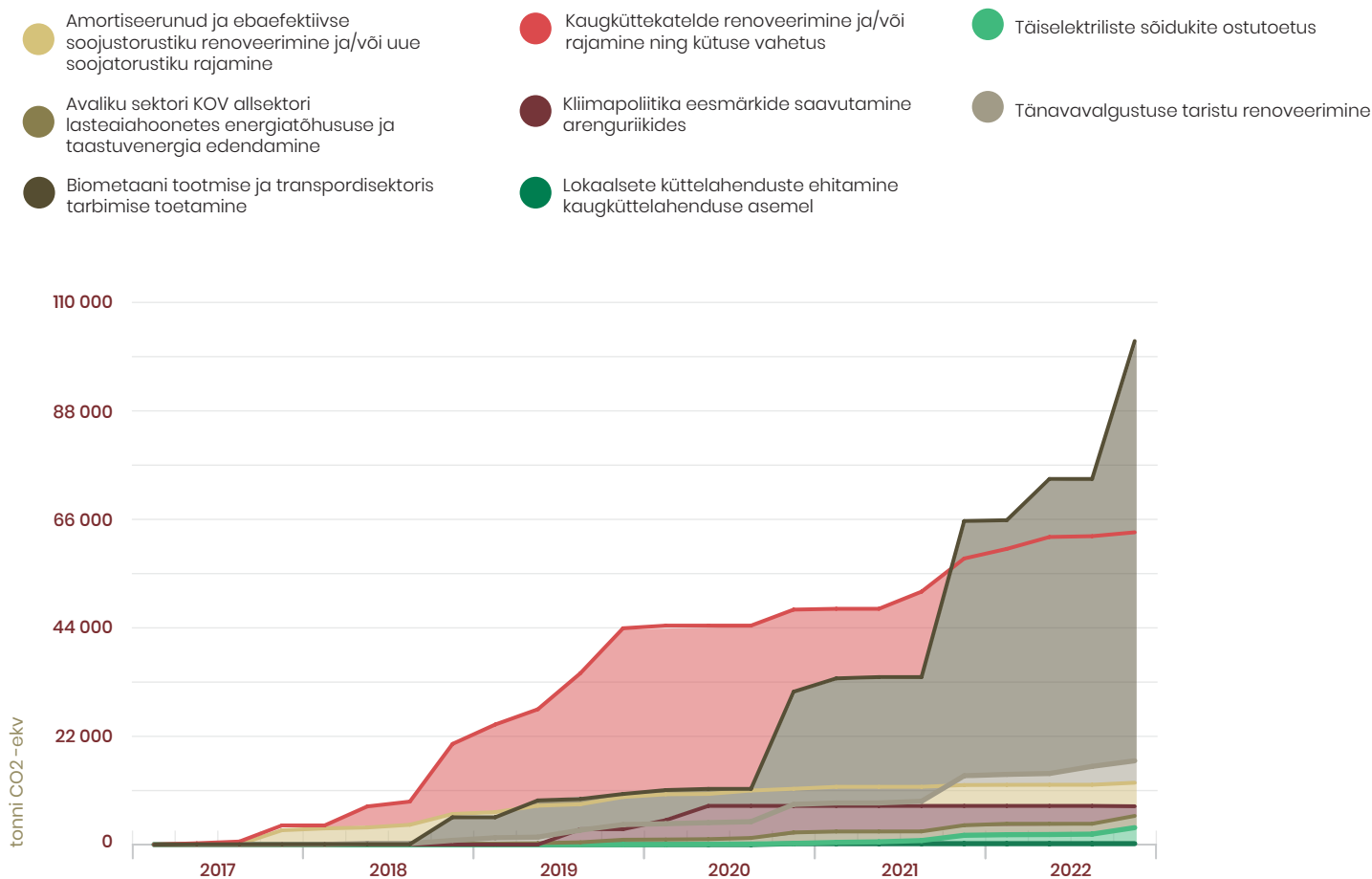

Möödame iga meetme puhul erinevaid keskkonnamõjusid. Näiteks rohevesiniku kasutuselevõtu toetusel on arvesse võetud kasvuhoonegaaside ja muu õhuheite vähenemine, taastuenergia kasutuselevõtt, aga ka vesiniku müügihind ja meetme marginaalkulu.

2023. aastal automatiseerisime KIK mõõdikute ülevaadete koostamise, kasutades selleks PowerBI abi.

Näited aastatel 2016–2022 saavutatud mõjust

Kasvuhoonegaaside heitme vähenemine

Aastatel 2016 – 2022 panustas heitmete vähendamisse 412 KIKi toetatud projekti, mille tulemusena vähenes süsinikuheite seni esitatud aruannete põhjal enam kui 218 000 tonni.

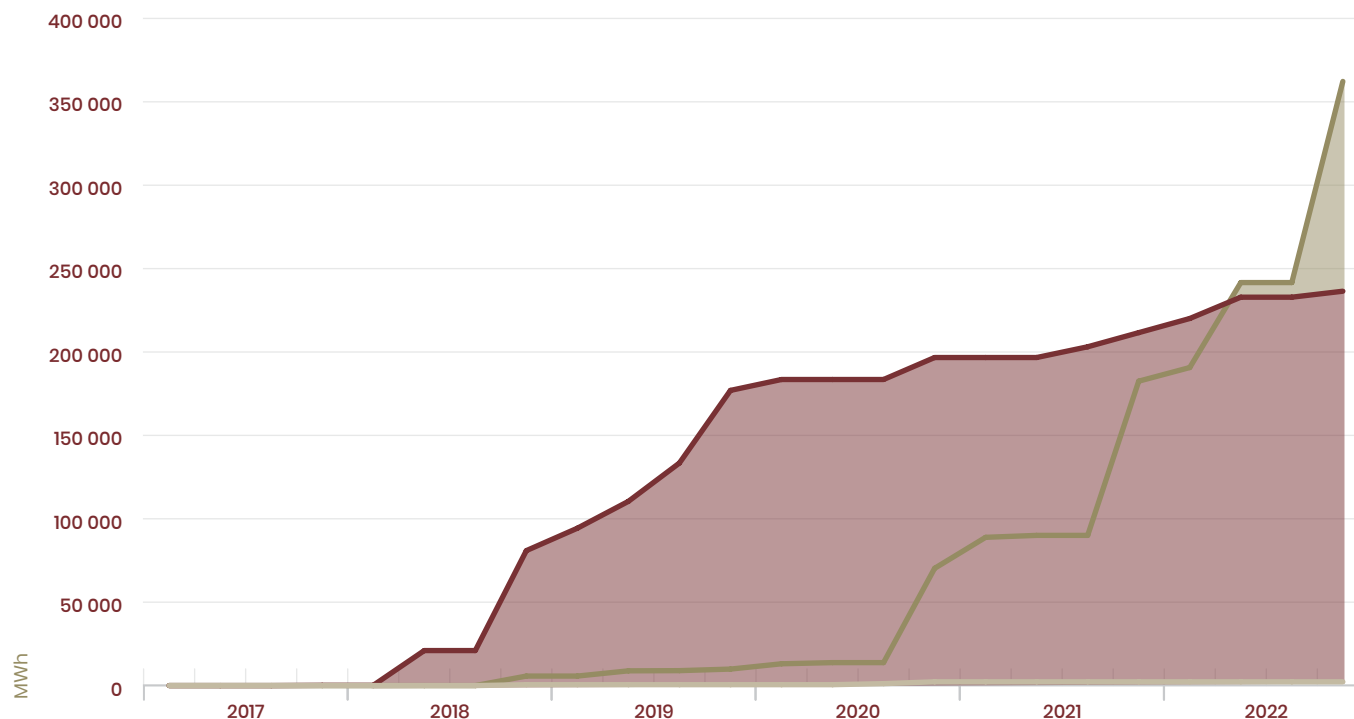
Kõige suurema osakaaluga oli biometaan kasutuselevõtu toetamise meede (47,9%). Kaugküttekatelde renoveerimise või rajamise meetmega vähendati heidet 29,7% ja tänavavalgustuse renoveerimisega 8,0%.

Taastuenergia kasutuselevõtt

Taastuenergiat on kasutusele võetud rohkem kui 600 000 MWh ulatuses taastumatu energia asemel, mis on veidi rohkem kui 2023. aasta detsembris Eestis toodetud elektrienergia koguhulk (582 000 MWh). Sellesse on panustanud 69 projekti, enim on taastuenergiat kasutusele võetud biometaan tootmisüksuste rajamise tulemusel ja biometaan kasutamisel kütusena (60,3%). Suure panuse annab ka 39,3%-ga kaugküttekatelde renoveerimine või rajamine ning kütuste asendamine taastuvkütustega.

- Biometaan tootmise ja transpordisektoris tarbimise toetamine
- Kaugküttekatelde renoveerimine ja/või rajamine ning kütuse vahetus
- Lokaalsete kütelahenduste ehitamine kaugkütelahenduse asemel

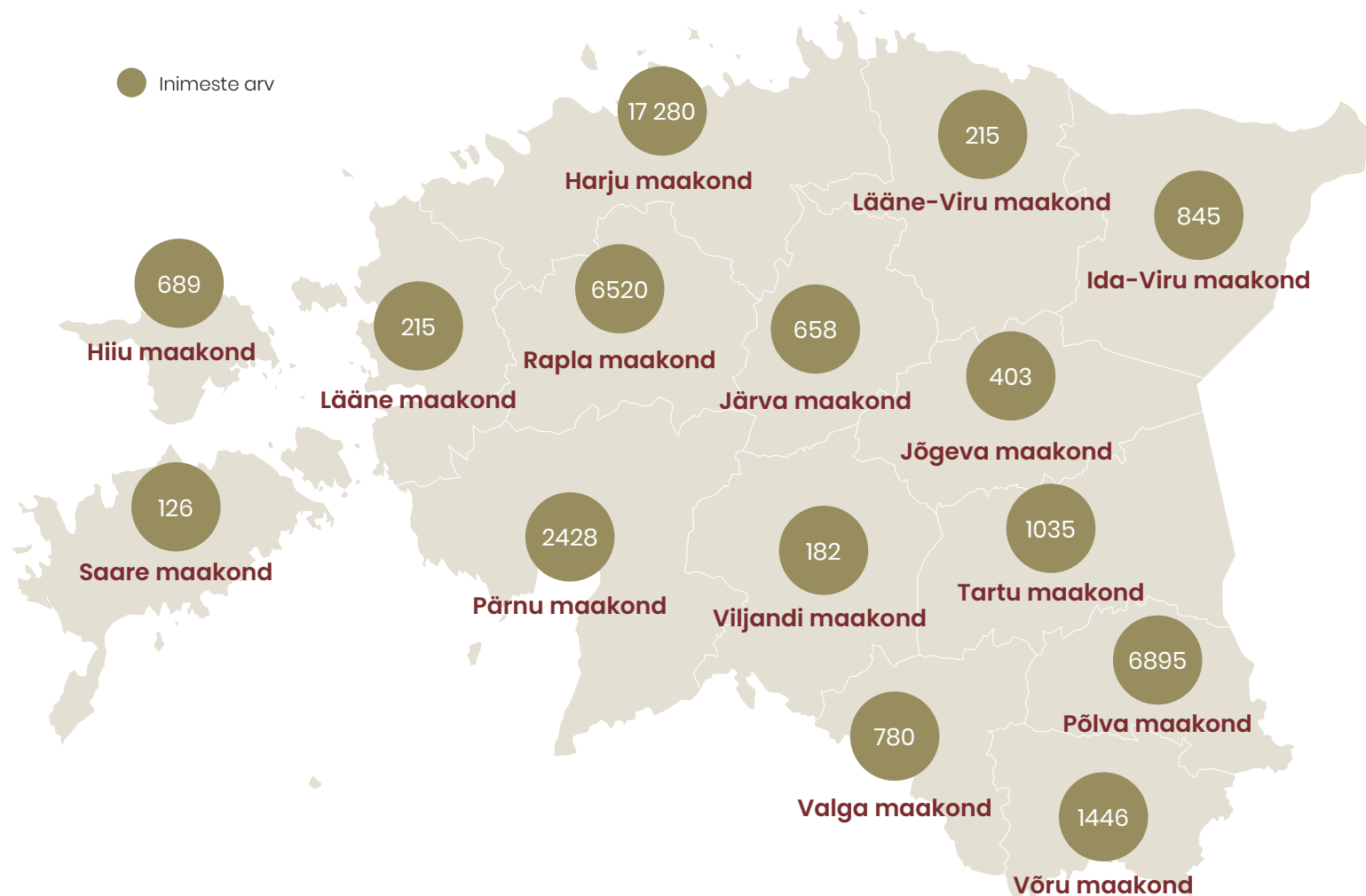

Reostuskoormuse vähenemine

Reostuskoormuse vähenemise mõju hindamisel võtame arvesse inimeste arvu, kes said parema keskkonnateenuse, taastatud ala pindala ja rajatud või renoveeritud kanalisatsioonitorustiku pikkust. Kokku oleme aastatel 2016–2022 saanud abiks olla 40 285 inimesele, seda nii heitveetrassi uuendamisel kui ka heitveesüsteemiga liitumisel.

Oleme aidanud renoveerida või ehitada 458 km kanalisatsioonitorustikku, et vähendada reostuse ohtu.

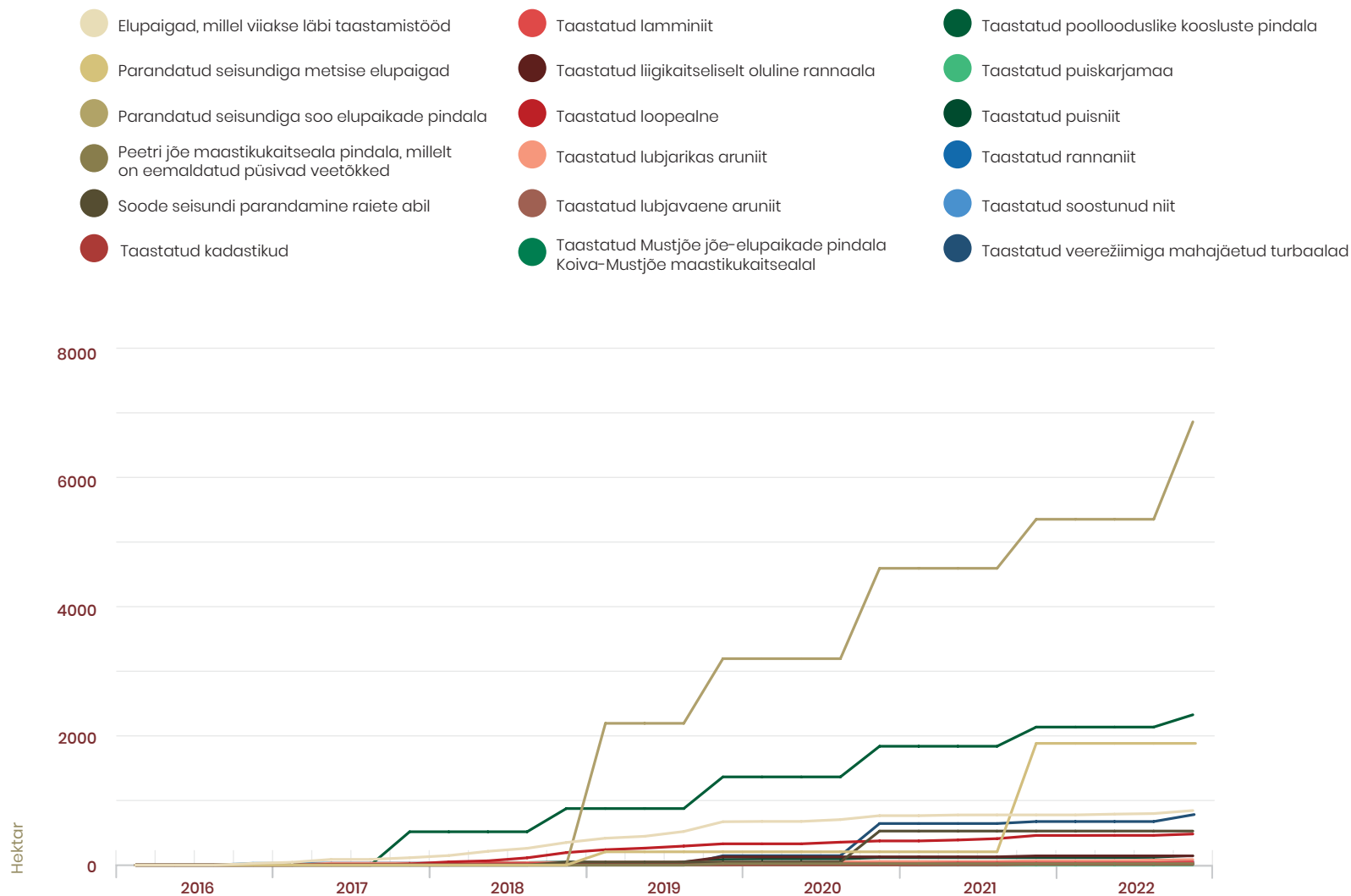
Meie toetuste abil puhastati 27 hektarit reostunud alasid, enamasti olid need nõukogude ajast jäänud reostusega paigad, kus on maapinda imbunud kütusejääke või muid keskkonnoahtlikke aineid.

Taastatud või säilitatud looduskeskkond

KIKi abiga on aastatel 2016–2022 taastatud üle 14 354 hektari looduskeskkondasid, jätkame meetmetega elupaikade hea olukorra säilitamiseks. Kõige suurema osakaalu taastatud aladest on 49%-ga soo elupaigad, järgnevad poollooduslikud kooslused 15% ning taastatud veerežiimiga jääksood.

Looduslike koosluste taastamine aitab suurendada liigirikkust ja laiendada loodukaitsealuste liikide levikut. Soode loodusliku veerežiimi taastamine aitab lisaks vähendada ka kasvuhuonegaaside heidet, muutes soo taas kasvuhuonegaaside sidujaks.

Keskkonnaharidus ja teadlikkus

Kokku osales 2023. aastal õppekäikudel ja üritustel jooksul üle 170 000 inimese 424 projekti raames. Kõige rohkem osalejaid oli üldhariduskoolidele mõeldud õpiprogrammides, üle 103 000 inimese (60%), nendele suunatud tegevused on seotud keskkonnahariduse ja aktiivõppega. Järgnesid kalandusalased arendusprojektid (18%) ning rahvusvahelised- ja üleriigilised keskkonnavalased õppekäigud ning üritused (10%).

Foto: KIKi töötaja Kristo Lauk

KIK TOETAB

TOETUSED JA LAENUD

6 PUHAS VESI JA
SANTITAARINGMUSED

7 TASKUKOHANE JA
PUHAS ENERGIA

11 KESTLIKUD LINNAD JA
KOGUKONNAD

12 VASTUTUSTUNDLIK
TARBIMINE JA TOOTMINE

13 KLIIMAMEETMED

14 Ookeani- ja
mereökosüsteemid

15 ELURIKKIS JA
MÄNSAMAD ÖKOSÜSTEEMID

Rahastanud
Euroopa Liit

Eesti
tuleviku heaks

Rahastanud Euroopa Liit
NextGenerationEU

Eesti
tuleviku heaks

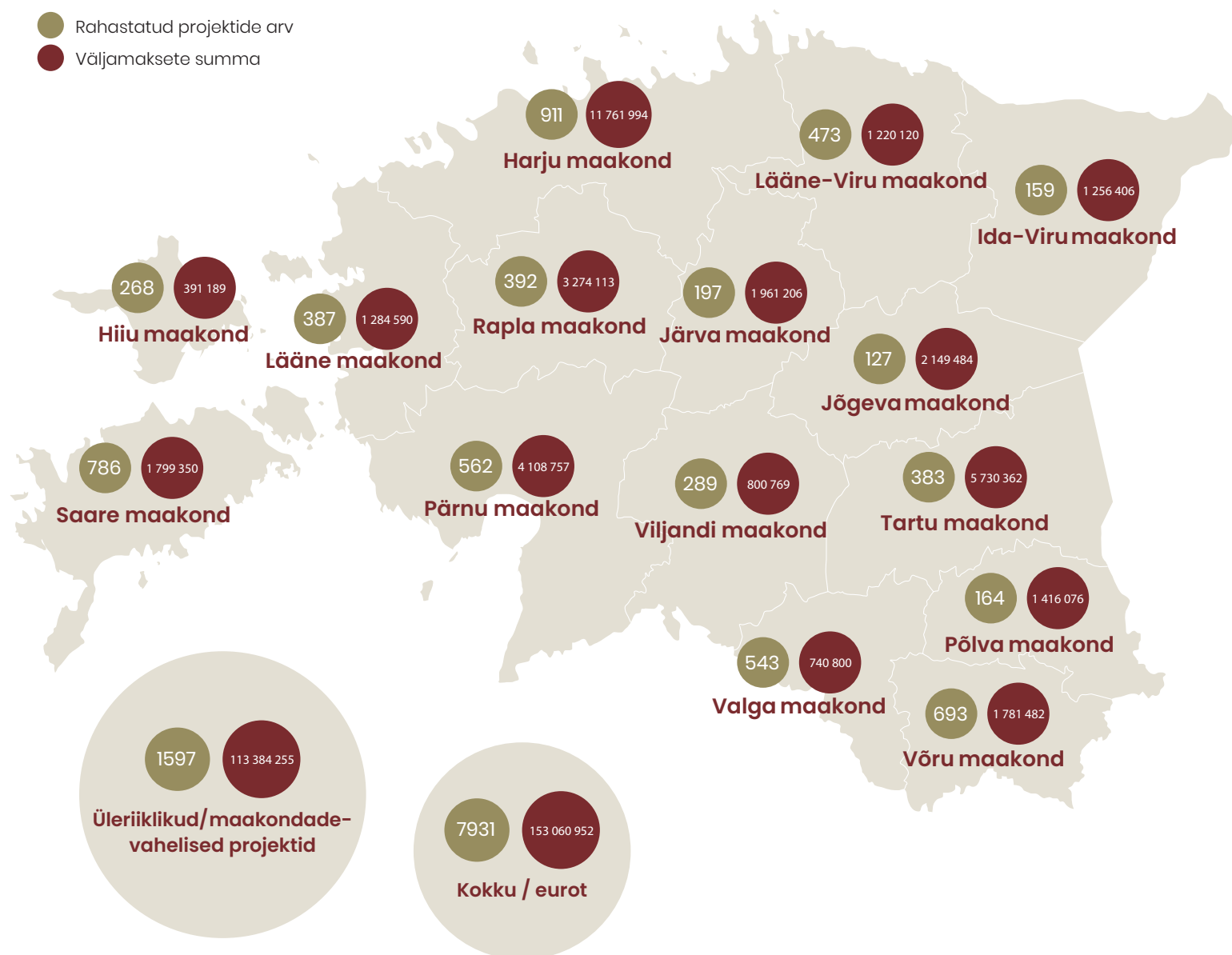
Iceland
Liechtenstein
Norway grants

Foto: KIKi töötaja Rivo Tarum

Toetused maakonniti

Tavapärasel viisil rahastasime ka 2023. aastal projekte kõikidest maakondadest.

- Rahastatud projektide arv
- Väljamaksete summa

KIKi tegevusvaldkonnad

Alates 1. jaanuarist 2023 ühinesid KIK ja Erametsakeskus. Tänu sellele lisandus KIKi tegevuste hulka senisest suuremas mahus erametsanduse arendamine ja toetamine. 2023. aastast on meil neli suurt tegevusvaldkonda: metsandus; energeetika ja liikuvus; ringmajandus ja ressursisääst; elurikkus ja kliima.

Energeetika ja liikuvuse valdkond

Meie eesmärk on toetada Eesti ettevõtjaid rohelisele majandusele üleminekul. Koostöös heade partneritega panustasime kaugkütte taastuvalle kütusele üleminekusse. Kaugküttes on veel vajadus oluliste investeeringute järele, kuid võrreldes Soome (53%) või mõne muu naabriga oleme väga heal tasemel – 61% Eesti kaugküttest on taastuval kütustel. 2023. aastal viisime seitse katlamaja üle taastuval kütusele.

Euroopa Liidu seatud kliimaeesmärkide järgi peavad transpordisektori kasvuhoonegaaside heitkogused vähenema 2050. aastaks 90%. Transpordisektori heitkogused moodustavad ca 23% ELi kasvuhoonegaaside heitkogusest, sellest autode osa on natuke üle poole. Katsetame esimesi rohevesiniku tervikahela projekte transpordis, toetades neid ca 45 miljoni euro ulatuses heitmekaubanduse tuludest (5 MEUR) ja Euroopa taasterahastust (40,5 MEUR). Lisaks toetame eraisikuid ja ettevõtjaid nullheitega sõidukite soetamisel – 2023. aastal oleme toetanud ligikaudu 700 nullheitega sõiduki soetamist.

Kogu Eestis tarbitava elektrienergia taastuvalt allikatest tootmise eesmärgi valguses seisavad valdkonnal ees suured väljakutsed, kuna elektrivõrgud vajavad optimeerimist ja paindlikkust. Energia salvestamine elektrivõrgu jaoks on oluline koormuse ühtlustamiseks. Oleme 2023. aastal toetanud elektrienergia salvestite soetamist, et suurendada võrgu paindlikkust.

2023. aastal lõppes perioodi 2014–2020 tänavavalgustuse renoveerimise meede. Koostöös kohalike omavalitsustega oleme muutnud valgustuslahendusi efektiivsemaks, hoides kokku elektrienergiat hinnanguliselt 17 300 MWh/aastas, mis on umbes 3450 pere keskmine aastane elektrienergia tarbimise maht¹.

Kokku esitati energeetika ja liikuvuse valdkonnas **1173 taotlust**, millest rahastati **1024 projekti** kogusummas **67 587 907** eurot.

¹ Keskmine Eesti pere tarbib aastas 5000 kWh elektrienergiat. Energia tarbimine ja tootmine (aasta) 2021 | Statistikaamet

Meede	Taotluste arv	Rahastatud projektide arv	Rahastatud eurodes
Atmosfääriõhu kaitse programm	5	4	2 485 680
Energiahinna kompenseerimiseks toetuse andmine	177	279	16 846 253
Energiasalvestuse pilootprogramm	10	9	4 552 500
Kaugküttesüsteemide investeeringud	88	otsused 2024	-
Tööstusaladel taastuvelektri tootmisseedmete kasutuselevõtu hoogustamise programm	6	-	-
Nullheitega sõidukite ostutoetus	883	728	2 882 240
Vesiniku terviktehnoloogiate kasutuselevõtu edendamine	4	4	40 821 234
Kokku	1173	1024	67 587 907

Foto: Stockphoto

Elluviidud projektid

2023. aastal lõpetati energeetika ja liikuvuse valdkonnas **1141 projekti**. Välja maksti **93 015 096** eurot toetust.

Meede	Lõpetatud projektide arv	Väljamaksed eurodes
Amortiseerunud ja ebaefektiivse soojustorustiku renoveerimine või uue soojatorustiku rajamine	11	429 994
Kaugküttekatelde renoveerimine või rajamine ning kütuse vahetus	4	6 061 261
Atmosfääriõhu kaitse programm	12	1 546 982
Energiahinna kompenseerimiseks toetuse andmine	392	77 015 215
Nullheitega sõidukite ostutoetus	704	2 848 240
Biometaani tootmise ja transpordisektoris tarbimise toetamine	1	185 500
Soojusmajanduse arengukava koostamine	6	19 345
Tänavavalgustuse taristu renoveerimine	11	4 908 559
Kokku	1141	93 015 096

Foto: KIKI töötaja Andres Orula

Häid näiteid

- 1 Sakus valmis AS Alexela biometaanitankla. Projekti tulemusel toodetakse ning võetakse transpordis kasutusse 0,06 tonni öliekvivalenti biometaanit aastas. Kasutusele võetakse 7473 MWh taastuenergiat, mis vähendab CO₂ ekvivalendi heidet ca 170 tonni võrra aastas. Projekti seadmete tarneid mõjutas oluliselt Ukraina sõda, kuid tänu heale koostööle saavutati planeeritud tulemused.
- 2 Kanepi valla Saverna küla sai kaasaegse täisautomaatse 0,72 MW-se hakkepuidul töötava katlamaja koos automaatse hakkelaoga. Projekti tulemusel paraneb soojusenergia varustuskindlus, aastane arvestuslik CO₂ vähenemine on ca 520 tonni.
- 3 Võrus renoveeriti pea 3 km ulatuses kaugkütetorusid, nende hulgas linna ühed vanimad torustikud. Sellega väheneb aastane soojusenergia kadu ca 1595 MWh ja CO₂ heide ca 25 tonni võrra. Projekt on tunnustust väärt, kuna Võru linn, Võru Vesi AS ja Danpower Eesti AS tegid tihedat koostööd, et tagada soodsalt maksimaalne tulemus nii kaugküttes, veemajanduses kui tänavataristuses.
- 4 Haapsalu linnas renoveeriti tänavavalgustust ja asendati naatriumvalgustid säästlike LED-valgustitega, valmis 482 valgustuspunkti. Projekti tulemusel väheneb aastane elektrienergia tarbimine tänavavalgustuses umbes 94 MWh võrra, mis tähendab, et hoiame kokku keskmiselt 18 pere aastase elektritarbimise.
- 5 DPD Eesti AS soetas 15 täiselektrilist kaubikut, mis panustavad transpordis fossiilsete kütuste kasutuse vähendamisse.
- 6 Tallinnas rajas Vana-Kalamaja 3 korteriühistu korterelamusse keskküttesüsteemi ning liitus kaugküttega. Eesmärk oli vähendada elektrienergia kasutamist hoone kütmiseks ja vee soojendamiseks. Ühtlasi saavutati parem sisekliima, kulude kokkuhoid ja tuleohutustaseme tõus.

Fotod: KIK, DPD

Ringmajanduse, ressursisäästu ja keskkonnateadlikkuse valdkond

Toetame üleminekut ringmajandusele, et peatada planeedi ressursside üleliigne kasutamine ja ennetada nende ammendumist. Ringmajanduse üldine eesmärk on esmase toorme kasutamise ja jäätmetekke viimine nulli. 2023. aasta lõpus kinnitas kliimaminister riikliku jäätmekava, mille üks eesmärk on teha olulisi edusamme ringmajanduse edendamisel, näiteks tõsta ringleva materjali määr 17%-lt 25%-le.

Uuele majandusmodelile üleminekuga kaasnevad mahukad investeeringud ning vajalike projektide algatamiseks vajavad ettevõtjad ja kohalikud omavalitsused toetust. Esmase toorme säästmiseks oleme toetanud jäätmete ringlusse võtmist ja ettevõtete ressursitõhususe investeeringuid, mis panustavad ka Eesti ettevõtete konkurentsivõime tõstmisesse.

Materjalide ringlussevõtu eeldus on jäätmete liigiti kogumine ja 2024. aastast on biojäätmete liigiti kogumine kohustuslik. Selle lihtsustamiseks toetasime kohalikes omavalitsustes biojäätmete liigiti kogumise vahendite soetamist.

Ringmajandusele üleminekul on oluline ka keskkonnateadlik käitumine. Keskkonnateadlikkuse edendamiseks toetasime muuhulgas keskkonnateemalisi tele- ja raadiosaateid ja teavituskampaaniate korraldamist. Kooliõpilaste aktiivõppeprogrammis osalemise toetamisega aitame kujundada arusaama, et inimene on osa loodusest ning meie majandustegevuse ja kultuuri jätkusuutlikkus sõltub loodusest.

Ülikoolide, teadusasutuste ja ettevõtjate võimestamiseks toetasime neid põhirahastuse saamiseks omafinantseeringu katmisega välisfondidest, nagu LIFE, Interreg, Horizon.

Euroopa Liidu 2021–2027 rahastamisperioodil on plaanis jätkata ettevõtete ressursitõhususe investeeringute ja jäätmete ringlussevõtu võimekuse tõstmise toetamist.

Kokku esitati ringmajanduse ja ressursisäästu valdkonnas **611 taotlust**, millest rahastati **510 projekti** kogusummas **18 757 705 eurot**.

Meede	Taotluste arv	Rahastatud projektide arv	Rahastatud eurodes
Toetus jäätmete liigiti kogumise lahendusteks kohalikes omavalitsustes	7	4	36 586
Ringmajanduse programm	50	20	1 143 287
Kaasrahastamise programm	38	3	420 935
Keskkonnateadlikkuse programm	72	47	746 296
Üldharidussüsteemi õpilaste õppeprogrammi läbiviimine	444	418	1 136 400
Tööstusettevõtete ressursitõhusate rohetehnoloogiate edendamine	-	18	15 274 201
Kokku	611	510	18 757 705

Foto: KIKi töötaja Aivi Allikmets

Elluviidud projektid

2023. aastal lõpetati ringmajanduse, ressursisäästu ja keskkonnateadlikkuse valdkonnas **524 projekti**. Välja maksti **12 422 738** eurot toetust.

Meede	Lõpetatud projektide arv	Väljamaksed eurodes
Energia- ja ressursiauditite läbiviimine, teadlikkuse tõstmine	11	83 494
Investeeringud parimasse võimalikku ressursitõhusasse tehnoloogiasse; ressursijuhtimissüsteemide ja toetavate IT-rakenduste toetamine	17	6 412 640
Tööstusettevõtete ressursitõhusate rohetehnoloogiate edendamine	1	1 232 548
Jäätmete liigiti kogumise lahendusteks kohalikes omavalitsustes antav toetus	11	891 460
Jäätmete ringlussevõtu toetamine	4	753 149
Ringmajanduse programm	32	990 002
Kaasrahastamise programm	2	186 323
Keskkonnateadlikkuse programm	57	724 568
Üldharidussüsteemi õpilaste õppeprogrammi läbiviimine	389	1 148 554
Kokku	524	12 422 738

Häid näiteid

1

Kitman Thulema ressursitõhususe investeeringu projektiga soetati uus automaatlaoga fiibritehnoloogiaga laserlõikuspink. Tänu sellele kasvab ettevõtte tootmisvõimekus ja suureneb terase kasutamise efektiivsus.

2

OÜ Paikre soetas biojäätmete käitlemiseks ning komposti tootmiseks aunasegaja. Seadme abil saab oluliselt rohkem jäätmeid vastu võtta, töödelda ning jätkusuutliku kompostina ringlusse suunata.

3

Jäätmete liigiti kogumise edendamiseks kohalikes omavalitsustes soetasid üheksa kohalikku omavalitsust 1948 biojäätmete konteinerit ja 1492 kodukompostrit.

4

2023. aastal toimus Tartu Ülikooli eestvedamisel üheksas Loodusfestival. Festivali põhifookus oli linnaloodusel, kutsudes üles linnaloodust ja selle elurikkust märkama ning väärtustama.

5

Tartu Loodusmaja rahvusvaheline programm "Roheline kool" korraldas võrgustikuseminare ja koolitusi, valmisid õppematerjalid ning viidi läbi keskkonnahariduslikke kampaaniaid, sh digikoris- tusnädal. Tegevus toimus kahesajas Eesti õppe- asutuses, mis viivad keskkonnahoidliku mõtteviisi igapäevastesse tegevustesse.

2

1

4

3

5

Fotod: KIK, Kaarin Hein

6

Eesti Pärimusmuusika Keskus soetas Viljandi pärimusmuusika festivali tarbeks korduskasutatavad joogitopsid ning lõi koostöös Eesti Pandipakendiga pandisüsteemi. Viljandi pärimusmuusika festival on loobunud ühekordsetest toidunõudest ning soovib ka edaspidi rohkem kui 20 000 külastajale pakkuda toimivat korduskasutatavate toidunõude pandisüsteemi.

7

Eesti Keskkonnahariduse Ühing jätkas keskkonnahariduse kvaliteedisüsteemi arendamist lähitult keskkonnahariduse ja teadlikkuse tegevuskavast 2019–2022. Projekti käigus töötati välja keskkonnahariduse spetsialistide pädevusmudel ning enesehinnangu töövahend.

8

Eesti Kunstiakadeemia kaardistas uuringu „Eestis tekkivate tekstiiljätmete ringlussevõtu ja tootearenduste lahenduste väljatöötamine“ käigus Eestis lihtsamini ringlusesse võetavad tekstiiljätmete liigid. Tekkinud tekstiilimassist arendati materjale kahes suunas: lausmaterjalide saamiseks ja lõngade ketramiseks. Materjaliarenduste põhjal valmistati uuenduslikke tootearendusnäidiseid.

9

Eesti Geoloogiateenistus revideeris ja süstematiseeris Arbavere uurimiskeskuses Eesti aladelt puuritud 978 puuraugu südamikku. Pildistatud ja korrastatud teave asub Eesti Geoloogiateenistuse teabepangas ja on seotud materjalidega Eesti Geoloogiafondis.

10

Jõgeval valmistatakse reoveesettest sertifitseeritud komposti, mida saab kasutada haljastuses, selleks rekonstrueeriti reoveepuhasti.

6

8

9

10

Fotod: Tartu loodusmaja, KIK, Kärt Suurlaht, Eesti Kunstiakadeemia

Elurikkuse ja kliima valdkond

Elurikkuse ja kliima valdkond keskendub eluslooduse kaitsmisele ja taastamisele, kliimamuutuste leevendamisele ning muutuva kliimaga kohanemisele.

Kliimamuutus toob kaasa põuad, üleujutused, metsa- ja maastikupõlengud ning kiirendab loodus- ja elukeskkonna halvenemist, tekitab kannatusi inimestele ja koormab majandust. Elurikkuse kadu ja kliimamuutused on omavahel tihedalt seotud, kuna liigid on kohanenud pikaajaliselt oma elupaigaga ning kiired muutused ümbritsevas keskkonnas muudavad nad haavatavaks.

Euroopa Liit on elurikkuse strateegiaga ja looduse taastamise määrusega seadnud eesmärgi viia Euroopa elurikkus 2030. aastaks taastumise teele, nii et inimtegevus mahub looduse poolt etteantud piiridesse ning edendab elurikkust. Ambitsioonika eesmärgi täitmine on võimalik ainult kõigi ühisel pingutusel. Investeeringes keskkonda, toetame märgalade, pärandniitude, metsa- ja mereökosüsteemide ning vooluveekogude loodusliku seisundi parandamist. Samuti toetame elurikkuse suurendamist linnades, rajades linnametsi, parke, looduspõhiseid sadeveelahendusi, katusaedu ning teisi rohe- ja sinialasid.

Arvestades tuleviku kliimastsenaariume peame olema valmis äärmuslike ilmastikuolude sagemiseks. Näiteks valingvihmadest tingitud üleujutuste ennetamiseks toetame kombineeritud sademevee lahenduste rajamist ning üleujutusohu ennetavaid tegevusi, suviste kuumalainete

mõju vähendamiseks toetame linnade rohestamist, tuues tagasi puudealleeid ning niidualad.

Kliimamõjud ei ole kohalikud, vaid globaalsed, seega on meie kohustus panustada rahvusvahelisse kliimapoliitikasse nii Eestis kui laiemalt. Selleks toetame meie ettevõtjate ja ülikoolide välja töötatud rohetehnoloogia viimist arenguriikidesse, et aidata kaasa nende riikide kliimaeesmärkide saavutamisele.

Kokku esitati **815 taotlust, rahastati 519** projekti kogusummas **87 254 138 eurot**.

Foto: KIKi töötaja Andres Orula

Meede	Taotluste arv	Rahastatud projektide arv	Rahastatud eurodes
Eluslooduse kaitse, elupaikade taastamine	3	3	20 000 000
Kliimamuutustega kohanemine ja kliimateadlikkuse tõstmine	55	37	5 475 565
Kliimaeesmärkide elluviimine, välisõhu kaitse ja kiirgusohutus	-	2	15 220 000
Päästevõimekuse suurendamine	2	2	27 924 724
Põlevkivi kaevandamise ja töötlemisega seotud keskkonnaprobleemide lahendamine ja tervisekahjude vähendamine	1	1	840 000
Üleujutusohu ennetamine ja leevendamine	5	4	8 175 795
Kombineeritud sademeveesüsteemide rajamine	1	-	-
Eraisikute vee- ja kanalisatsioonitaristu rajamine	460	261	789 954
Veemajanduse programm	34	21	5 166 901
Merekeskkonna programm	19	14	574 661
Kalanduse programm	161	132	614 178
Looduskaitse programm	28	23	956 383
Metsanduse programm	37	14	899 728
Arenguriikide kliimapoliitika eesmärkide saavutamine	9	5	616 249
Kokku	815	519	87 254 138

Elluviidud projektid

2023. aastal lõpetati **507 projekti**. Välja maksti **37 810 516 eurot** toetust.

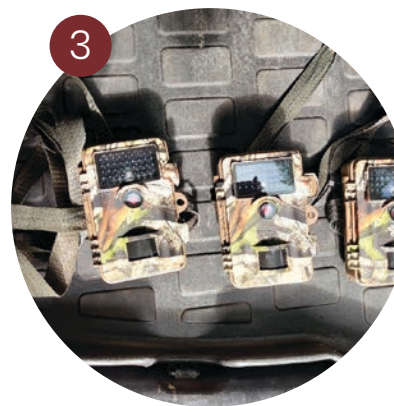
Meede	Lõpetatud projektide arv	Väljamaksed eurodes
Eluslooduse kaitse, elupaikade taastamine	8	15 238 194
Kliimamuutustega kohanemine ja kliimateadlikkuse tõstmine	39	3 639 701
Kliimaeesmärkide elluviimine, välisõhu kaitse ja kiirgusohutus	1	2 859 311
Päästevõimekuse suurendamine	1	123 441
Üleujutusohu ennetamine ja leevendamine	2	989 644
Eraisikute vee- ja kanalisatsioonitaristu rajamine	270	818 952
Veetaristu arendamine	5	3 518 344
Veemajanduse programm	23	6 168 117
Merekeskkonna programm	18	828 467
Kalanduse programm	83	636 783
Looduskaitse programm	26	1 002 509
Metsanduse programm	26	871 579
Arenguriikide kliimapoliitika eesmärkide saavutamine	5	1 115 474
Kokku	507	37 810 516

Häid näiteid

- 1 Saaremaal taastati pea 40 hektarit pärandniite, et luua paremad tingimused aladel pesitsevatele kaitsealustele linnuliikidele nagu punaselg-õgija ja vööt-põõsaslinde. Samuti loodi soodsad võimalused käpaliste kasvuks ja levikuks. Peale projekti lõppu hooldatakse karjatamise teel üle 117 hektari erinevaid poollooduslikke alasid.
- 2 Tori vallas korraldati koolitusi kogukonnale, et tõsta teadlikkust kliimamuutuste ja elurikkuse valdkonnas. Praktilise osana rajati Tori valla maadele Saugas, Ares, Toris ja Jõesuus lilleniidud ja muudeti Sindi linna potentsiaalne soojussaar liigirikkaks haljasalaks.
- 3 Keskkonnaagentuur kaardistas ja hindas Eesti nelja peamise maismaaökosüsteemi (mets, soo, niit, põllumajandusmaa) seisundit ning ökosüsteemihüvesid. Igapäevases eluslooduse seires on nüüdseks kasutusel ning edasiarendamisel rajakaameraseire, drooniseire ja helisalvestajad koos liigituvastustarkvaraga.
- 4 Puhta joogivee sai 11 675 ja töhusama reoveesüsteemi 11 779 inimest. Lõpetati mahukad ühisveevärgi- ja kanalisatsioonirajatiste ehitusprojektid Laulasmaal, Võrus, Põltsamaal, Paides ja Elvas.
- 5 Tartu Ülikool seiras mereprügi avameres ja töötas välja meetoodika merekeskkonna seisundi hindamiseks avameres. Saadi ülevaade kalatraalidega kogutava prügi andmestikust, võimalikest arendusvajadustest ning videovaatluste kasutamise sobivusest traalimisega katmata merealadel.

Fotod: KIK, Heiko Leesment

6

Rohetehnoloogia teadlikkuse suurendamiseks korraldati 169 koolitust, kus osales 3533 õpilast. Näiteks õppisid Lüganuse kooli õpilased tootma biojäätmetest keskkonnasõbralikku energiat. Vinni-Pajusti koolis ehitasi õpilased puitmaterjalist seebikarbiauto mudeli, kasutades selleks puidu- ja metallijääke ning lagunenud koolimööblit.

06

7

Päästeamet soetas sõidukid keskkonnaõnnetustele reageerimiseks. Projekti tulemusel soetati kuus multifunktsionaalset päästesõidukit, kolm amfiibsõidukite ja kolm ATV-de komplekti. Eestil on nüüd võimekus likvideerida samaaegselt kuni 600 hektari suuruseid metsa- ja maastikupõlenguid.

07

8

Belwood soetas Jõgevamaale metsapuu taimede efektiivsemaks tootmiseks kasvuhoone ja kastmispoomi. Nüüd on puukoolil võimalik toota lisaks senisele 280 000 puule aastas 134 000 metsapuutaimet.

9

Spacedrip paigaldas reovee puhastus- ja taaskasutussüsteemi Keenia Nairobi kesklinna Uhuru parki, kus puhastatakse pargi ümber asuvate hoonete reovesi pargitaimede kastmiseks sobilikuks veeks.

08

10

Mondo viis Keeniasse Kakuma pagulaslaagrisse kolm mobiilset päikeseenergia toimivat õppekeskust. Päikesepaneelidega mobiilsed õppekeskused andsid vähemalt 30 000 inimesele ligipääsu roheelekttrile ja õppeklassidele. Tänu kohapeal toodetud elektrile saavad koolilapsed õppida valgustatud ruumides.

10

09

Fotod: KIK

Metsanduse valdkond

Metsandustoetuste eesmärk on majanduslikult vähetasuvate või mittetasuvate tegevuste toetamine, et metsi säästlikult majandada ja paremini loodust hoida. Selle toetamiseks annab metsandustoetusi ning looduskaitselisi kompensatsioone erametsaomanikele ja metsaühistutele.

Kaks suurimat metsatöödega seotud toetust on metsa uuendamise toetus ning noore metsa hooldamise toetus, et toetada säästlikumat ja loodusega paremini arvestavat metsandust.

Metsa uuendamise toetusega saab katta hinnanguliselt 40% uuendustööde kuludest. Toetust saab iga metsaomanik paaril hektaril uuendustööde tegemiseks, et toetada proportsionaalselt rohkem väikemetsaomanikke. Ka suuremal metsaomanikul on võimalik toetust saada, kuid kümnete või sadade hektarite uuendamisest moodustab toetus väiksema osakaalu.

Noore metsa hooldamise toetus aitab teha hooldusraieid noores metsas, kus need tööd oleksid omaniku jaoks kulukad. Algaval programiperioodil on selle toetuse tingimustesse lisandunud ka suunised elurikkuse hoidmiseks.

Looduskaitsealadel kehtestatud piirangute eest hüvitatakse maaomanikele saamata jäävat tulu Natura 2000 erametsade toetusega ja väljaspool Natura 2000 võrgustiku ala asuvate erametsaalade looduskaitseliste piirangute hüvitamise toetusega.

Aasta jooksul oleme osalenud metsandustoetustega seotud õigusaktide väljatöötamisel, et metsandustoetused ja kompensatsioonid oleksid tõhusad ning veelgi enam suunatud keskkonnaseisundi parandamisele.

Kokku esitati **5888 taotlust**, rahastati **5877** projekti kogusummas **10 353 812 eurot**.

Meede	Taotluste arv	Rahastatud projektide arv	Rahastatud eurodes
Erametsaomanike nõustamise toetus	22	22	470 032
Metsa uuendamise toetus	50	25	839 983
Pärandkultuuri säilitamise ja eksponeerimise toetus	5	4	6 960
Erametsaomanike metsa inventeerimise toetus	25	28	199 981
Metsaühistu toetus	20	20	499 923
Metsamaaparanduse toetus	37	37	220 325
Üraskikahjustuste ennetamise toetus	30	29	51 926
väljaspool Natura 2000 võrgustiku ala asuvate erametsaalade looduskaitseliste piirangute hüvitamise toetus	490	472	484 148
Perioodi 2023–2027 erametsade kliimamuutustega kohanemise investeeringutoetus	334	0	0
Perioodi 2023–2027 Natura 2000 erametsades elurikkuse soodustamise toetus	4858	0	0
Vääriselupaiga klassifikaator, valiku juhend, kaitse korraldamine ning vääriselupaiga kaitseks lepingu sõlmimine ja kasutusõiguse tasu arvutamise täpsustatud alused	17	17	11 703
Perioodi 2014 – 2020 metsaala ja arengu ja metsade elujõulisuse parandamise investeeringutoetus	0	361	2 630 628
Perioodi 2014 – 2020 Natura 2000 erametsamaa toetus	0	4 862	4 938 203
Kokku	5 888	5 877	10 353 812

Elluviidud projektid

2023. aastal lõpetati **5 988 projekti**. Välja maksti **9 812 601 eurot** toetust.

Meede	Lõpetatud projektide arv	Väljamaksed eurodes
Erametsaomanike nõustamise toetus	20	431 012
Metsa uuendamise toetus	51	1 477 159
Pärandkultuuri säilitamise ja eksponeerimise toetus	4	6 500
Erametsaomanike metsa inventeerimise toetus	28	199 981
Metsaühistu toetus	18	466 054
Metsamaaparanduse toetus	46	226 286
Üraskikahjustuste ennetamise toetus	29	51 926
Väljaspool Natura 2000 võrgustiku ala asuvate erametsaalade looduskaitseliste piirangute hüvitamise toetus	472	484 148
Vääriselupaiga klassifikaator, valiku juhend, kaitse korraldamine ning vääriselupaiga kaitseks lepingu sõlmimine ja kasutusõiguse tasu arvutamise täpsustatud alused	293	279 123
Perioodi 2014 – 2020 metsaala ja arengu ja metsade elujõulisuse parandamise investeeringutoetus	166	1 253 036
Perioodi 2014 – 2020 Natura 2000 erametsamaa toetus	4861	4 937 377
Kokku	5 988	9 812 601

Häid näiteid

01

Selleks, et toetust taotlevad metsaühistud oskaksid veelgi paremini arvestada loodushoiu ning raiete visuaalse mõjuga, korraldasime metsaühistutele õppepäeva Lääne-Virumaal oleval katsealal. Õppepäeva tulemusena korraldas samas paigas aasta lõpus üks metsaühistu oma liikmetele sama sisuga õppepäeva.

02

Looduskaitsete piirangute hüvitise abil hüvitati maaomanikele 75 141 hektarile seatud majanduspiirangud või -keelud.

03

Metsa uuendamise toetust taotleti 14 132 hektaril tehtud metsauuendustöödele.

04

Metsa hoolduse toetuse tingimustele lisati täiendavalt loodusliku mitmekesisusega arvestamise nõudeid, et toetuse tulemusel tekiks elurikkamad ja kliimakindlamad metsad.

05

Osaleme LIFE-projektis, mille eesmärk on töötada välja õiglasem ja täpsem looduskaitseline hüvitis metsanduslike piirangute eest.

01

03

05

02

Fotod: KIK

Laenud

Lisaks toetusele oleme andnud klientidele projektide omafinantseeringu katmiseks laenu.

Kõik väljastatud laenud on sihtotstarbelised ning suunatud keskkonnaseisundi hoidmisele, loodusvarade taastootmisele ja keskkonnanahjustuste heastamisele.

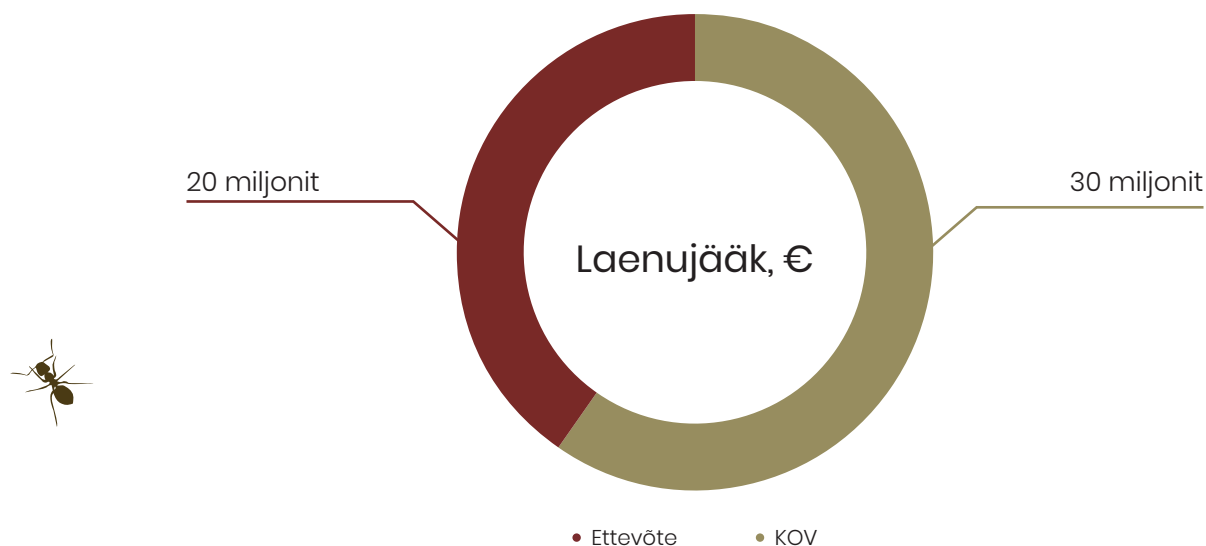
KIKi eesmärk ei ole konkureerida kommerts-pankadega. Oleme pakkunud laenu võimalust, kui krediititurk seda sobivatel tingimustel ei võimalda. KIKi laenudel on pikem tagasimakseperiood ja paindliku maksepuhkuse kasutamise võimalus. Selle võimaluse oleme loonud, võttes arvesse keskkonnaprojektide pikemat elluviimisperioodi ja tasuvusaega.

2023. aastal uusi laene ei väljastatud. 2023. aasta lõpuks ulatus laenude kogumaht bilansilises väärtuses 50,3 miljoni euron. Neist lühiajalised nõuded moodustasid kokku 6,4 miljonit eurot ja pikaajalised nõuded 43,9 miljonit eurot. KIKi laenude keskmine lepinguline pikkus on 17 aastat.

Laenuportfelli moodustavad 59 klienti, kellest 25 on kohalikud omavalitsused ja 34 kohalikele omavalitsustele kuuluvad ettevõtted. Laenuportfelli jaotus summade järgi:

Laenude andmiseks kasutame omavahendeid ja Rahandusministeeriumilt laenatud vahendeid. 2023. aasta lõpuks oli **KIKi laenukohustus 48,6 miljonit eurot.**

Laenuportfelli jaotus summade järgi:

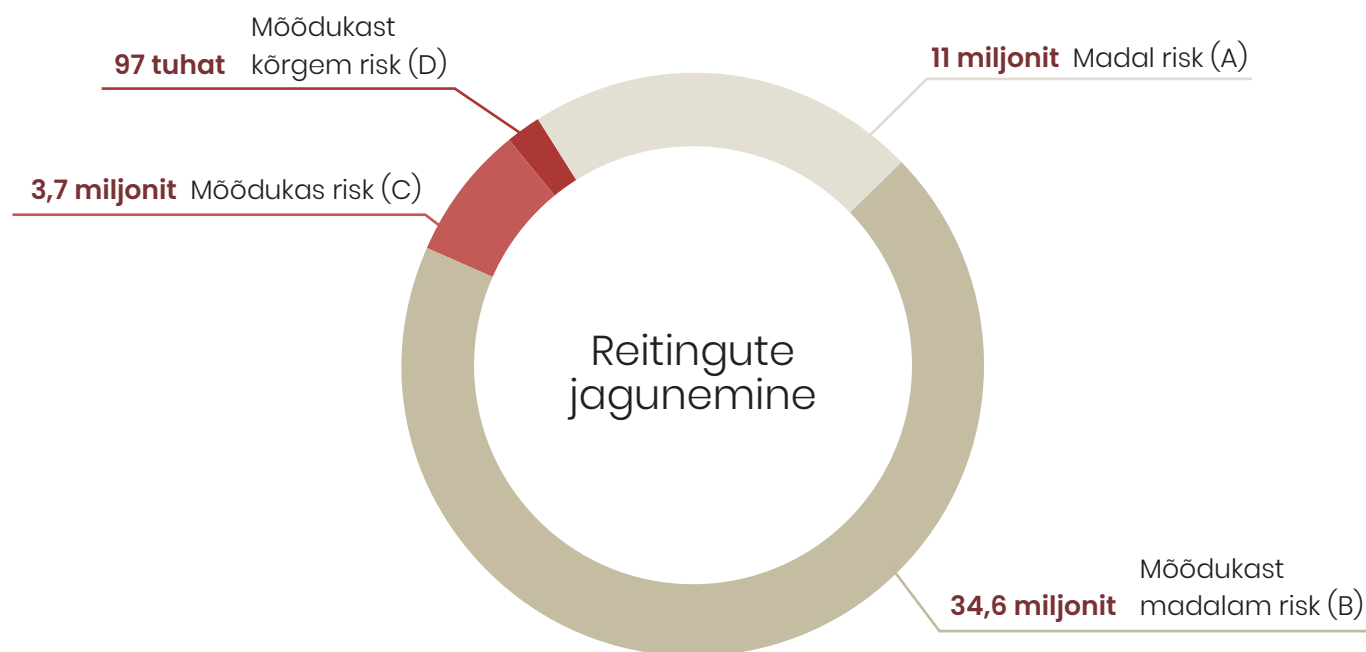

KIKi laenuportfell jaotub tagasimaksmise aja järgi:

- aastal 2024 6,4 miljonit eurot
- aastatel 2025–2028 24,2 miljonit eurot
- aastatel 2029–2033 14,5 miljonit eurot
- aastatel 2034–2037 5,2 miljonit eurot

2023. aastal kaalusime laenusaaajate finantsolukorda ja jätkusuutlikkust korraliste analüüsidega, mille alusel hinnati laenuõuete tähtajalise laekumise tõenäosust. Laenuportfelli jagunemine riskireitingute järgi:

2023. aastal ei olnud maksejõuetuse (F) reitinguga laenuõudeid. Ühe laenusaaaja riskireiting hinnati kõrgeks (E), tema laenujääk on ca 45 000 eurot.

Krediidikomitee koondhinnangu alusel on **kõik KIKi laenuõuded 2023. aasta lõpu seisuga toimivad**. Kõik kliendid tasuvad eeldatavalt oma kohustused tähtaegselt ja laenud on piisavalt tagatud. Finantsaruannete ega muu info põhjal ei ole ilmnenu kahtlusi laenusaaajate kohustuste täitmise suutlikkuse kohta. KIKi laenusaaajate krediidireitingud näitavad, et puudub vajadus laenuõuete alla hindamiseks.

KIKI ELLUVIIDAVAD PROJEKTID

6 PUHAS VESI JA
SANITAARTINGIMISED

7 TASKUKOHANE JA
PUHAS ENERGIA

11 KESTLIKUD LINNAD JA
KOGUKONNAD

12 VASTUTUSTUNDLIK
TARBIMINE JA TOOTMINE

13 KLIMAMEETMED

14 OOKEANI- JA
MEREÖKOSÜSTEEMID

15 ELLURIKKUS JA
MAASMAAÖKOSÜSTEEMID

Foto: KIKi töötaja Mait Hendrikson

Toetuste vahendaja ja järelevalvaja ülesannete kõrval on KIKil kasvav roll roheteemade eksperdina, nõuandjana ja huvide ühendajana. Käivitame ja veame projekte, et looduskeskkonnale vajalikud tegevused saaks tehtud.

KIK viib ellu kolme eesmärgiga projekte:

- keskkonnateadlikkuse suurendamine;
- praktilised keskkonda parandavad tegevused;
- tulevikurahastuse võimaluste loomine.

Keskkonnateadlikkuse suurendamine

Negavatt

2023. aastal korraldasime kümnendat korda 18–30-aastastele noortele mõeldud roheideede konkursi Negavatt ning kuuendat aastat 1.–6. klassidele mõeldud videokonkurssi mini Negavatt.

Konkursiga anname panuse noorte ja laste keskkonnateadlikkuse, kaasatuse ja osaluse suurendamiseks ning suuname noorte keskkonnaaktivismi reaalsesse tegudesse, andes neile selleks oskused, kogemused ja võrgustiku.

Negavati konkursile laekus 49 roheideed. Kehvadhoajal toimus sisukas töö edasipääsenud tiimidega, et nende ideedest reaalsed projektid vormida. Tiimid osalesid mitmekülgses koolitusprogrammis ning said tuge ekspertidelt.

Negavati 10. hooaja parimad:

- I koht, 10 000 eurot – Mossy (keskkonnasõbralike filtritega õhupuhastid);
- II koht, 5000 eurot – GroundsHeat (kohvipaksust küttebriketid);
- III koht, 3000 eurot – Liigipiirid (liikide ja inimmõjude reeglipäradel põhinev lauamäng).

Sügisel toimus kuuendat aastat **mini Negavati videokonkurss**, mille teema oli „Toitu raiskav maailm”. Kahes vanusekategorias (1.–3. ja 4.–6. klass) saabus konkursile 64 videot. Esikolmiku auhinnaks on vabalt valitud reisielamus muuseumi, looduskeskuse, ettevõtte, elamuspargi külastamiseks või matka korraldamiseks.

Mini Negavati võitjad:

- 1.–3. klassi vanusekategorია: Iisaku Gümnaasiumi 3. klassi noored näitasid kaasahaaravalt ning fantaasierikalt, kuidas külmkappi seisma jäänud toitudest saab valmistada uue maitsva roa.
- 4.–6. klassi vanusekategorია: Värskä Gümnaasiumi 6. klass näitas, kuidas üheskoos toimetades saab toidusäästmise nipid kõige kiiremini selgeks, olgu selleks siis toidualase info ammutamine, kompostimine, toidu käitlemine või toiduportsjoni suuruse hindamine.

Foto: Kaimar Tauri Tamm

LIFE programmi teavitus: AwaRaEst

2023. aastaga lõppes projekt „LIFE programmist teadlikkuse suurendamine ja projektitaotluste kvaliteedi parandamine“ (AwaRaEst LIFE2), mida vedasime koos Kliimaministeeriumiga.

Kolme aasta jooksul suurendati teadlikkust LIFE programmist, aktiveeriti taotlejaid ning toetati taotluste kvaliteeti ja konkurentsivõime kasvu, et kaasata rohkem LIFE vahendeid Eesti looduse ja keskkonna hüvanguks.

Selleks:

- **Korraldasime veebipõhiseid infopäevi ja praktilisi õppeseminare, osalesime rohkem kui viiekümnel üritusel ning käisime sihistatud õppereisidel kogemustevahetuseks,** et tutvustada LIFE programmi võimalusi, õpetada koostama ja juhtima LIFE projekte, jagada infot finantseerimisvõimalustest, aidata leida projektipartnereid ning pakkuda võimalusi kogemustevahetuseks.
- **Tegime süsteemset meediatööd:** kirjutasime artikleid, pressiteateid, infokirju ja korraldasime sotsiaalmeedia kampaaniaid. Rohegeeniuse Eesti looduse blogis avaldasime kord kuus lugusid, et näidata, mida erinevates valdkondades nii meil kui mujal on LIFE programmi abiga tehtud.
- Lisaks toetasime strateegiliste integreeritud **LIFE projektide kirjutamist** ning kaasrahastamise programmi väljatöötamist.

Aasta tähtsündmus oli üle-euroopaline **LIFE riiklike kontaktisikute koostöökohtumine**, kus võõrustasime eri riikide LIFE kontaktisikuid. Täna saame öelda, et tänu projektile on huvi LIFE programmi vastu kasvanud. Seda näitab nii päringute kui infopäevadest osavõtjate arv.

Foto: KIK

Loodusajakirjad

Teaduspõhise keskkonnateabe levitamiseks võimalikult laia sihtgrupini ning järjepidevate ja sõltumatute allikate toetamiseks korraldame 2019. aastast Kliimaministeeriumi soovil ajakirjade Eesti Loodus ja Eesti Mets väljaandmist.

2023. aastal sõlmisime uued lepingud, mis panevad suuremat rõhku nii **paberajakirja haaravamaks muutmisele** kui ka **veebi-väljaande arendamisele** ning digitellijate hulga suurendamisele. Ajakirjade kaubamärgid kuuluvad Kliimaministeeriumile.

Foto: KIK

Praktiliste tegevuste elluviimiseks suunatud projektid

Eesti-Läti meretuulepargi eelarendamise projekt (ELWIND) sai alguse 2020. aastal, KIK liitus projektiga 2021. aasta aprillist, et korraldada piiriülese projekti praktilisi tegevusi Eestis.

Eesti-Läti meretuulepargi eelarendamise projekti eesmärk on luua soodsad tingimused 700–1000 MW meretuuleparkide rajamiseks. Selleks teeb riik põhjalikud uuringud, kuidas Eesti meretuulepark mõjutaks keskkonda, sotsiaalmajanduslikku olukorda, elusloodust, merepõhja, visuaalset vaadet jne. Kui selgub, et uuritud ala sobib meretuulepargi rajamiseks, ei püstita riik seda ise, vaid ala hoonestusõigus suunatakse enampakkumisele.

2023. aasta juulis saime uuringute läbiviimiseks täiendava rahastuse 18,8 miljoni euro ulatuses. Projekti rahastati Euroopa Ühendamise rahastu

piiriüleste taastuvenergiaprojektide taotlusvoorst ja alates 2023. aastast 2028. aastani on ellu viidavatest uuringutest 50% toetatud Euroopa vahenditest.

Mais esitasime Tarbijakaitse ja Tehnilise Järelevalve Ametile ELWINDi Eesti ala hoonestusloa taotluse, detsembris sõlmisime lepingu Hollandi konsultatsiooniettevõttega Ventolines, kes aitab koostada projekti tehniliste uuringute hangete lähteülesanded.

Potentsiaalselt keskkonnohtlike laevavrakkide riskihindamine Eesti merealal

Projekti eesmärk oli koostöös Politsei- ja Piirivalveametiga kuni viie potentsiaalselt reostusohtrliku Läänemere laevavraki läbiuurimine ning nende keskkonnohtlikkuse kaardistamine.

Mitmete laevavrakkide kütusepaakides võib tänaseni olla suurt kogust raskekütteõli, mille lekkimine võib põhjustada mastaapse keskkonnakatastroofi. Uuringuga kaardistati kütuse väljapumpamise võimalused ja vrakkide kahjutuks tegemise maksumus.

Põhjamaade Keskkonnainvesteeringute Korporatsiooni (NEFCO) rahastusel alustati 2023. aasta juunis kolme kõige ohtlikuma vraki uurimist. Uuriti hävitajaid S31 ja T22 ning miinitraalerit M37. Töö tulemusena selgus, et miinitraaler M37 kütusemahutid ei ole laeva uppumisel kahjustada saanud, tõenäoliselt on nendes kütus sees

ja tuleks mahutitest välja pumbata. Samuti on vrakil paravanid, mis võivad sisaldada kuni 8 kg elavhõbedat.

Miinile sõitnud hävitajate S31 ja T22 kütteõli põles tõenäoliselt valdavas osas laevade uppudes ja vrakkide kütus ei kujuta enam tõsist keskkonnohtu. Keskkonnale on aga ohtlikud S31 vrakil olevad kummitusvõrgud.

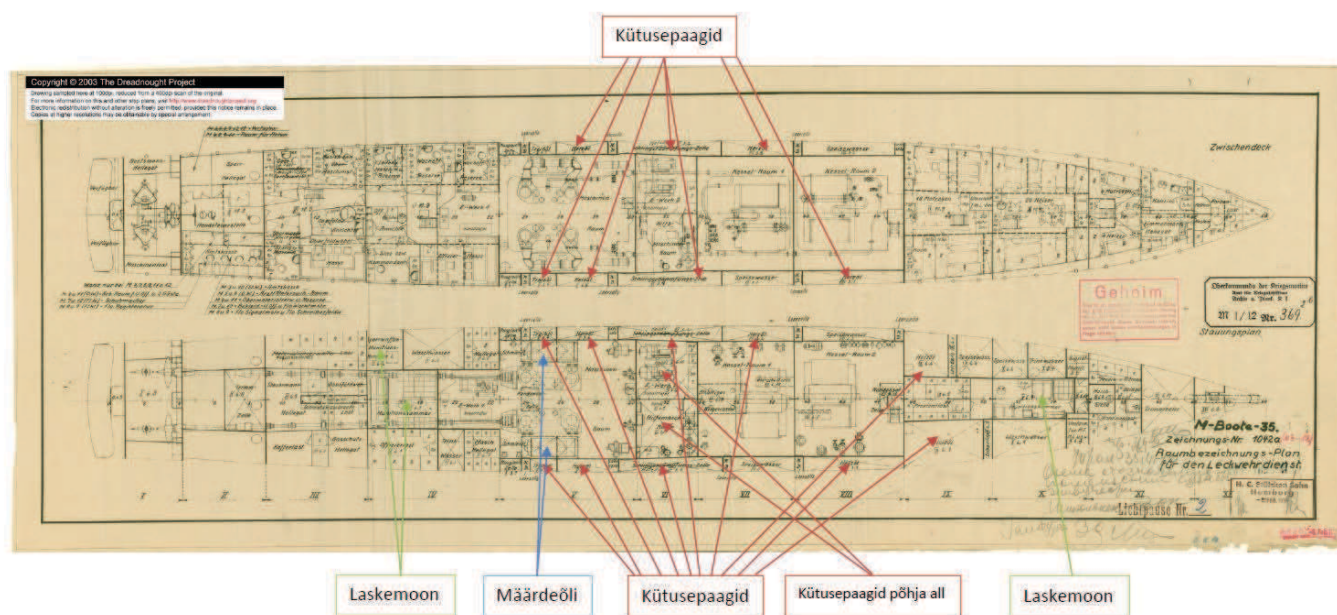

Foto: KIK

Jäakreostusobjektide seirekaevude sulgemine ja kasutusse jäävate seirekaevude rekonstrueerimisprojektid

Tellisime tööd, mille käigus likvideeriti 2023. aastal jäakreostusobjektidel otstarbe kaotanud seirekaevud ja rekonstrueeriti kasutusse jäävad seirekaevud.

Seirepuurkaevud on rajatud jäakreostusobjektidele põhjaveeproovide võtmiseks. Aja jooksul seirepuurkaevu konstruktsioon nõrgeneb, ümbrus võsastub ja asukoht ununeb. Kahjustatud puurkaevud on potentsiaalsed reostuskanalid, mille kaudu võivad ohtlikud ained sattuda põhjavette. Seepärast on vaja kasutusest välja jäänud puurkaevud nõuetekohaselt sulgeda.

Töö käigus likvideeriti 43 seirepuurkaevu. Lisaks kasutusest välja jäävatele seirekaevudele oli vajadus mitmed olemasolevad seirekaevud rekonstrueerida. Selleks seirati kokku 32 avariilist seirepuurkaevu, millest 20 on vaja rekonstrueerida, 8 rajada ja 6 likvideerida, kõigile kaevudele koostati ehitusprojektid.

Maapinna stabiilsuse hinnang Ubja altkaevandatud alal

Projekti eesmärk on hinnata Lääne-Virumaal Rakvere vallas Ubja põlevkivikaevanduse alal kaevanduskäikude püsivust ja maapinna stabiilsust.

Ubja on ainuke koht Eestis, kus on õhuke pinnasekiht kaeveõõnte kohal, seega on seal suur varingute oht. Valdav osa alast asub majandataval põllumaal, tänaseks on piirkonnas toimunud mitmeid maapinnani ulatuvaid varinguid.

2023. aastal tehtud uuringuga selgitas Keskkonnauuringute Keskus **välja enamohtlike alade korrastamise vajaduse enne varingute teket**. Uuringu tulemusel koostati Ubja allmaakaevandatud alal maapinna stabiilsuse esialgne hinnang, koostati ülevaatekaart suuremate riskikohtadega aladest ning tehti ettepanekud alade stabiliseerimise meetmeteks.

Foto: KIK, Inseneribüroo Steiger

Tehnilise lahenduse väljatöötamine Võru naftabaasi jääkreostuse likvideerimiseks

Projekti eesmärk on leida keskkonnamõistlikult ja majanduslikult kõige mõistlikum lahendus ohtlike ainete likvideerimiseks ja edasikandumise riski maandamiseks Võru endise naftabaasi territooriumil.

Võru naftabaasi kinnistu reostus pärineb nõukogudeaegsest naftasaaduste hoiustamise ning ümberlaadimisega kaasnenud töökultuurist, leketest, ülelaadimistest ning objekti hülgamisest. Jääkreostust on eelnevalt väheses ulatuses likvideeritud, kuid kinnistul on veel palju vedeljääke ja reostunud pinnast, mis on oht ümbritsevale keskkonnale, sh Kubija järvele.

Eelprojekti ülesanne oli leida viis reostunud pinnase ohutustamiseks ilma suure koguse pinnase väljaveota. Töö tulemusel saab väita, et objekti ohutustamise ligikaudne maksumus on 1,8 miljonit eurot.

Foto: OÜ Kobras

Kukruse aherainemäe pinnase temperatuuri püsiandurite soetamine ja järelseire

Kukruse aherainemäe järelseire eesmärk on jälgida mäe keskkonnaseisundit ja võimalikke muutusi. Aherainemäe süttimisohu ennetamiseks või aegsaks tuvastamiseks on vaja teha termoseiret.

Kukruse aherainemägi asub Kohtla vallas riigimaal, sinna on viiekümnenendatel ja kuuekümnenendatel aastatel ladestatud umbes 1,3 miljonit tonni põlevkivi rikastamisjääke. Mägi on kahel korral pikema perioodi vältel põlenud, mis põhjustab ulatuslikku õhureostust.

Korraldasime Kliimaministeeriumi tellimusel viie püsianduri soetamise ja järelseire. Andurid paigaldati 2022. aasta suvel. **2023. aasta alguses valminud seirearuandes tõdeti, et kaevandusjäätmeoidla on stabiilses seisus.**

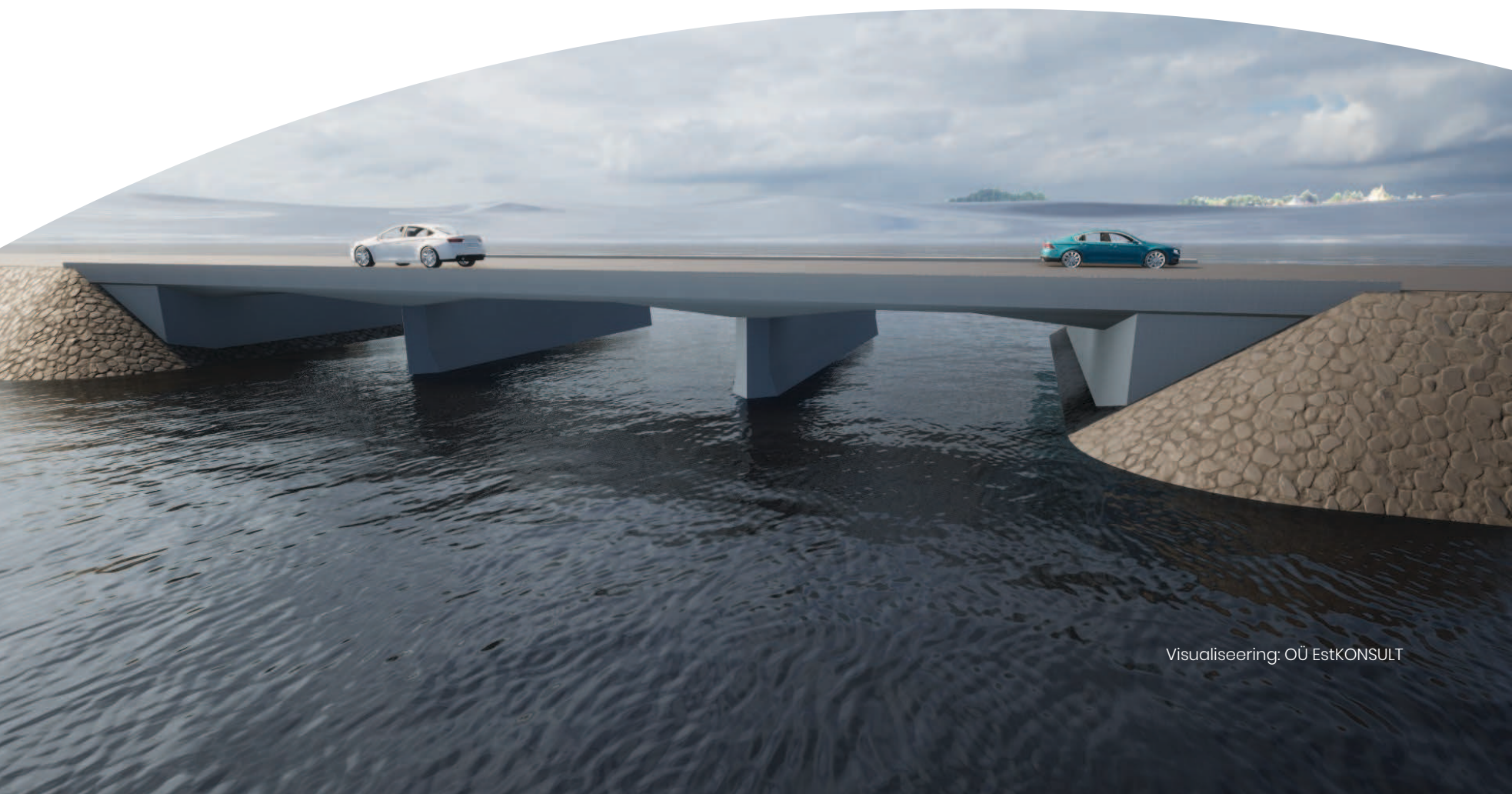
Foto: Kadri Haamer-Tiibar

Väikese väina tammi avade ehitusprojekti koostamine

Projekti eesmärk on parandada Väikese väina kui hoiuala ja elukeskkonna tingimusi, ehitades tammile kaks ava, mis parandavad Väikese väina veevahetust ja kalade liikumisvõimalusi.

Väikese väina tamm ühendab Muhumaad ja Saaremaad. Väinatamm on olulise negatiivse keskkonnamõjuga. Tammi mõju on suurim selle vahetus läheduses, kus veevahetus on võrreldes vaba läbivooluga vähenenud 10–12 korda. Tammi rajamisega suleti mereala väina läbivatele hoovustele ja ainevahetusele ning vähendati lainetust, mistõttu on tammi lähedal toimunud setete kuhjumine. Tamm takistab ka kalade rännet.

KIKi ülesanne on Kliimaministeeriumi tellimusel korraldada riigihange ehitusprojekti koostamiseks. Projekteerimisleping sõlmiti aprillis, ehitusprojekti alusel tellime Transpordiametist liiklusohutuse auditi ning ehitusprojektile ekspertiisi. Projekteerimistööd lõpetatakse 2024. aasta kevadel.

Visualiseering: OÜ EstKONSULT

Mõju ja tulevikurahastusega seotud projektid

Panustame eri formaatide ja koosseisuga projektidesse, mille ühisnimetajad on innovatsioon, uute rahastusvõimaluste loomine ja laiemas keskkonnanahoiu saavutamine.

Mõned 2023. aastal töös olevad projektid:

SusTool – väikese ja keskmise suurusega IT-ettevõtetele mõeldud kestlikkuse aruandluse tööriist, mida arendatakse konsortsiumis nelja riigiga;

pilootprojekt korduskasutatavate kohvitopside ringluseks Tallinn–Tartu maantee tanklates partnerluses Kliimaministeeriumi ja Riigikantseleiga;

veemajanduse ja ringmajanduse LIFE integreeritud projektide eeltaotlused;

liitumine Kreeka juhitava puhtale energiale ülemineku LIFE Clean Energy Transition projektiga, et väärindada keskkonna- ja kliimaandmeid ning pakkuda metoodilist tuge omavalitsustele kliima- ja energiakavade haldamisel.

Jätkusid ka suuremad projektid aastast 2022 – rohekiirendid ja vabatahtliku süsiniku korvamise mudeldamine erasektori ja riigi ühisrahastusteks.

Foto: KIKI töötaja Mait Hendrikson

Rohetehnoloogia iduettevõtete arendusteenused

Kliimaministeeriumiga partnerluses viime rohetehnoloogia iduettevõtetele taaste- ja vastupidavusrahastust ellu uudset toetuskeemi, mis aitab neil arendada rohetehnoloogia lahendusi alates ideekorjest kuni investorküpse iduettevõtteni.

Hangime viis temaatilist, missioonimajanduse loogikat kandvat arengukiirendit ning pakume avatud taotlusvoorst kasvutoetust prototüüpide arendamiseks ja tehnoloogia- te katsetamiseks. Sellega aitame väärindada keskkonnanäideid, anda hoogu tehnoloogia ja investeerimismahukatele roheidudele kapitali kaasamiseks.

2023. aastal alustasime nelja temaatilise kiirendiga:

- materjaliteadus, ressursside väärindamine, kemikaalide kasutuse vähendamine;
- kohaliku elukeskkonna keskkonnakestlik korraldamine;
- liikuvus ja logistika;
- energeetika, ehitus, kliimakindlus;

2024. aastal alustab kiirendi metsa, elurikkuse, maakasutuse ja mullatervise teemal. Lisaks tekitab kiirendite juurde avaliku sektori, idude tugijorganisatsioonide ja teaduspartnerite võrgustik. Võrgustik toimib tänaseks turuosaliste koostöö ja infovahetuse kanalina, mis on roheidude ökosüsteemi tervisele väga kasulik.

Vabatahtlik süsiniku korvamine (LIFE BuildEst)

2022. aastal asus KIK ellu viima vabatahtliku süsiniku korvamise tööpaketti Kliimaministeeriumi juhitud LIFE integreeritud projektis BuildEST, mille eesmärk on hoo andmine renoveerimislainele Eestis.

Meie vedada on ühisrahastuse pilootprojekt – koostada vabatahtlikuks süsiniku korvamiseks rahvusvaheliste praktikate võrdlus, ostja ja müüja vaates ärianalüüs, luua klienditeekonoma mudel ning katsetada seda mõnes omavalitsuses. Kui pilootprojekt on edukas, saaks seda tulevikus kasutada rahastusmeetmena.

2023. aasta lõpuks valmis finantsstiimulite analüüs ning toimusid konsultatsioonid Tartu Annelinna korterelamute renoveerimiseks. Tehti ka turu-uuring Eesti ettevõtete häälestusest.

Oleme otsinud sünergia ka kestlikkusaruandluse teemaga (Interreg SusTool projekt), kuivõrd enda keskkonnamõju mõõtev ja vähendav ettevõtte on potentsiaalne rohe- ja kogukonnaprojekti toetaja. Teeme koostööd ka kohalike omavalitsustega – Tartu ja Võru linnaga, kellel on plaanis näidisprojekte arendada.

Projekti rahastab Euroopa Kliima-, Infrastruktuuri- ja Keskkonnaagentuur *LIFE Integrated Projects* programmi kaudu.

ARENDUS JA KOOSTÖÖ

KIKi arendustegevused lähtuvad KIKi neljast tegevusvaldkonnast ja peamistest sihtgruppidest:

- kliima ja elurikkus
- metsandus
- ringmajandus ja keskkonnateadlikkus;
- energeetika ja liikuvus
- omavalitsused
- ettevõtted
- kogukond, teaduspartnerid, eraisikud
- riigipartnerid, teised rahastajad

Arendustöö peamised tegevused:

- **Panus poliitikatesse ja uuringutesse:** toetuste mõjude hindamine, et toetusi paremini sihtida ja korraldada.
- **Partnerlus kohalikul ja rahvusvahelisel tasandil:** keskkonna- ja kliimateemade fookusesse toomine, kaasrahastajate, partnerite ja kaasamõtlejate leidmine.
- **Rahastustaotluste kirjutamine ja tegevused EL otsetoetuste Eestisse toomiseks (sh partnerlusprojektid):** seminarid ja töötoad, ideestamised ja projektide koostamine, et Eesti elukeskkonda ja konkurentsivõimet edendada. Eesmärk on kirjutada aastas 3–5 projekti ning kaasata nende kaudu vähemalt 10 miljoni eurot täiendavat rahastust. Samuti käivitada ja edukalt töös hoida 2–4 välisrahastusega roheteenust.

Uuringud ja poliitikaloo

Jätkasime sisendi pakkumist riigipartneritele poliitika- ja õigusloomes ning uuringutes, et arvestada turuvajadusi ning võimestada kliima- ja keskkonnahoiu eesmäärke. Olulised märksõnad olid ringmajanduse ja kliimaseaduse dialoogid, panus keskkonnahoidlike riigihangete strateegiasse ja koos nelja ministeeriumiga OECD ekspertide toomine Eestisse.

Aastasse jagus arvukalt temaatilisi konsultatsioone, olgu selleks energiamajanduse arengukava arutelud, rahvusvahelise energiaagentuuri missioon Eestisse, erinevatele EL strateegiatele Eesti positsioonide kujundamine, keskkonnavaldkonna arengu kavandamisel kaasaraäkimine mulla ja keskkonnahariduse temaatikas, kestliku turismi seostamine KIKi toetustega jms. Suvel

kaasasime praktikandi, kelle ülesanne oli KIKi rahastatud uuringute avaldamine meie kodulehel, et suurendada läbipaistvust ja kasu nendest.

Toetame keskkonnasõbralikumate ning elurikkust suurendavate metsamajandusvõtete kasutuselevõttu. Selleks on metsaosakond korraldanud õppepäeva metsatöö tegijatele ning kohandanud ka toetuste taotlemise tingimusi selliseks, et neid võtteid kasutataks juba metsa hooldamisel. Aasta jooksul on tekkinud vajadus hakata arvestama metsade raadamisega ning sellise maakasutuse muutuse korral võtta arvesse kaduvaid loodusväärtusi ja süsiniku sidumise võime muutust. Selleks oleme aidanud välja töötada metsade raadamise määrust, mille rakendamiseni loodame jõuda 2024. aastal.

Partnerlused ja strateegiline koostöö

Panustame rahastusvõimaluste infovahetusse, laiemalt keskkonnateemade kommunikatsiooni ja sihtgruppide suunamisse kestlikule ja tasakaalus majandusmudelile üleminekul. KIKi arendusmeeskonna vedada on regulaarsed ja ühishuvidele suunatud partnersuhted.

Lisaks jagub temaatiliste arenduste teemal suhtlust paljude ministeeriumidega, ülikoolide ja keskvalitsuse partneritega erinevate üksi-

kalgatuste juures, näiteks maa ja ruumiloome ameti teenuste mõtestamine, KOVide rohepöörde väljakutsete arutelu. Jätkusid koostööformaadid GreenEst Summiti kogukonnas ja Innovatsiooniliidrite Klubis, vesinikuklastri, Sotsiaalsete Ettevõtete Võrgustiku, omavalitsusjuhtide R-klubi ja Riigikantselei innotiimiga.

- KOVide toetamine rohepöördes: teadmised, tööriistad, metoodikad ja partnerlused, näiteks omavalitsusjuhtidele roheklubi käivitamine terviklikuks keskkonna- ja kliimateemade sisustamiseks ja juhtimiseks, kogemusvahetuseks ja ühisprojektide taimelavana töölesaamiseks.
- Sinimajandus: aasta algul kaardistasime merendusega seotud riiklike partnerite ühishuvid koostööks merekeskkonna hoidmisel. Suvel valmis koos kolme ministeeriumiga analüüs arenduste temaatiliseks suunamiseks lähtuvalt keskkonna surveteguritest, megatrendidest ja eri ministeeriumide poliitikate ühishuviga kohtadest. Kaalumisel on asutusteülese koostööformaadi käivitamine, mis aitaks valdkonna strateegilisi projekte käivitada ja kiirendada, näiteks on laual nutimere aren-

Foto: COP

dus, kestlik väikesadamate võrk, plaanis tuua kokku väärtusahelas ühishuviga ettevõtted laevade ja meretehnoloogia rekonstrueerimise keskuseks, et käivitada retrofit HUBi. Aitasime ka turuosalis- tega mõtestada merendusklatri loomise väärtust ning vajadusi ja kliimaseaduses merenduse temaatikat.

- 2023. aasta aprillis sõlmisime koostöölepingu Eesti Linnade ja Valdade Liiduga, et toetada kohalikke omavalitsusi keskkonna- ja kliimateemade juhtimisel. Algatame ühiseid arendusprojekte omava- litsuste võimestamiseks keskkonna- ja kliimavaldkonnas, sh veame omavalitsusjuhtide R-klubi, mis pakub teadmiste- ja kogemustevahetust ning on taimelava ühisprojektideks.
- 2023. aasta novembris sõlmisime koostöölepingu EASi ja Kredexi ühendasutusega, et pakkuda ühistele sihtgruppidele terviklikumat teenust ning toetada ka mõlema organisatsiooni töötajate ekspertteadmiste ja oskuste kasvu.
- COP28 kliimakonverentsil osales Eesti esimest korda oma paviljoniga ja meil oli rõõm seda korraldada. 10 päeva jooksul korraldasime 60 paneelaru- telu, kus osales 200 eksperti ja saime 6000 kontakti, mida poleks saa- nud teha heade partneriteta. Seemneraha tuli kolmelt ministeeriumilt, samas vääringus kaasrahastus paarikümne partnerilt. Peame mõistma, et kliimamuutustel ei ole riigipiire, nn nurjatu probleemina tuleb neid adresseerida nutikalt ja terviklikult. Eesti rohetechnoloogiate ja lahenduste üle on põhjust uh- kust tunda.
- Rahvusvahelise koostöö vallas jagasime oma teadmisi ja kogemusi ning kogusime ka ise inspiratsiooni. Aasta jooksul väisas KIKi kümmekond delegatsiooni (näiteks Namiibiast, Keeniast, Moldovast), KIKlased käisid Nordeni partnerluse korras õppereisidel Norras, Soomes, Kreekas. Interregi mentorid neljast riigist andsid panuse Eesti sini- majanduse arendusteenuste uuendamiseks, SusTool pro- jektis jätkub koostöö kestlike teenuste arendamiseks.
- Koostöös USA saatkonnaga toodi Eesti roheidude ökosüsteemi inspireerima edukas riskikapitalist ja roheettevõtja Nate Morris, kelle kolmenädalasest missioonist õppisid nii KIKlased kui meie toe- tuse saajad ja partnerid.

Foto: KIK

Euroopa Liidu otsetoetused ja taotlused

Kliima- ja keskkonnavaldkonna rahastusvajadused on tohutud. Seda näitab ühest küljest keskkonna seireinfo, kuid tõestab ka kohati kordades suuremas mahus toetuste küsimine võrreldes eelarveliste võimalustega. Erinevate ekspertide projektsioonid kliimaneutraalsuse ambitsiooni saavutamiseks vajalike investeeringute kohta nendivad sama. Näiteks viitab Stockholmi Keskkonnainstituudi arvutusmudel viiekordsele investeerimismahtude kasvatamise vajadusele.

KIK on alates 2020. aastast otsinud alternatiivseid investeeringute võimalusi riigieelarve ja Euroopa Liidu struktuurivahendite kõrvale. Näiteks nõustame partnereid Euroopa Liidu otsetoetuste kohta ja kirjutame ka ise toetusprojekte lähtuvalt KIKi tegevusvaldkondadest ja partnerite ühishuvidest.

Oleme eest vedanud LIFE'i ja Innovatsioonifondi seminare ja kliendinõustamisi, infot käime ja gamas sihtgruppide kogukonnaüritustel (ELVL päevad, Rohetiigri liikmete toetuste infopäev jms), portaalides, uudiskirjades jne. Nõustamisse on kaasatud partnerid ministeeriumidest ja rakendusüksustest, et taotleja saaks info korraga kätte.

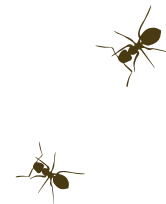
Koostöös Euroopa Komisjoni, Riigi Tugiteenuste Keskuse ja EAS ja Kredex ühendasutusega korraldasime veebipõhise infopäeva keskkonna ja innovatsiooni rahastamisprogrammidest Eestis, kus keskenduti tööstuse ülemineku, ringmajanduse ja innovatsiooni rahastamise võimalustele ja väljakutsetele. Koos Eesti Põllumajandus-Kaubanduskojaga toimus Euroopa Liidu metsandustoetuste õppepäev, et viia taotlejad kurssi Natura 2000 ning metsameetme toetusvoorudega.

Foto: KIK

Klientide ja ministeeriumite rahulolu on kõrge

Meie jaoks on oluline klientidele ja partneritele parima teenuse pakkumine. Oleme klientidega aktiivses suhtluses ja küsime tagasisidet, et muuta toetusvõimalused sihtgruppide vajadustele vastavamaks ning menetlust kiiremaks, mugavamaks ja meeldivamaks.

Klientide rahulolu

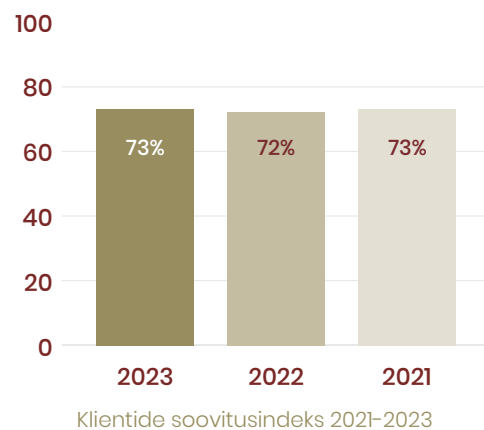
Oma klientide rahulolu mõõtmiseks kasutame kahte süsteemi:

1. Igapäevase rahulolu hindamiseks ja operatiivse tagasiside saamiseks kasutame rahvusvaheliselt tunnustatud **soovitusindeksit** (NPS – Net Promoter Score).

See põhineb loogikal, et inimene on valmis soovitada sõbrale või tuttavale ainult neid asutusi, mille heas teeninduses on ta ise kindel. Saadame oma rahuloluküsimustikku klientidele pärast toetuse positiivse või eitava rahastusotsuse saamist, pärast projektide lõpetamist, samuti pärast infopäevi.

2. Pikema ja põhjalikuma iga kahe aasta tagant läbi viidava kliendiuuringuga soovime mõista täpsemalt toetuse taotlejate, sh nende, kes on saanud oma rahastustaotlusele eitavad vastused, tagasisidet toetuse andmise tingimuste, toetuskeskkondade, klienditeeninduse ning informatsiooni kättesaadavuse kohta.

2023. aastal oli meie klientide rahulolu ehk **soovitusindeks kõrge 73%**. Seejuures tunnustatakse eriti KIKi töötajate abivalmidust toetustega seotud aspektide selgitamisel.

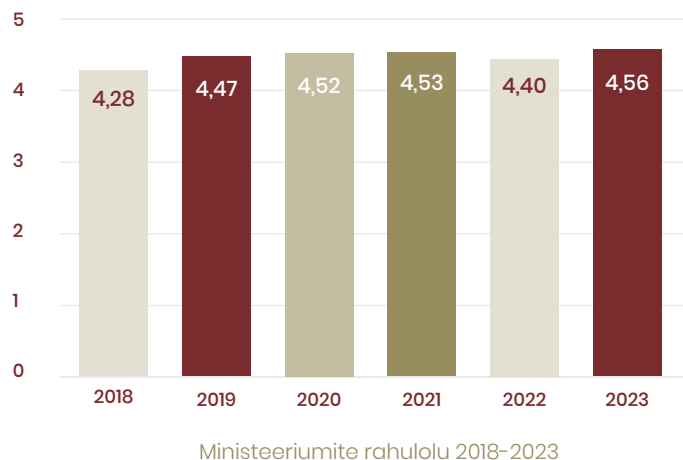

2023. aasta tulemused on 2021. aastaga võrrelduna jäänud samaväärselt kõrgeks, mis näitab meie püsivat kvaliteeti. Taas ollakse väga rahul KIKi töötajate ja meie klienditeenindusega. Üldine rahulolu (vastajad, kes on rahul või pigem rahul) KIKiga on 87% ning keskmine näitaja on tõusnud 8,3 punktini (2021 8,2 ning 2019 8,1).

Ministeeriumite rahulolu

Iga aasta lõpus viime läbi KIKiga kokkupuutuva te **ministeeriumite töötajate seas rahuloluküsitluse**, et saada tagasisidet oma tööle. Rõõm on tõdeda, et ministeeriumid hindavad meid keskkonnanalaste lahenduste pakkumisel kõrgelt ning tulemused on samaväärselt head võrreldes varasemate aastatega. KIKiga oli rahul või väga rahul 98% vastanutest.

Kommunikatsioon

KIKi kommunikatsiooni eesmärk on toetada keskkonnarahastuse nutikat korraldamist ning tuua esile Eestis hea looduskeskkonna loomiseks ja säilitamiseks ellu viidud kaasaegseid ja mõjusaid keskkonna- ja kliimavaldkonna lahendusi.

2023. aastal jätkasime aktiivselt keskkonnateemade kajastamist **meedias**, kus KIKi mainiti kokku 1822 korral. Lisaks sellele, et toetuse saajad peavad alati KIKi kui rahastusallikat esile tooma, mängis kindlasti olulist rolli meie enda aktiivne töö. 2023 saatsime välja **51 pressiteadet** ning kirjutasime **41 artiklit**, sh **seitse arvamustlugu**.

Olulisemad teemad olid metsandus, ringmajandus, elurikkus ning energeetika. Töime nendes valdkondades välja edulugusid, et näidata, kuidas nutikates projektides saavad loodushoid ning ettevõtlus koos toimida ning Eesti inimestele lisaväärtust luua. Avaldasime ringmajanduse teemalise artiklisarja Delfis ja elurikkuse rubriigi Postimehes, tutvustasime Rohegeeniuse portaalis igal kuul LIFE programmi ning Õpetajate Lehes koolide rohelahendusi.

Korraldasime **14 üritust**, neist suurim oli Eesti paviljoni ja programmi korraldamine kliimakonverentsil COP28. Arvamusfestivalil Paines korraldasime arutelud roheenergia ja tuleviku-metsade teemal ja osalesime panelistina Fashion Revolution Estonia kiirmoe teemalises arutelus. Korraldasime ka paneelarutelu Impact Day konverentsil rohe- ja mõjuinvesteeringute mõõtmise teemal.

Astusime aktiivselt üles **partnerite seminaridel esinejate ja ekspertidena**. Olulisemad neist olid Arvamusfestival, Impact Day, Cleantech Europe Forum, GreenEst Summit, Nexpo Tallinn.

Iga kuu saatsime välja **KIKi ja erametsa uudiskirjad**. KIKi tegemistega soovib kursis olla 2000 kontakti, erametsa uudiskirja tellib 1000 inimest. **Sotsiaalmeedias** (Facebook, Instagram, LinkedIn) jätkasime KIKi ja erametsandusega seotud kanalites info jagamist.

KIK

RISKIJUHTIMINE

16 RAHA, ÕIGUSKAITSE
JA TUGI
INSTITUTSIOONID

17 ÜLEMAINE KOOSTÖÖ
TEENAVARDE
SAAVUTAMISEKS

12 VASTUTUSTUNDLIK
TARBIJAMINE JA TOOTMINE

Foto: KIKi töötaja Mait Hendrikson

Riskijuhtimine, kontroll ja pettuste ennetamine

Kontrolli toetuse kasutamise üle aitab tagada toetuse nõuetekohase ja eesmärgipärase kasutamise. Toetuste suunamisel on oluline hoida ära selle ekslik või tahtlik väärkasutus, sh pettused juba enne nende toimepanekut. Väärkasutuse ennetamine on tõhusam kui tagajärgedega tegelemine.

KIKi kontrolli toetuse saaja üle on kolmeastmeline (kolm kaitseliini):

1. **Projektikoordinaatorid** nõustavad toetuse saajaid, kontrollivad kõiki projektide väljamakseid ja hankeid ning vajadusel kohapeal projekti kestel ja pärast selle lõpetamist.
2. **Hankeeksperdid ja järelevalvespetsialistid (JVS)** kontrollivad eelkõige kõrgema riskiga projektide hankeid ning lisaks menetlevad toetuse kasutamisel toime pandud rikkumisi.
3. **Siseaudit** annab juhtkonnale ja nõukogule sõltumatu hinnangu kontrollisüsteemi piisavuse kohta.

Kuigi üldiselt on toetuste kasutus igati eesmärgipärane ning nõudeid järgitakse, siis aeg-ajalt tuleb ette ka nõuete vastu eksimist. Toetuste rakendamisel rikutakse jätkuvalt kõige sagedamini hangete läbiviimise reegleid, sh kehtestatakse piiravaid tingimusi, eksitakse hankelepingute tingimuste järgimisel või muutmisel.

2023. aastal:

- Viisime ellu viimased järeltegevused Rahandusministeeriumi finantskontrolli osakonna läbi viidud auditi **“KIKi kui rakendusüksuse juhtimis- ja kontrollisüsteemi tõhusus”** (JKS) tähelepanekute pinnalt. Audiitorid järeldasid, et KIKi kui Ühtekuuluvuspoliitika fondide rakenduskava 2014–2020 prioriteetsete suundade „Kasvuvõimeline ettevõtlus ja seda toetav teadus- ja arendustegevus 2”, „Energiaühendus 3”, „Veekaitse 4”, „Roheline infrastruktuur ja hädaolukordadeks valmisoleku suurendamine 5” ja „Jätkusuutlik transport 6” rakendusüksuse juhtimis- ja kontrollisüsteem toimib (II kategooria).
- Jätkasime juhtimis- ja kontrollisüsteemi riskide hindamist.
- Hindasime valdkondade kaupa võimalikke pettuste riske, sh uute toetustingimuste osas.
- Hindasime KIKi rakenduslike- ja partnerlusprojektide riske, samuti maandustegevuste edenemist.
- Hindasime metsameetme ja Natura 2000 meetme riske.
- Leppisime kokku maandamistegevused kriitiliste tööülesannete katmiseks, et tagada kõigi oluliste protsesside ja ülesannete järjepidevus.

Sise- ja välisauditid

2023. aastal olid sise- ja välisauditi kindlustandvate töödega kaetud järgmised valdkonnad:

- struktuuritoetused – KIKi 2021. aasta juhtimis- ja kontrollisüsteemi auditi järelauditi viis läbi Rahandusministeeriumi finantskontrolli osakond ning muudatusi töökorralduses hindas siseaudiitor;
- keskkonnaprogramm – muudatusi töökorralduses hindas siseaudiitor;
- KIKi rakenduslikud projektid – siseaudit on töös ning jätkub 2024.aastal;
- EAFRD meetmed (metsameede ja NATURA 2000 meede). Akrediteerimiskriteeriumitele vastavusauditi viis läbi PRIA siseauditi osakond, sertifitseerimisauditi viis läbi Regionaal- ja Põllumajandusministeeriumi siseauditi osakond koostöös KPMG Baltics OÜ-ga, KIKi siseaudiitor kontrollis huvide konflikti puudumist ning hindas pettuste ennetamise piisavust ja proportsionaalsust;
- infoturbestandard ISO 27001 – sertifitseerimisauditi viis läbi Bureau Veritas Eesti OÜ;
- raamatupidamisarvestus – aastaaruande auditi tegi Ruut & Partnerid Audiitorbüroo OÜ;
- tulenevalt korruptsioonivastase seaduse nõuetest viis siseaudiitor läbi KIKi juht- ja kontrollorganite liikmete ning töötajate ärihuvide kontrolli;

Struktuuritoetuse projektiauditeid ning juhtimis- ja kontrollisüsteemi auditeid teostab auditeeriv asutus (Rahandusministeeriumi finantskontrolli osakond), kes valib auditeeritavad projektid välja statistiliste meetoditega. 2023. aastal tehti üks projektiaudit, mille käigus mitteabikõlblikke kulusid ei tuvastatud.

Viie aasta keskmine veamäär (projektiauditite ja JKS auditi käigus tuvastatud abikõlbmatute kulude osakaal) moodustab 1,43% auditeeritud kogukuludest, mis on madalam üldiselt aksepteeritud piirmäärast 2%.

Kindlustandvate ja nõuandvate tööde tulemustele tuginedes on siseauditiil veendumus, et **KIKi juhtimis- ja kontrollisüsteemid tervikuna toimivad**. 2024. aastal jätkub struktuuritoetuste projektides tõhus hankekontroll, et tagada riikumiste tuvastamine enne toetuste väljamakset. Hoiame kontrolli fookuses piiravad kvalifitseerimistingimused toetuste saajate hangetes, hankelepingute muudatused ja riigiabi reeglite järgimise, et tagada pakkujate võrdne kohtlemine, hangete läbipaistvus ja EL vahendite tõhus ja sihipärane kasutamine.

Õigusvaidlused

Õigusvaidlused moodustavad kõigi finantseeritud projektide koguarvust ja mahust jätkuvalt väga väikese osa.

KIKil on pooleli kaheksa kohtuvaidlust. Paaris kohtuasjas kasutab toetuse saaja lepingulist esindajat. Üldjuhul ei ületa lepingulise esindaja kulud 10 000 eurot.

Meie hinnangul ei oma õigusasjad suurt mõju aruandes esitatud näitajatele. Kui kohtuvaidlustest järeldub, et toetuse saajal on õigus toetust saada, rahastatakse projekte võimalusel toetu-

se eelarvest ning õigusabikulud on ette nähtud KIKi tegevuskulude eelarves. Kui kohus peaks toetuse saaja kaebuse rahuldama, kuid tagasiõutud summa rahastamine ei ole võimalik toetuse eelarvest, on võimalik teha ettepanek kulude katmiseks vabariigi valitsuse reservist.

Foto: KIKi töötaja Kristo Lauk

KIK

ORGANISATSIOON

Foto: KIKi töötaja Mait Hendrikson

VASTUTUSTUNDLIKU
ETTEVÕTLUSE INDEKS
KULDTASE 2023

Juhtimine

Nõukogu

KIKi kõrgeim juhtimisorgan on nõukogu, kes kavandab sihtasutuse tegevust, korraldab juhtimist ja teeb järelevalvet juhatuse tegevuse üle.

Nõukogus on üheksa liiget, kellest neli nimetab Riigikogu oma otsusega keskkonnakomisjoni ettepanekul ja neli liiget määrab kliimaminister, kellest üks määratakse rahandusministri ettepanekul. Kliimaminister on sihtasutuse nõukogu liige ametikoha järgi.

2023. aasta esimeses pooles juhtis KIKi nõukogu tööd keskkonnaminister Madis Kallas. Seoses ministeeriumide töö ümberkorraldamisega sai keskkonnaministri uueks ametinimetuseks kliimaminister ning KIKi nõukogu tööd hakkas juhtima kliimaminister Kristen Michal. Nõukogu liikmed olid 2023. aasta lõpu seisuga Mart Maastik, Rein Randver, Tarmo Tamm, Maido Ruusmann, Hannes Tamjärv, Margot Roose, Reili Rand ja Merike Saks.

KIKi nõukogul oli 2023. aastal neli koosolekut.

- **31. jaanuar:** 2022. aasta tegevuseesmärkide täitmise hindamine.
- **29. märts:** 2022. aasta majandusaasta aruande kinnitamine, nõukogu poolt kehtestatud korra „Keskkonnaprogrammi projektide muudatuste aktsepteerimise ja tagasinõuete esitamise pädevused“ kehtetuks tunnistamine ja juhatuse reglemendi täpsustus.
- **10. oktoober:** nõukogu esimehe valimine, auditikomitee liikmete määramine, KIKi raamatupidamise aastaaruande välisaudiitori nimetamine aastateks 2023–2024, konkursi Negavatt XI korraldamise, reglemendi ja eelarve heakskiitmine.
- **13. detsember:** 2024. aasta tegevuseesmärkide ja eelarve kinnitamine, juhatuse reglemendi muutmine.

Lisaks olid koosolekutel arutlusel keskkonnaprogrammi laekunud kiireloomulised taotlused projektide rahastamiseks KIKi eraldise arvelt ning projektide rahastamiseks antud toetuse tagasinõude esitamise põhimõtted.

Auditikomitee

KIKi auditikomitee koosneb kolmest liikmest. Auditikomitee ülesanne on nõukogu nõustamine raamatupidamise, audiitorkontrolli, sisekontrolli ja -auditeerimise, järelevalve, eelarve koostamise ja majandusaasta aruande kinnitamise valdkonnas ning tegevuse seaduslikkuse osas. Auditikomitee juhib siseauditi funktsiooni tööd. 2023. aastal toimus neli auditikomitee koosolekut.

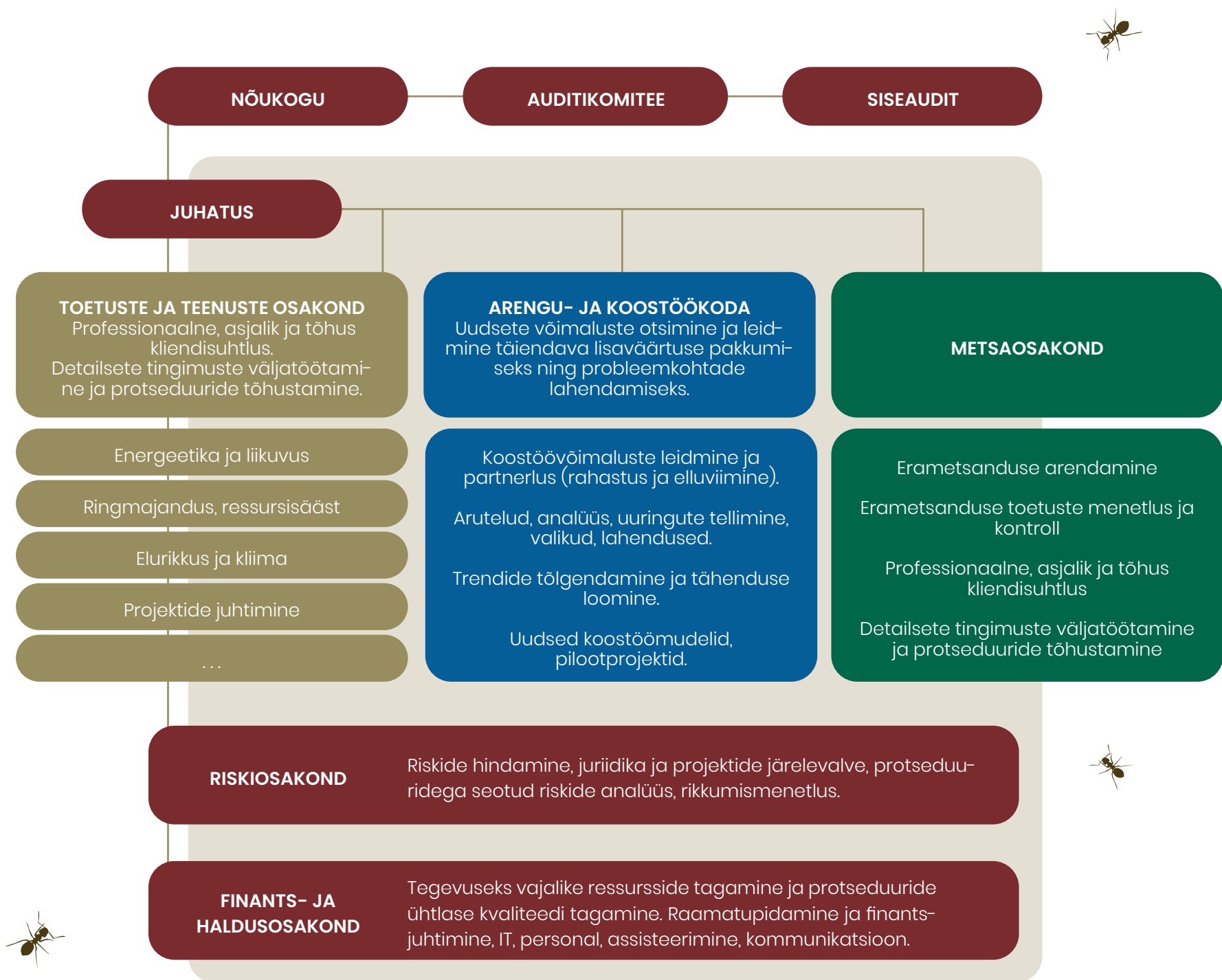
2023. aasta lõpu seisuga kuulusid KIKi auditikomiteesse Heli Jalakas (esimees), Reili Rand ja Tarmo Tamm.

Juhatus

KIKi juhatuse ülesanne on sihtasutust juhtida ja esindada, juhatus on üheliikmeline. KIKi juhatuse liige ehk juhataja on **Andrus Treier**.

Foto: KIK

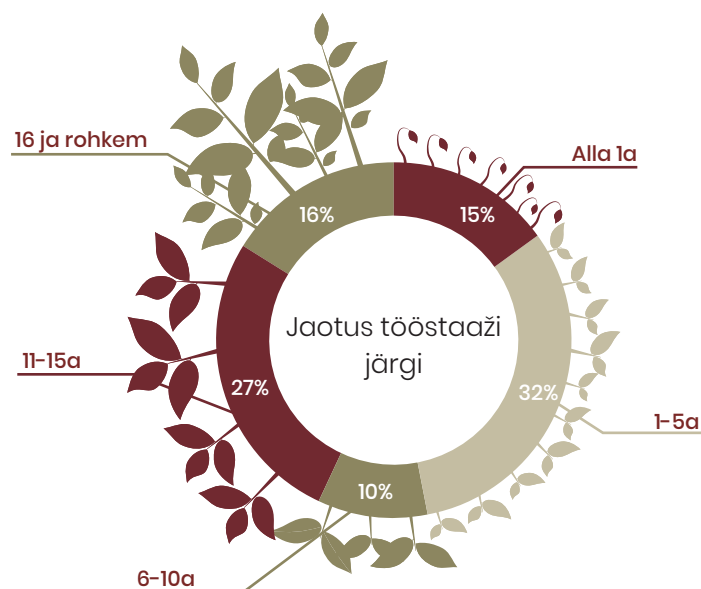
Tööpere

2023. aasta alguses liitusid SA KIK ja SA Erametsakeskus ning KIKi struktuuri lisandus metsaosakond. Aasta jooksul oli fookuses organisatsioonikultuuri ühildamine, metsaosakonna töötajad läbisid sisseelamisprogrammi.

Sügisel korraldasime seminari, kus uues koosseisus KIKi töötajad mõtestasid taaskord läbi KIKi väärtused. Samuti oli oluline roll tiimiüritustel, kus aasta jooksul oli koolituste ja seminaride läbiv teema ühildumine, tutvumine ja tiimi tugevdamine. Aasta lõpus läbiviidud rahulolu uuringu alusel julgeme öelda, et organisatsioonide ühinemine toimus sujuvalt ning metsaosakonna töötajad tunnevad ennast osana KIKi tiimist.

2023. aasta lõpu seisuga töötas KIKis 91 inimest (aasta keskmine töötajate arv 86) ning töötajate keskmine vanus on 43 aastat. Koos vanemapuhkusel olevate töötajatega elas aasta lõpus 29 töötajat Tallinnas, 23 Harjumaal ning 43 väljaspool Harjumaad.

2023. aastal lahkus töölt üksteist ning tööle asus seitsmeteist uut inimest. Lisaks jäid kaks kolleegi vanemapuhkusele ja kolm tuli vanemapuhkusest tagasi. Hetkel on vanemapuhkusel neli meie kolleegi.

Töötajate areng

Arengut toetavad tegevused on suunatud meie töötajate pädevuse tõstmisele ja asutuse põhiväärtuste kandmisele, et tagada KIKi eesmärkide saavutamine.

Sealhulgas on fookuses:

- järjepidev arengu toetamine, et tagada töötajate motivatsioon ning asjakohane tööülesannete täitmine;
- töötajate valmisoleku suurendamine muutustega toimetulekuks arenevas keskkonnas ja KIKi rollis;
- sisemise järelkasvu tagamine töötajate kompetentsi laiendamise kaudu.

Pädevate ning hea väljaõppega töötajate hoidmiseks **võimaldame asutusesiseseid ja -väliseid koolitusi**. Töötaja koolitamisel lähtume tema isiklikest arengueesmärkidest ning ülesannetest organisatsioonis.

Aasta alguses toimunud **arenguvestlusel** seadsime isiklikud eesmärgid, vahevestlustel

vaatasime need üle. Nii fikseerisime iga töötaja, aga ka kollektiivi arenguvajadused ja **kinnitasime koolituskava**, mille alusel toetasime aasta jooksul töötajate kompetentsi kasvu.

2023. aastal osalesid meie toetustega tegelevad töötajad mitmel riigihangete ja riigiabi teemalisel koolitusel. Võtmeisikud ja projektide

eestvedajad läbisid meediasuhtluse koolitusi, mille käigus said teadmisi meedia toimimisest, intervjuudeks valmistumisest ja arvamustekirjutamisest. Keskastmejuhid arendasid ennast coach'iva juhtimise ning meeskonna-coaching'u koolitusprogrammides.

Sisekoolitustena toimusid riskiseminar, huvide konflikti ennetamise ja andmekaitse koolitus. Oleme pühendunud oma põhitegevusega seotud teabe kaitsmisele ning hoidmaks ära andmete turvalisust puudutavaid intsidente, on juurutatud infoturbe standard ISO 27001. Tutvustasime töötajatele infoturbe dokumente, juhendeid ja kordasid.

Et hoida ja kasvatada töötajate keskkonna- ja kliimavaldkonna ekspertsust, jätkasime 2021. aastal algatatud sisemise arengusarjaga „Ekspert eetris“, kus esinevad nii KIKi töötajad kui välisekspertid. 2023. aastal olid teemad „Tark linn“, „Ringmajandus ja ressursisääst“, „Metsandus“ ning „Tehisintellekti kasutamine organisatsioonis: võimalused ja ohud“.

Oleme tõstnud taotluste menetlemisega seotud töötajate teadlikkust pettuste ennetamise, haldusmenetlus seaduse, kestva perioodi struktuurivahendite õigusaktide rakendamise, riigiabi ja protseduuride muutumise osas. Samuti värskendasime teadmisi EMKIS GIS ja kaardikihtide kasutamise põhimõtete kohta.

Lisaks tööalasele arengule on tähtis töötajate vaimne ja füüsiline tervis. Selleks toimus kaks inspiratsioonihommikut, kus saime teadmisi tuleviku töö trendidest ja selleks vajalikest oskustest ning ajaplaneerimisest.

Toetame arengut ka uute tööülesannete täitmise, projektides/töögruppides osalemise, töövarjuks olemise jms kaudu. Üks viis ennast arendada on olla mentor uuele kolleegile.

Kindlasti on üks ühtse toimiva tiimi alustala sisekommunikatsioon ning töötajate õigeaegne informeerimine nõukogu ja juhtkonna otsustest ning asutuse arengutest. Seda teeme nii siseveebis, osakondade koosolekutel kui ka üldkoosolekutel. Möödunud aastal saime kokku kahel üldkoosolekul, et anda ülevaade organisatsiooni eesmärkide täitmisest, tutvustada osakondades töölaual olevaid tegemisi, infoturbe teemasid, uuendatud stiiliraamatut jms. Sügisel tuletasime meelde, arutasime ja mõtestasime lahti KIKi väärtused.

Fotod: KIK

Töokeskkond

Endiselt pakume töötajatele kaugtöö võimalust ja paindlikku tööaega. Kuigi enamus tööperest eelistab töötamist kodukontoris, on aasta jooksul märkimisväärselt kasvanud Tartu kontori koosseis. Seega laiendasime olemasoleva kontori pinda KIKi Tartu kontoris.

Metsaosakonnas valiti uus töökeskkonna volinik ning nüüd on asutuses kaks töökeskkonna volinikku, kes on kahe suurema osakonna esindajad. Järjepidevalt viime Tallinna kontoris läbi tuleohutuse koolitust ja evakuatsiooniõppust.

Pidevalt hoiame tähelepanu all töötajate heaolu. 2023. aastal vaatasime üle ja uuendasime motivatsioonipaketti ning tunnustamise ja meelespidamise põhimõtteid. Alates 1. juulist maksab KIK haiguse, vigastuse või karantiini tõttu töövõimetuslehel viibivale töötajale haigushüvitist esimesest haigestumise päevast. Hooliva tööandjana oleme loonud töötajatele võimaluse pöörduda psühholoogi poole, et vajadusel rääkida oma muredest professionaalse nõustajaga ja saada tuge enne, kui probleemid üle pea kasvavad.

Meie inimeste jaoks on vastutustundlik ning loodussõbralik käitumine iseenesest mõistetav

ning oleme rohelist mõtteviisi viljelenud aastaid. 2023. aastal alustasime ettevalmistusega rohelise kontori märgise taotlemiseks, mille raames rohekontori tööühm tõstab aktiivselt töötajate teadlikkust ja korraldab rohemükse. KIK tööandjana soodustab ja toetab jalgsi, jalgrattaga või ühistranspordiga tööl käimist. KIKil on Tallinna kontoris olemas jalgratas, millega on võimalik kiiresti ja mugavalt sõita päeva jooksul linnas toimuvatele kohtumistele. Ühisüritustele sõidame võimalusel ühiste bussidega ning lähetusse minnes on alati esimene valik ühistransport.

Prügi sorteerimine nii kodus kui ka kontoris on tavapärane harjumus. Lõunasöögi kaasa ostmiseks saab kasutada korduvkasutatavaid kappe. Ühisüritustel me **ühekordseid nõusid ei kasuta**, samuti on KIKi **asjaajamine paberivaba**. Toetuste taotlemine ja projektide menetlemine käib andmesüsteemides digitaalselt.

Foto: KIKi töötaja Aivi Allikmets

KUIDAS TÄITSIME 2023. AASTA EESMÄRGID?

Foto: KIKi töötaja Mait Hendrikson

2023. aasta eesmärgid kinnitas KIKi nõukogu 6. detsembril 2022 ning need vaadati nõukogu poolt üle 6. veebruaril 2024. Kokkuvõttes on kõik 2023. aastaks seatud eesmärgid täidetud ja pigem ületatud.

Meetmed
ja projektid
käivitatud

Kõrgema
lisandväärtusega
tegevused
raamistatud

Eesmärk	Tulemus
KIKil on avamiseks valmis 36 meedet, nendest neli on olemuslikult uudsed.	Valmis 43 meedet, nendest uudse sisuga neli meedet.
Elluviimisel on 15 rakenduslikku projekti, töö sujub ja portfelli on lisandunud viis uut projekti.	Elluviimisel või juba lõpetatud on 19 rakenduslikku projekti ja lisandunud kuus uut projekti.
Toetuste väljamakseid on 219 miljonit eurot.	Väljamaksed 153,1 miljonit eurot, kus madalama summa põhjus on vajaduse vähenemine energiahindade kompensatsiooni maksmiseks. Viimase mõjuta on maksete eesmärk täidetud 103%.
Esitatud on kolm ühistootlust riigi või omavalitsuspartneritega mahus 10 miljonit eurot.	Esitati viis taotlust kogusummas 21 miljonit eurot.
Elluviimisel kolm arendusteenust või initsiatiivi koostöös partneritega, mh eesmärgiga suurendada KOV võimekust rohepööret ellu viia.	Elluviimisel viis arendusteenust või initsiatiivi koostöös partneritega.
Nõustamiskontaktide arv, taotlusaktiivsus ja edukate taotluste määr aegreas kasvab.	Nõustamistegevus on aktiivne, esitatud on hulk rahastustaotlusi, sh taotlemine LIFE, Horisont ja Innovatsioonifondist.
Avaldatud kuus (arvamus)artiklit KIKi toetustest ja projektidest.	Avaldati seitse artiklit.
Avaldatud 15 lugu KIKi toetustest ja projektidest laiemalt.	Avaldati 42 lugu.
KIKi töötajad on esinenud 12 korral seminaridel või konverentsidel laiemate ja ülevaatlikemate teemadega.	Aasta jooksul esineti 19 korral.

Meetmed
ja projektid
käivitatud

Eesmärk	Tulemus
KIKi (kaas)korraldusel toimunud 3 seminari-konverentsi.	Toimus 14 sündmust, mida korraldasime ise või aitasime partnereid korraldusel.
Riskikulu pikaajalise keskmisena maksimaalselt 2%	Riskikulu on 1,43%.
Klientide soovitusindeks (NPS) on üle 70%.	Klientide soovitusindeks 73%.
Töötajate rahulolu on üle 85%.	Töötajate rahulolu KIKiga on 85%.
Tööjõu vabatahtlik voolavus jääb alla 10% aastas.	Tööjõu vabatahtlik voolavus on 9,1%.

Foto: KIKi töötaja Anneli Seppel

KIK

MIDA TOOB AASTA 2024?

Foto: KIKi töötaja Mait Hendrikson

Lähtuvalt KIKi strateegiast, organisatsiooni tegevustest ja toetusmeetmete pakkumisel kujunenud olukorrast ning teadaolevatest kavades kinnitas KIKi nõukogu 13. detsembril 2023 eesmärgid ja mõõdikud aastaks 2024.

Tervikuna on KIKi 2024. aasta tegevuses **kolm fookusvaldkonda**:

1. KIK on tegus: enamuse rahastusperioodi 2021–2027 meetmetest on avatud, taotlusvoorude ning projektide elluviimine toimib tõhusalt.

KIK viib ellu erinevate ministeeriumide keskkonna- ja kliimavaldkonna toetusmeetmeid ning projekte EL struktuurifondidest ja erinevatest teistest allikatest. 2024. aasta alguseks on nn eelmine struktuurifondide periood (2014–2020) praktiliselt lõppenud ja fookus on järgneva, perioodi 2021–2027 struktuurifondide meetmete avanemiseks vajalike toetustingimuste disainil, taotlusvoorude väljakuulutamisel ja läbiviimisel. Kokku on avanemas ja jätkuvad ligi 50 erinevat meetet ja meetmetegevust, millest ligi pooled on seotud uue perioodi struktuurifondidega või sisult uudsed.

KIK on valmis kaasa aitama ka Kliimaministeeriumi ja teiste ministeeriumide sekkumiste ning kliima- ja keskkonnateemade rahastamise ümberkorraldamisest tulenevate uudsete toetusmeetmete mõtestamisel, sisustamisel ja rakendamisel. Lisaks viib KIK meetmetest eraldi seisvalt ellu strateegilisi arendus- ja rakendusprojekte sh korraldab ehitustööde, seadmete või teenuste hankeid, juhib ja koordineerib riiklike projektide osapoolte tegevust ning tagab tulemused vastavalt ministeeriumilt saadud haldusülesannetele.

Mõõdikud ja eesmärgid:

- **Otsustatud toetuste maht on vähemalt 262 mln eurot**, see tähendab, et kohustustega on kaetud umbes 58% rakendatavatest meetmetest.
- **Toetuste väljamaksed on vähemalt 68,5 mln eurot.**
- **Elluviimisel on 20 rakenduslikku projekti (sh teenused).**
- Aasta jooksul **lisandub 5 uut projekti.**

2. KIK arendab: arendusprojektid ja tuleviku teenused

Arendustegevuste peamised fookused:

1. **Kaasabi Kliimaministeeriumile ja teistele ministeeriumidele uudsete teenuste ja rahastusinstrumentide ettevalmistamisel.** Jagame omanikule kui poliitikaloojale sisen-dit turuosaliste ootustest ja oma portfelli mõjudest temaatiliselt ning tervikuna.
2. **Kaasabi ministeeriumide ning strateegilis-te partnerite algatustele, et käivitada ra-kenduslikke projekte, sh rahastustaotluste koostamine Euroopa Liidu fondidesse.** Töös on erinevas staadiumis ideed ja arendus-projektid nagu mere digikaksik ja laevade retrofit HUBi käivitamine, veemajanduska-vade digitöölauda ja rahastuskiirendi loo-mine, tekstiili ja biojäätmete ühislahendus-te ideestamine, taksonoomia teekaardi ja kestlikkusaruandluse tööriista arendus, va-batahtliku süsiniku korvamise kogukonna-energeetika pilootprojekt, „Negavatt Goes Africa“ arendus.
3. **KOVide võimestamine rohereformi läbi-viimisel:** näeme jätkuvat vajadust KOVide kui rohereformi ühe olulisema kliendigrupi toetamiseks. Fookus on kliima- ja energia-kavadest tõukuv kvaliteedijuhtimine ja toe-tusmeetmete joondamine ning nende suu-namine paremate andmete ja teadmiste kaudu.
4. **KIK on avalikkuses ja sihtgruppide seas nähtav ning arvestatav oma ala asjatund-ja:** osaleme aktiivselt erinevatel aruteludel partneritega, algatame ühiseid tegevusi ning vahetame regulaarselt infot.

Möödikud ja eesmärgid:

- Esitatud on **vähemalt kolm ühistaotlust** riigi ja/või omavalitsuspartneritega **mahus 10 mln eurot**.
- Elluviimisel **vähemalt kolm arendusteenust või initsiatiivi** koostöös partneritega, mh eesmärgi-ga suurendada KOVide võimekust rohereformi ellu viia, arendada sinimajanduse teenuseid ning ergutada kestlikkusaruandluse kultuuri koos vabatahtliku süsiniku korvamise võimalusega.
- **Avaldatud kaheksa arvamusartiklit ning 25 lugu KIKi toetustest ja projektidest.**

- **Vähemalt 12 esinemist seminaridel või konverentsidel** laiemate ja ülevaatlikumate teemadega kui ainult KIKi pakutavad teenused. Lisaks oleme tutvustanud mitmetel üritustel KIKi toetusi ja projekte.
- **KIKi (kaas)korraldusel on toimunud 6 seminari-konverentsi**, lisaks toimuvad sihtgruppidele aasta jooksul mitmed infopäevad ja koolitused.

3. Ühtne ja tõhusalt tegutsev organisatsioon: tööpere on tegus, tulemuslik ning arengule ja toimivatele lahendustele orienteeritud.

KIKi eduka tegutsemise alus on inimeste asjatundlikkus, töö tähenduslikkusest tulenev motivatsioon ja töökultuur, tõhusalt toimiv tiim toetuste menetlusteks, projektide elluviimiseks, riskide haldamiseks ja arendustegevusteks vajalike teadmiste, protseduuride ning abivahenditega.

Olulisemad fookused ja tegevused:

- **KIKi strateegia aastateks 2025–2030:** seoses senise dokumendi kehtivuse lõpuga vaatame üle ja uuendame KIKi strateegia.
- **Arenguhüpe andmete töötlemisel ja kasutamisel:** loome valmiduse ja võtame kasutusele abivahendid andmevahetuseks väliste andmebaasidega. Loo ühtsed aruanded, mis võimaldavad spetsialistidel kiirelt ja täiendava abita päringutele vastata. Samuti võtame kasutusele andmete visualiseerimise lahenduse, mh olulisemate tegevuse mõju mõõdikute kohta.
- **Tööprotsessi tõhustamine:** leiame ja viime sisse eelkõige toiminguteks kuluvat aega vähendavaid muudatusi menetlusprotseduurides.
- **ESG raamistikus tööpõhimõtete kinnitamine ja vastutustundliku käitumise edendamine KIKis:** aasta jooksul kinnitame vastutustundliku ettevõtluse indeksi kontekstis olulised põhimõtted. Taotleme roheline kontori märgise Tallinna ja Tartu kontorile ning jätkame personali rohekäitumisele suunatud müksamistega.

Mõõdikud ja eesmärgid:

- **Riskikulu** pikaajalise keskmisena maksimaalselt 2%.
- **Klientide soovitusindeks NPS 70%+.**
- **Ministeeriumide kontaktide rahulolu NPS 70%+.**
- **Vähemalt 5 muudetud tööprotseduuri:** tööprotsessid, kus on sisse viidud olulist töömahu kokkuvõidu võimaldavaid muudatusi.
- **Vabatahtlik** voolavus pikaajalise keskmisena alla 10%.

Foto: KIKI tootaja Mait Hendrikson

Raamatupidamise aastaaruanne

Bilanss

(eurodes)

	31.12.2023	31.12.2022	Lisa nr
Varad			
Käibevarad			
Raha	17 742 511	17 276 313	2
Nõuded ja ettemaksed	9 149 190	8 059 987	3
Kokku käibevarad	26 891 701	25 336 300	
Põhivarad			
Nõuded ja ettemaksed	43 877 287	50 808 554	3
Materiaalsed põhivarad	175 687	134 934	5
Immateriaalsed põhivarad	172 283	79 961	6
Kokku põhivarad	44 225 257	51 023 449	
Kokku varad	71 116 958	76 359 749	
Kohustised ja netovara			
Kohustised			
Lühiajalised kohustised			
Laenukohustised	5 843 025	4 792 215	9
Võlad ja ettemaksed	7 747 094	2 674 181	10
Kokku lühiajalised kohustised	13 590 119	7 466 396	
Pikaajalised kohustised			
Laenukohustised	42 858 155	49 303 478	9
Kokku pikaajalised kohustised	42 858 155	49 303 478	
Kokku kohustised	56 448 274	56 769 874	
Netovara			
Sihtkapital/Osakapital nimiväärtuses	1 500 361	1 488 897	
Eelmiste perioodide akumuleeritud tulem	19 300 300	30 444 318	
Aruandeaasta tulem	-6 131 977	-12 343 340	
Kokku netovara	14 668 684	19 589 875	
Kokku kohustised ja netovara	71 116 958	76 359 749	

Tulemiaruanne

(eurodes)

	2023	2022	Lisa nr
Tulud			
Annetused ja toetused	10 181 551	4 300 281	11
Muud tulud	0	899	
Kokku tulud	10 181 551	4 301 180	
Kulud			
Sihtotstarbeliselt finantseeritud projektide otsesed kulud	-237 914	-67 995	12
Jagatud annetused ja toetused	-10 501 404	-12 663 926	13
Mitmesugused tegevuskulud	-1 809 815	-1 551 743	14
Tööjõukulud	-4 211 731	-2 693 243	15
Põhivarade kulum ja väärtuse langus	-198 194	-129 934	5;6
Kokku kulud	-16 959 058	-17 106 841	
Põhitegevuse tulem	-6 777 507	-12 805 661	
Intressitulud	2 866 546	790 412	17
Intressikulud	-2 221 016	-328 979	16
Muud finantstulud ja -kulud	0	888	
Aruandeaasta tulem	-6 131 977	-12 343 340	

Rahavoogude aruanne

(eurodes)

	2023	2022	Lisa nr
Rahavood põhitegevusest			
Põhitegevuse tulem	-6 777 507	-12 805 661	
Korrigeerimised			
Põhivarade kulum ja väärtuse langus	198 194	129 934	5,6
Muud korrigeerimised	-160 638	230 786	
Kokku korrigeerimised	37 556	360 720	
Põhitegevusega seotud nõuete ja ettemaksete muutus	-184 973	687 950	
Põhitegevusega seotud kohustiste ja ettemaksete muutus	4 681 488	-1 900 357	
Muud rahavood põhitegevusest	1 070 433	0	21
Kokku rahavood põhitegevusest	-1 173 003	-13 657 348	
Rahavood investeerimistegevusest			
Tasutud materiaalsete ja immateriaalsete põhivarade soetamisel	-43 535	-67 867	5,6
Antud laenud	-180 000	-3 157 235	
Antud laenude tagasimaksed	6 906 546	5 508 196	
Laekunud intressid	2 105 122	490 542	
Muud laekumised investeerimistegevusest	0	888	
Kokku rahavood investeerimistegevusest	8 788 133	2 774 524	
Rahavood finantseerimistegevusest			
Saadud laenud	0	20 000 000	9
Saadud laenude tagasimaksed	-5 436 992	-4 690 588	9
Kapitalirendi põhiosa tagasimaksed	-48 603	-37 567	
Makstud intressid	-1 663 337	-91 704	
Kokku rahavood finantseerimistegevusest	-7 148 932	15 180 141	
Kokku rahavood	466 198	4 297 317	
Raha ja raha ekvivalendid perioodi alguses	17 276 313	12 978 996	2
Raha ja raha ekvivalentide muutus	466 198	4 297 317	
Raha ja raha ekvivalendid perioodi lõpus	17 742 511	17 276 313	2

Netovara muutuste aruanne

(eurodes)

			Kokku netovara
	Sihtkapital/Osakapital nimiväärtuses	Akumuleeritud tulem	
31.12.2021	1 488 897	30 444 318	31 933 215
Korrigeeritud saldo 31.12.2021	1 488 897	30 444 318	31 933 215
Aruandeaasta tulem	0	-12 343 340	-12 343 340
31.12.2022	1 488 897	18 100 978	19 589 875
Aruandeaasta tulem	0	-6 131 977	-6 131 977
Muud muutused netovaras	11 464	1 199 322	1 210 786
31.12.2023	1 500 361	13 168 323	14 668 684

Sihtasutuse Erametsakeskus ja Sihtasutuse Keskkonnainvesteeringute Keskus ühinemisega seotud muutused:

sihtkapital 11 464 eurot

kogunenud ülejääk / puudujääk 1 199 322 eurot

Raamatupidamise aastaaruande lisad

Lisa 1 Arvestuspõhimõtted

Üldine informatsioon

SA Keskkonnainvesteeringute Keskus (edaspidi Sihtasutus) 2023. aasta raamatupidamise aastaaruanne on koostatud kooskõlas Eesti finantsaruandluse standardiga. Eesti finantsaruandluse standard on rahvusvaheliselt tunnustatud arvestuse ja aruandluse põhimõtetele tuginev kogum, mille põhinõuded on kehtestatud raamatupidamise seadusega ning mida täpsustab raamatupidamise seaduse alusel kehtestatud valdkonna eest vastutava ministri määrus ning Avaliku sektori finantsarvestuse ja -aruandluse juhend. Raamatupidamise aastaaruande koostamisel on lähtutud soetusmaksumusest, välja arvatud juhtudel, mida on kirjeldatud alljärgnevatel arvestuspõhimõtetel.

Sihtasutuse Erametsakeskus ja Sihtasutuse Keskkonnainvesteeringute Keskus ühinemise kanded kajastati seisuga 01.01.2024 SA Keskkonnainvesteeringute Keskus raamatupidamise vastavalt Riigi raamatupidamise üldeeskirja nõuetele. Ühinemisel ümber hindamisi ei tehtud ning varad/kohustised võeti üle nende bilansilises jääkmaksumuses.

Sihtasutus on lähtunud bilansi ja tulemiaruarande koostamisel Raamatupidamise Toimkonna juhendist nr 14. Raamatupidamise aastaaruanne on koostatud eurodes.

Finantsvarad

Finantsvaradeks loetakse raha, lepingulist õigust saada teiselt osapoolelt raha või muid finantsvarasid (näiteks saamata sihtfinantseerimised), lepingulisi õigusi vahetada teise osapoollega finantsvarasid potentsiaalselt kasulikel tingimustel. Finantsvarad võetakse algselt arvele nende soetusmaksumuses, milleks on antud finantsvara eest makstava või saadava tasu õiglane väärtus. Algne soetusmaksumus sisaldab kõiki finantsvaraga otseselt seotud tehingukulutusi. Finantsvarade edasine arvestus toimub olenevalt nende tüübist kas õiglase väärtuse, soetusmaksumuse või korrigeeritud soetusmaksumuse meetodil. Finantsvara eemaldatakse bilansist siis, kui sihtasutus kaotab õiguse antud finantsvarast tulenevatele rahavoogudele või ta annab kolmandale osapoolle üle antud finantsvarast tulenevad rahavood ja enamiku antud finantsvaraga seotud riskidest ja hüvedest.

Raha

Raha ja selle ekvivalentidena kajastatakse bilansis ja rahavoogude aruandes arvelduskontode jääke ja kuni 3-kuulise tähtajaga deposiite. Sihtasutuse rahavoogude aruanne on koostatud kaudsel meetodil, mille puhul on põhitegevuse rahavoogude leidmiseks korrigeeritud tegevustulemit, elimineerides mitterahaliste tehingute mõju põhitegevusega seotud käibevarade ning lühiajaliste kohustiste saldode muutused. Investeeringu- ja finantseerimistegevused on kajastatud otsemeetodil.

Välisvaluutas toimunud tehingud ning välisvaluutas fikseeritud finantsvarad ja -kohustised

Välisvaluutatehingute kajastamisel on aluseks võetud tehingu toimumise päeval ametlikult kehtinud Euroopa Keskpanga valuutakursid. Välisvaluutas fikseeritud monetaarsed varad ja kohustised on ümber hinnatud eurodesse aruandekuupäeval ametlikult kehtinud Euroopa Keskpanga kursside alusel. Kursimuutustest tekkinud kasumid ja kahjumid on kajastatud tulemiaruanDES saldeerituna.

Nõuded ja ettemaksed

Nõudeid kajastatakse bilansis korrigeeritud soetusmaksumuses (s.o nominaalväärtus miinus vajadusel tehtavad allahindlused).

Iga nõude laekumise tõenäosust on hinnatud võimaluse korral eraldi. Nõuete hindamisel võetakse arvesse nii aruandekuupäevaks teadaolevaid kui ka aruandekuupäevajärgseid kuni aruande koostamiseni selgunud asjaolusid, mis võivad mõjutada nõude laekumise tõenäosust. Kui nõude laekumine loetakse osaliselt või täielikult ebatõenäoliseks, kajastatakse allahindlust bilansireal Nõuded ja ettemaksed miinuskärbega ning vastavat kulu tulemiaruarande real Mitmesugused tegevuskulud. Nõuded, mille sissenõudmiseks ei ole võimalik või majanduslikult kasulik meetmeid rakendada, on hinnatud lootusetuks ning bilansist välja kantud.

Aruandeperioodil laekunud, eelnevalt kuludesse kantud nõuded kajastatakse tulemiaruanDES kulude vähendusena. Nõuet loetakse lootusetuks, kui juhtkonna hinnangul puuduvad võimalused nõude laekumiseks.

Antud laenu

Antud laene, mille tagasinõude lõpptähtaeg on pikem kui üks aasta, kajastatakse pikaajaliste laenuõuena. Tähtajaga vähem kui aasta antud laene ja pikaajaliste laenu järgmisel aruandeperioodil tagastatavat osa kajastatakse lühiajaliste laenuõuena.

Laenuõuded on bilansis kajastatud nende algses soetusmaksumuses, mida on korrigeeritud põhiosa tagasimaksete ja väärtuse langusest või laekumise ebatõenäosusest tingitud võimaliku allahindluse võrra.

Laenuõuete laekumise tõenäosust hinnatakse krediitkomitees iga laenusaaaja kohta eraldi. Sihtasutus rakendab pikaajaliste laenuõuete

täitmise jälgimiseks laenusaaajate krediidiireitingusüsteemi eesmärgiga hinnata laenuõuete tagasimaksmise riske ja nende maandamisvõimalusi. Reitingu määramisel võetakse arvesse laenusaaaja majanduslikku olukorda, maksevõimet, tagatise väärtust ja realiseeritavust ning teisi asjaolusid, mis võivad mõjutada laenusaaaja kohustuste täitmist. Reiting määratakse kalendriaasta jooksul vähemalt üks kord. Erivaatluse alla võetakse laenud, mille puhul on tuvastatud makseraskusi, sihtasutus on pidanud muutma laenu tingimusi lepingupartneritele soodsamaks (tagasimaksegraafiku muutmine, maksepuhkuse perioodi pikendamine, intressimäära vähendamine) jms. Krediidikomitees osaleb juhatuse liige, kes teeb vajadusel nõukogule ettepaneku laenuõuete allahindamiseks ja edasiseks tegevuseks.

Materiaalsed ja immateriaalsed põhivarad

Materiaalseteks põhivaradeks loetakse Sihtasutuse enda majandustegevuses kasutatavaid varasid kasuliku tööeaga üle ühe aasta ja maksumusega alates 10 000 eurost ilma käibemaksuta. Kuni 2023 on kapitaliseerimise alampiir 5 000 eurot ilma käibemaksuta. Materiaalne põhivara võetakse algselt arvele tema soetusmaksumuses, mis koosneb ostuhinnast ja otseselt soetamisega seotud kulutustest, mis on vajalikud vara viimiseks tema tööseisundisse ja –asukohta. Materiaalset põhivara kajastatakse bilansis tema soetusmaksumuses, millest on maha arvatud akumulieeritud kulum ja võimalikud väärtuse langusest tulenevad allahindlused. Hilisemate parendustega seotud kulutused lisatakse materiaalse põhivara soetusmaksumusele ainult juhul, kui need vastavad materiaalse põhivara mõistele ja vara bilansis kajastamise kriteeriumitele (sh tõenäoline osalemine tulevikus majandusliku kasu tekitamisel). Jooksva hoolduse ja remondiga kaasnevad kulutused kajastatakse perioodikuludes.

Amortisatsiooni arvutamisel kasutatakse lineaarset meetodit. Amortisatsioonimäär määratakse igale põhivara objektile eraldi, sõltuvalt selle kasulikust tööeast. Olulise lõppväärtusega varaobjektide puhul amortiseeritakse kasuliku eluea jooksul kulusse ainult soetusmaksumuse ja lõppväärtuse vahelist amortiseeritavat osa. Juhul, kui vara lõppväärtus ületab tema bilansilist jääkmaksumust, lõpetatakse vara amortiseerimine. Amortisatsioonimäärade vahemikud on materiaalsete põhivarade gruppidele järgmised:

arvutid ja arvutisüsteemid 25-30% aastas;
muud materiaalsed põhivarad 20% aastas.

Amortisatsiooni arvutamist alustatakse hetkest, mil vara on kasutatav vastavalt juhtkonna poolt plaanitud eesmärgil ning lõpetatakse kui lõppväärtus ületab bilansilist jääkmaksumust või vara lõpliku eemaldamiseni kasutusest. Igal aruandekuupäeval hinnatakse kasutatavate amortisatsioonimäärade, amortisatsioonimeetodi ning lõppväärtuse põhjendatust.

Juhul kui põhivara kaetav väärtus (s.o kõrgem kahest järgnevast näitajast: vara õiglane väärtus miinus müügikulutused või vara kasutusväärtus) on väiksem tema bilansilisest jääkmaksumusest, on materiaalsete põhivarade objektid alla hinnatud nende kaetavale väärtusele.

Immateriaalsed põhivarad

Immateriaalse põhivarana kajastatakse tarkvara arenduskulusid.

Immateriaalne põhivara võetakse arvele ainult juhul, kui on täidetud järgmised tingimused:

- varaobjekt on kontrollitav;
- on tõenäoline, et sihtasutus saab objekti kasutamisest tulevikus tulu pikema aja kui ühe aasta jooksul;
- objekti soetusmaksumus on usaldusväärselt hinnatav.

Immateriaalne põhivara võetakse algselt arvele tema soetusmaksumuses, mis koosneb ostuhinnast ja otseselt soetamisega seotud kulutustest. Edaspidi kajastatakse immateriaalset põhivara bilansis tema soetusmaksumuses, millest on maha arvatud akumulieeritud kulum ja võimalikud väärtuse langusest tulenevad allahindlused.

Immateriaalsed põhivarad on kajastatud bilansis põhivara kogumitena.

Immateriaalseid põhivarasid amortiseeritakse lineaarsel meetodil

Amortisatsioonimäärad on järgmised:

arvutitarkvara 25-30%

Rendid

Rendilepingut loetakse kapitalirendiks juhul, kui kõik olulised vara omandiga seonduvad riskid ja hüved kanduvad üle rentnikule.

Muud rendilepingud kajastatakse kasutusrendina.

Kasutusrendi puhul rendimaksed kajastatakse perioodikuluna tulemiaruaandes.

Kapitalirent võetakse arvele vara ja kohustisena renditud vara õiglase väärtuse summas või rendimaksede miinimumsumma nüüdisväärtuses, juhul kui see on madalam. Rendimaksed jaotatakse intressikuluks ja kohustise jääkväärtuse vähendamiseks.

Finantskohustised

Kõik finantskohustised (võlad hankijatele, võetud laenud, viitvõlad ning muud lühi- ja pikaajalised võlakohustised) võetakse algselt arvele nende soetusmaksumuses, mis sisaldab ka kõiki soetamisega otseselt kaasnevaid kulutusi. Edasine kajastamine toimub korrigeeritud soetusmaksumuse meetodil.

Finantskohustus liigitatakse lühiajaliseks, kui selle tasumise tähtaeg on kaheteist kuu jooksul alates aruandekuupäevast või kui Sihtasutusel pole tingimusteta õigust kohustise tasumist edasi lükata rohkem kui 12 kuud pärast aruandekuupäeva või kui laenuandjal oli õigus aruandekuupäeval finantskohustis tagasi kutsuda laenulepingus sätestatud tingimuste rikkumiste tõttu. Finantskohustise kajastamine lõpetatakse siis, kui see on tasutud, tühistatud või aegunud.

Lühiajaliste finantskohustiste korrigeeritud soetusmaksumus on üldjuhul võrdne nende nominaalväärtusega, mistõttu lühiajalisi finantskohustisi kajastatakse bilansis maksmisele kuuluvas summas. Pikaajaliste finantskohustiste korrigeeritud soetusmaksumuse arvestamiseks võetakse nad algselt arvele saadud tasu õiglasest väärtuses (millest on maha arvatud tehingukulutused), arvestades järgnevatel perioodidel kohustistelt intressikulu kasutades sisemise intressimäära meetodit. Juhul, kui tehinguga seotud kulutused puuduvad või on ebaolulised, on sisemine intressimäär lähedane tema lepingus fikseeritud intressimäärale ning sisemise intressimäära arvestust läbi ei viida.

Eraldised ja tingimuslikud kohustised

Eraldistena kajastatakse bilansis tõenäolisi kohustisi, mis on avaldunud enne aruandekuupäeva toimunud sündmuste tagajärjel ning mille realiseerumise aeg või summa ei ole kindlad.

Eraldiste kajastamisel bilansis on lähtutud juhtkonna hinnangust eraldise täitmiseks tõenäoliselt vajamineva summa ning eraldise realiseerumise aja kohta. Eraldis kajastatakse bilansis summas, mis on juhtkonna hinnangu kohaselt aruandekuupäeva seisuga vajalik eraldisega seotud kohustise rahuldamiseks või üleandmiseks kolmandale osapoolale.

Juhul kui eraldis realiseerub tõenäoliselt hiljem kui 12 kuu jooksul pärast aruandekuupäeva, kajastatakse seda diskonteeritud väärtuses (eraldisega seotud väljamaksete nüüdiseväärtuse summas), välja arvatud juhul, kui diskonteerimise mõju on ebaoluline.

Annetused ja toetused

Sihtfinantseerimine

Toetustena käsitletakse Sihtasutuse poolt saadud vahendeid (saadud toetused), mille eest ei anta otseselt vastu kaupu ega teenuseid, ning Sihtasutuse poolt antud vahendeid (antud toetused), mille eest ei saada otseselt vastu kaupu ega teenuseid.

Toetused jaotatakse järgmisteks liikideks:

- sotsiaaltoetused- toetused füüsilistele isikutele, v.a toetused ettevõtlikeks;
- sihtfinantseerimine- teatud projektipõhisel sihtotstarbel saadud ja antud toetused, mille puhul määratakse selle eesmärk koos mõõdikutega eesmärgi täitmise jälgimiseks, ajakava ja rahaline eelarve ning toetuse andja nõuab saajalt detailset aruandlust raha kasutamise kohta ning raha ülejääk tuleb maksta andjale tagasi;
- tegevustoetused- antud ja saadud toetused, mis antakse saajale lähtudes tema põhikirjalistest ülesannetest ja arengudokumentides määratud eesmärkidest.

Sihtfinantseerimise liigid on:

- kodumaine sihtfinantseerimine- residentidelt, sh teistelt avaliku sektori üksustelt saadud ja neile antud sihtfinantseerimine, v.a nende kaudu vahendatud välismaine sihtfinantseerimine; kodumaise sihtfinantseerimise eriliik on välismaine sihtfinantseerimise kaasfinantseerimine- toetus, mida Eesti avaliku sektori üksus annab toetuse saajale lisaks Euroopa Liidu fondidest makstavale välismaisele sihtfinantseerimisele;
- välismaine sihtfinantseerimine- mitteresidentidelt, sealhulgas rahvusvahelistelt organisatsioonidelt saadud sihtfinantseerimine.

Sihtasutus tegutseb rakendusüksusena struktuuritoetuste vahendamisel toetuse saajatele. Alates 01. jaanuarist 2019 kajastatakse struktuuritoetuste registris registreeritud toetused ministeeriumi või Riigikantslei raamatupidamisaruandluses, kelle poliitikavaldkonda projekt kuulub ja kelle riigieelarve osas see on planeeritud.

Alates 2022 tegutseb Sihtasutus rakendusüksusena ka keskkonnaprogrammi toetuste vahendamisel taotlejatele. Enne 2022 aastat ministeeriumi halduslepinguga antud keskkonnaprogrammi vahendid toetuste andmiseks menetletakse lõpuni Sihtasutuse infosüsteemis (KIKAS).

Keskkonnaprogrammist rahastatavate keskkonnakaitse valdkondade nimekirja ja valdkondade vahel raha jagunemise proportsioonid kinnitab valdkonna eest vastutav minister käskkirjaga.

Toetuste kajastamise üldpõhimõtted

Sihtfinantseerimine kajastatakse tuluna tegevuskulude tegemise või põhivara soetamise perioodil, kui sihtfinantseerimise tingimustega ei kaasne sisuline tagasinõude või laekumata jäämise risk. Kui eksisteerib sisuline tagasinõude või laekumata jäämise risk, kajastatakse sihtfinantseerimine tuluna vastava riski kadumisel. Toetust kajastatakse bilansis esmakordselt raha üleandmisel või laekumisel või sihtfinantseerimisega seotud nõuete, kohustiste, tulude ja kulude arvelevõtmise kuupäeval vastavuses eelpool tooduga.

Lepingute alusel võetud sihtfinantseerimise andmise kohustisi ja sihtfinantseerimise saamise nõudeid kajastatakse eelnevalt tingimuslike kohustiste ja nõuete bilansivälistel kontodel. Antud sihtotstarbeliste toetuste üle arvestuse pidamisel loetakse bilansivälise kohustise tekkimise hetkeks esitatud toetuse taotluse osas tehtud positiivset finantseerimisotsust.

Sihtfinantseerimise andjad ja vahendajad kajastavad antud ja vahendatud sihtfinantseerimist kuludes (vahendajad ka tuludes) samades perioodides kui toetuste saajad. Põhivara sihtfinantseerimise andmist ja vahendamist kajastatakse kuludes (vahendajad ka tuludes) sellel perioodil, millal toetuse saaja kajastab põhivara soetamise.

Riigieelarvest ettemaksena saadud sihtfinantseerimise summad kajastatakse bilansis kohustisena real Sihtotstarbelised tasud, annetused, toetused. Nõue riigieelarve vastu võetakse üles sihtfinantseerimise vahendite osas juhul, kui kulutused on tehtud või toetuse saaja poolt esitatud maksetaotlus on aktsepteeritud, kuid sihtfinantseerimise summad on Sihtasutusele veel laekumata. Toetuse saajale ettemaksena ülekantud toetus kajastatakse ettemakstud tulevaste perioodide toetusena kuni on täidetud toetuse saamise tingimused. Lähtuvalt tegevuskulude sihtfinantseerimise põhimõtetest kajastatakse tulu sihtfinantseerimisest alles tekkepõhiste kulude tekkimisel, vähendades vastavas summas bilansikirjet Sihtotstarbelised tasud, annetused, toetused.

Tegevustoetusi kajastatakse tuluna raha laekumisel.

Tegevuskulude sihtfinantseerimine

Tegevuskulude katteks saadud sihtfinantseerimine kajastatakse tuluna tegevuskulude tegemise perioodis. Kui sihtfinantseerimine on küll laekunud, kuid selle arvel ei ole veel kulutusi tehtud, kajastatakse saadud vahendid ettemaksena. Kui sihtfinantseerimise saamisega seotud kulutused on tehtud ja puudub sisuline toetuse laekumata jäämise risk, kuid toetus on veel laekumata, kajastatakse sihtfinantseerimine tuluna ja nõudena.

Sihtfinantseerimine põhivara soetamiseks

Sihtfinantseerimise abil soetatud põhivara võetakse bilansis arvele tema soetusmaksumuses. Varade soetamiseks saadud sihtfinantseerimise summa kajastatakse sihtfinantseerimiste tuluna põhivara soetamise perioodis. Soetatud vara amortiseeritakse kulusse soetatud vara kasuliku eluea jooksul.

Mitterahaline sihtfinantseerimine

Kui mitterahaline sihtfinantseerimine seisneb selles, et toetuse andja või vahendaja kannab raha otse toetuse saaja hankijale, võetakse sihtfinantseerimine arvele toetuse andja või vahendaja teatise alusel nii, nagu see toimuks siis, kui raha liiguks läbi toetuse saaja hankijale (välja arvatud pangakonto liikumise kajastamine, selle asemel sulgeb toetuse saaja maksepäeval võla hankijale ja nõude toetuse andjale või vahendajale või saadud ettemakse toetuse andjalt või vahendajalt). Avalikku sektorisse kuuluvad vahendajad on kohustatud sihtfinantseerimise ülekandmisel hankijale informeerima toetuse saajat maksetaotluse aktsepteerimisest, toetuse kuludes kajastamise perioodist ja ülekandest hiljemalt ülekande tegemisele järgneva kuu 5. kuupäevaks. Mitterahalist sihtfinantseerimist kajastatakse saadud kaupade ja teenuste õiglases väärtuses. Kui sihtfinantseerimisena saadud kaupade ja teenuste õiglast väärtust ei ole võimalik usaldusväärselt hinnata, selle kohta raamatupidamiskandeid ei tehta.

Seotud osapooled

Sihtasutuse seotud osapoolteks on loetud:

- Sihtasutuse tegev- ja kõrgem juhtkond ning nende pereliikmed, kelleks loetakse vähemalt abikaasa, elukaaslane ja laps;
- sihtasutused, mittetulundusühingud ja äriühingud, kelle üle eelmises punktis nimetatud isikutel üksi või koos pereliikmetega on valitsev või oluline mõju.

Raamatupidamise aastaaruandes avalikustatakse tegev- ja kõrgemale juhtkonnale arvestatud tasud ja olulised soodustused. Muude seotud osapooltega tehtud tehingute osas avalikustatakse raamatupidamise aastaaruande lisades informatsioon vaid nende tehingute kohta, mis ei vasta õigusaktidele või turutingimustele.

Aruandekuupäevajärgsed sündmused

Pärast aruandekuupäeva, kuid enne aastaaruande kinnitamist toimunud sündmuste kajastamine aastaaruandes sõltub sellest, kas tegemist on korrigeeriva või mittekorrigeeriva sündmusega. Korrigeeriv aruandekuupäevajärgne sündmus on sündmus, mis kinnitab aruandekuupäeval eksisteerinud asjaolusid. Sellise sündmuse mõju on kajastatud lõppenud aasta bilansis ja tulemiaruanes.

Mittekorrigeeriv aruandekuupäevajärgne sündmus on sündmus, mis ei anna tunnistust aruandekuupäeval eksisteerinud asjaoludest.

Sellise sündmuse mõju ei kajastata lõppenud aasta bilansis ja tulemiaruanes. Kui mõju on oluline, avaldatakse see lisades.

Lisa 2 Raha

(eurodes)

	31.12.2023	31.12.2022
Arvelduskontod	17 742 511	17 276 313
Kokku raha	17 742 511	17 276 313

Sihtasutuse rahalisi vahendeid hoitakse Rahandusministeeriumi riigikassa koosseisu kuuluval e-riigikassa kontol.

Vastavalt Kassalise teenindamise eeskirjale tasub Rahandusministeerium teenindavate isikute e-kontol hoitavalt rahalt intressi, mille suurus on võrdne riigi likviidsete finantsvarade tulususega, kuid ei ole väiksem kui 0%. Intressi arvestatakse e-kontol hoitava raha kuu keskmiselt jäägilt, mis on suurem kui 10 000 eurot, lähtudes 360-päevasest aastast. Intress kantakse vastavale e-kontole hiljemalt iga kalendripoolaastale järgneva kuu viiendal tööpäeval. 2023. aasta eest arvestatud laekunud intress 528 455 eurot.

Lisa 3 Nõuded ja ettemaksed

(eurodes)

	31.12.2023	Jaotus järelejäänud tähtaja järgi		
		12 kuu jooksul	1 - 5 aasta jooksul	üle 5 aasta
Nõuded ostjate vastu	1 500	1 500	0	0
Ostjatelt laekumata arved	1 500	1 500	0	0
Laenunõuded	50 304 249	6 426 962	28 405 429	15 471 858
Muud nõuded	1 225 752	1 225 752	0	0
Intressinõuded	1 225 749	1 225 749	0	0
Viitlaekumised	3	3	0	0
Ettemakstud toetused	551 696	551 696	0	0
Saamata sihtfinantseerimine	521 529	521 529	0	0
Ettemakstud tulevaste perioodide kulud	362 566	362 566	0	0
Sihtfinantseerimise tagasinõuded	59 185	59 185	0	0
Kokku nõuded ja ettemaksed	53 026 477	9 149 190	28 405 429	15 471 858

	31.12.2022	Jaotus järelejäänud tähtaja järgi		
		12 kuu jooksul	1 - 5 aasta jooksul	üle 5 aasta
Nõuded ostjate vastu	690	690	0	0
Ostjatelt laekumata arved	690	690	0	0
Laenunõuded	57 030 794	6 222 240	30 682 383	20 126 171
Muud nõuded	464 325	464 325	0	0
Intressinõuded	464 325	464 325	0	0
Ettemakstud toetused	569 316	569 316	0	0
Saamata sihtfinantseerimine	802 736	802 736	0	0
Ettemakstud tulevaste perioodide kulud	680	680	0	0
Kokku nõuded ja ettemaksed	58 868 541	8 059 987	30 682 383	20 126 171

Laenunõuded on fikseeritud eurodes. Laenude lõppkuupäevad on 2023-2037. Antud laenude intressimäärad on seotud 6 kuu Euriboriga, millele lisandub 0,2- 2,25%. 2023. aasta keskmine intressimarginaal oli 1,18%, 2022: 1,17%.

Ettevõtetele antud laenud on tagatud hüpoteekidega ja kommertsandiga vähemalt tagatisvara bilansilises väärtuses suhtes 100/70. Kohalikele omavalitsustele antud laenude tagatiseks on nende eelarve.

KIKi juhtkonna hinnangul on Sihtasutuse laenuportfell jätkusuutlik.

Ettemakstud toetuste all kajastatakse ülekantud toetusi, millede tekkepõhine toetuse kuluna kajatamise periood ei ole veel saabunud.

Ettemaksed projektidele:

ettemaksed keskkonnaprogrammi projektidele alates 2023

31.12.2023: 551 696 eurot,

31.12.2022: 569 316 eurot.

Ebatõenäoliselt laekuvaks hinnatud nõuded seisuga

31.12.2023: 0 eurot,

31.12.2022: 0 eurot.

Lisa 4 Maksude ettemaksed ja maksuvõlad

(eurodes)

	31.12.2023	31.12.2022
	Maksuvõlg	Maksuvõlg
Ettevõtte tulumaks	4 543	3 533
Käibemaks	11	0
Sotsiaalmaks	7 495	5 829
Kokku maksude ettemaksed ja maksuvõlad	12 049	9 362

Lisa 5 Materiaalsed põhivarad

(eurodes)

			Kokku
	Arvutid ja arvutisüsteemid	Muud materiaalsed põhivarad	
31.12.2021			
Soetusmaksumus	121 193	9 520	130 713
Akumuleeritud kulum	-72 100	-9 520	-81 620
Jääkmaksumus	49 093	0	49 093
Ostud ja parendused	95 022	0	95 022
Amortisatsioonikulu	-41 200	-4 926	-46 126
Ümberliigitamised	0	36 945	36 945
31.12.2022			
Soetusmaksumus	216 215	46 465	262 680
Akumuleeritud kulum	-113 300	-14 446	-127 746
Jääkmaksumus	102 915	32 019	134 934
Ostud ja parendused	91 083	0	91 083
Amortisatsioonikulu	-48 604	-7 531	-56 135
Ümberliigitamised	0	5 805	5 805
31.12.2023			
Soetusmaksumus	299 792	42 750	342 542
Akumuleeritud kulum	-154 398	-12 457	-166 855
Jääkmaksumus	145 394	30 293	175 687

Lisa 6 Immateriaalsed põhivarad

(eurodes)

			Kokku
	Arvutitarkvara	Lõpetamata projektid ja ettemaksed	
31.12.2021			
Soetusmaksumus	822 011	12 150	834 161
Akumuleeritud kulum	-701 792	0	-701 792
Jääkmaksumus	120 219	12 150	132 369
Ostud ja parendused	12 880	55 465	68 345
Amortisatsioonikulu	-83 808	0	-83 808
Ümberliigitamised	4 750	-41 695	-36 945
31.12.2022			
Soetusmaksumus	839 641	25 920	865 561
Akumuleeritud kulum	-785 600	0	-785 600
Jääkmaksumus	54 041	25 920	79 961
Ostud ja parendused	75 758	24 075	99 833
Lisandumised äriühenduste kaudu	140 353	0	140 353
Amortisatsioonikulu	-136 420	0	-136 420
Allahindlused väärtuse languse tõttu	-5 639	0	-5 639
Ümberliigitamised	44 190	-49 995	-5 805
31.12.2023			
Soetusmaksumus	3 074 200	0	3 074 200
Akumuleeritud kulum	-2 901 917	0	-2 901 917
Jääkmaksumus	172 283	0	172 283

Sihtasutuse Erametsakeskus ja Sihtasutuse Keskkonnainvesteeringute Keskus ühinemisega lisandus tarkvara infosüsteem EMKIS jääkväärtusega 140 353 eurot.

Lisa 7 Kapitalirent

(eurodes)

Aruandekohustuslane kui rentnik

	31.12.2023	Jaotus järeljäänud tähtaja järgi			Intressimäär	Alusvaluuta	Lõpptähtaeg
		12 kuu jooksul	1 - 5 aasta jooksul	üle 5 aasta			
Kapitalirendikohustised	145 395	48 875	96 520	0	4,78	euro	30.06.2027
Kapitalirendikohustised kokku	145 395	48 875	96 520	0			

	31.12.2022	Jaotus järeljäänud tähtaja järgi			Intressimäär	Alusvaluuta	Lõpptähtaeg
		12 kuu jooksul	1 - 5 aasta jooksul	üle 5 aasta			
Kapitalirendikohustised	102 915	37 218	65 697	0	4,78	euro	31.08.2026
Kapitalirendikohustised kokku	102 915	37 218	65 697	0			

Renditud varade bilansiline jääkmaksumus		
	31.12.2023	31.12.2022
Masinad ja seadmed	145 394	102 915
Kokku	145 394	102 915

Lisa 8 Kasutusrent

(eurodes)

Aruandekohustuslane kui rentnik

	2023	2022
Kasutusrendikulu	227 958	211 904
Järgmiste perioodide kasutusrendikulu mittekatkestatavatest lepingutest		
	31.12.2023	31.12.2022
12 kuu jooksul	233 449	218 956
1-5 aasta jooksul	539 052	664 293
Üle 5 aasta	22 629	23 959

Sihtasutus on võtnud kasutusrendile bürooruumid, sõiduautod, tarkvaralitsentsid.

Maakondlike esindustega on sõlmitud 5-s maakonnas ruumide kasutamiseks lepingud, millega Sihtasutus on võtnud endale kohustise maksta pindade üürikulud ja hüvitada ruumide kommunaalkulud.

Rendile võetud vara ei ole edasi antud allrendile.

Lisa 9 Laenukohustised

(eurodes)

	31.12.2023	Jaotus järelejäänud tähtaja järgi			Intressimäär	Alusvaluuta	Lõpptähtaeg	Lisa nr
		12 kuu jooksul	1 - 5 aasta jooksul	üle 5 aasta				
Pikaajalised laenud								
Laen Rahandusministeeriumilt edasilaenamiseks toetusesaajatele	28 555 785	4 531 055	16 946 441	7 078 289	6 kuu Euribor+0,75% aastast	euro	01.09.2035	
Laen Rahandusministeeriumilt edasilaenamiseks toetusesaajatele	20 000 000	1 263 095	6 275 136	12 461 769	6 kuu Euribor+1,55% aastast	euro	01.09.2037	
Pikaajalised laenud kokku	48 555 785	5 794 150	23 221 577	19 540 058				
Kapitalirendikohustised kokku	145 395	48 875	96 520	0				7
Laenukohustised kokku	48 701 180	5 843 025	23 318 097	19 540 058				
	31.12.2022	Jaotus järelejäänud tähtaja järgi			Intressimäär	Alusvaluuta	Lõpptähtaeg	Lisa nr
		12 kuu jooksul	1 - 5 aasta jooksul	üle 5 aasta				
Pikaajalised laenud								
Laen Rahandusministeeriumilt edasilaenamiseks toetusesaajatele	33 992 778	4 754 997	17 364 022	11 873 759	6 kuu Euribor+0,75% aastast	euro	01.09.2035	
Laen Rahandusministeeriumilt edasilaenamiseks toetusesaajatele	20 000 000	0	7 347 719	12 652 281	6 kuu Euribor+1,55% aastast	euro	01.09.2037	
Pikaajalised laenud kokku	53 992 778	4 754 997	24 711 741	24 526 040				
Kapitalirendikohustised kokku	102 915	37 218	65 697	0				7
Laenukohustised kokku	54 095 693	4 792 215	24 777 438	24 526 040				

Laenu kasutamise sihtotstarve on Euroopa Liidu Ühtekuuluvusfondist rahastatavate veeprojektide omafinantseeringu rahastamine. Tehinguga ei ole Sihtasutusel seotud kulutusi, va intress, mistõttu on laenu sisemine intressimäär sarnane lepingus fikseeritud nominaalsele intressimäärale ning sisemise intressimäära arvestust ei ole läbi viidud.

Sihtasutus vastutab kogu oma varaga laenulepingust tulenevate rahaliste kohustiste täitmise eest.

Lisa 10 Võlad ja ettemaksed

(eurodes)

	31.12.2023	12 kuu jooksul	Lisa nr
Võlad tarnijatele	198 049	198 049	
Võlad töövõtjatele	508 011	508 011	
Maksuvõlad	12 049	12 049	4
Muud võlad	838 587	838 587	
Intressivõlad	824 975	824 975	
Muud viitvõlad	13 612	13 612	
Sihtfinantseerimisega seotud kohustised	1 073 594	1 073 594	
Sihtfinantseerimiseks saadud vahendid	5 116 804	5 116 804	
Kokku võlad ja ettemaksed	7 747 094	7 747 094	

	31.12.2022	12 kuu jooksul	Lisa nr
Võlad tarnijatele	91 157	91 157	
Võlad töövõtjatele	302 223	302 223	
Maksuvõlad	9 362	9 362	4
Muud võlad	268 045	268 045	
Intressivõlad	267 295	267 295	
Muud viitvõlad	750	750	
Sihtfinantseerimisega seotud kohustised	1 751 680	1 751 680	
Sihtfinantseerimiseks saadud vahendid	250 422	250 422	
Muud saadud ettemaksed	1 292	1 292	
Kokku võlad ja ettemaksed	2 674 181	2 674 181	

Sihtfinantseerimisega seotud kohustistena kajastatakse:

sihtfinantseerimisega seotud kohustised keskkonnaprogrammi projektidele alates 2023

31.12.2023: 1 073 594 eurot

31.12.2022: 1 751 680 eurot;

Bilansivälised kohustised sihtfinantseerimisest keskkonnaprogrammi projektidele on kajastatud lisa 20.

2023 aastal laekus sihtfinantseerimiseks saadud vahendid summas 4 693 750 eurot projektile Eesti-Läti meretuulepark, CINEA leping.

Lisa 11 Annetused ja toetused (eurodes)

	2023	2022	Lisa nr
Välisabi tegevuskuludeks/ tehniline abi	1 975 374	1 397 946	
Välisabi kaasfinantseerimine tegevuskuludeks/ tehniline abi	252 805	218 309	
Kodumaine sihtfinantseerimine tegevuskuludeks	13 725	1 225	
Eraldis riigieelarvest KeMi eraldise lepingu alusel	2 668 256	1 482 046	
Tulu KeMi ja MKMi projektide rakendamiseks	902 836	1 170 196	
Tulu projektide rakendamiseks	196 000	30 559	
Metsatoetus	3 627 000	0	
Tulu keskkonnavalasest tegevusest	307 641	0	
Tulu projektide "Kaevandusalade ja jääkreostusobjektide korrastamine, Väikese väina veeavade projekteerimine, Vetikate eemaldus Tallinna lahe rannalt" rakendamiseks	237 914	0	12
Kokku annetused ja toetused	10 181 551	4 300 281	

Lisa 12 Sihtotstarbeliselt finantseeritud projektide otsesed kulud (eurodes)

	2023	2022
Kaevandusalade ja jääkreostusobjektide korrastamine, Väikse väina veeavade projekteerimine, vetikate eemaldus Tallinna lahe rannalt	-237 914	-67 995
Kokku sihtotstarbeliselt finantseeritud projektide otsesed kulud	-237 914	-67 995

Lisa 13 Jagatud annetused ja toetused (eurodes)

	2023	2022
Sihtfinantseeritud keskkonnakaitsevaldkonnad	-4 640 458	-10 879 946
Antud välisabi kaasfinantseerimine	-2 257 767	-1 783 980
Metsatoetused	-3 446 778	0
Vääriselupaikade toetus	-156 401	0
Kokku jagatud annetused ja toetused	-10 501 404	-12 663 926

Lisa 14 Mitmesugused tegevuskulud

(eurodes)

	2023	2022
Mitmesugused bürookulud	-126 877	-63 633
Lähetuskulud	-44 672	-28 907
Koolituskulud	-41 807	-30 903
Ruumide majandamiskulud	-231 548	-208 245
Sõidukite majandamiskulud	-72 734	-26 732
Info- ja kommunikatsioonitehnoloogia kulud	-279 172	-163 679
Info ja PR teenused	-129 883	-44 230
Kuluinventar	-10 958	-8 805
Koolituskulud jm kulud kolmandatele isikutele	-19 970	-113
Muud tegevuskulud/ maksukulud	-279 970	-247 613
Kulu ebatõenäoliselt laekuvatest tagasinõuetest	0	-2 680
KIKi omaprojektide tegevuskulud	-537 076	-692 164
Muud	-35 148	-34 039
Kokku mitmesugused tegevuskulud	-1 809 815	-1 551 743

Lisa 15 Tööjõukulud

(eurodes)

	2023	2022
Palgakulu	-3 034 937	-1 976 342
Sotsiaalmaksud	-1 038 051	-665 151
Muud	-138 743	-51 750
Kokku tööjõukulud	-4 211 731	-2 693 243
Töötajate keskmine arv taandatuna täistööajale	86	57

Sihtasutuse Erametsakeskus ja Sihtasutuse Keskkonnainvesteeringute Keskus ühinemisega liitus 23 töötajat.

Lisa 16 Intressikulud

(eurodes)

	2023	2022
Intressikulu laenudelt	-2 221 016	-328 979
Kokku intressikulud	-2 221 016	-328 979

Lisa 17 Intressitulud

(eurodes)

	2023	2022
Intressitulu laenudelt	2 338 091	783 986
Intressitulud deposiitidelt	528 455	6 383
Muud intressitulud	0	43
Kokku intressitulud	2 866 546	790 412

Lisa 18 Seotud osapooled

(eurodes)

Tegev- ja kõrgemale juhtkonnale arvestatud tasud ja muud olulised soodustused		
	2023	2022
Arvestatud tasu	126 421	109 874

Sihtasutuse asutajaks on Eesti Vabariik, asutajaõiguste teostajaks on Keskkonnaministeerium.

Vastavalt üldeeskirjale avalikustatakse seotud osapooltega tehtud tehingute osas raamatupidamise aastaaruandes informatsioon vaid nende tehingute kohta, mis ei vasta õigusaktidele või Sihtasutuse sisedokumentide üldistele nõuetele või turutingimustele.

Aruandeperioodil on juhatuse liikmele arvestatud tasusid summas 91 631 eurot, 2022: 82 187 eurot.

Lisaks on juhatuse liikmele antud kasutada ametiauto, mille kasutamise eest isiklikul otstarbel maksab Sihtasutus erisoodustuse maksud. Muid soodustusi juhatuse liikmele 2023.aastal antud ei ole, ka mitte 2022. aastal. Aruandeperioodil on nõukogu liikmetele arvestatud tasusid 34 790 eurot, 2022: 27 686 eurot. Muid soodustusi nõukogu liikmetele antud ei ole. Vaata ka lisa 15.

Tegev- ja kõrgema juhtkonna liikmega seotud ühingule on antud toetust keskkonnaprogrammist võrdsetel alustel teiste toetuse saajatega. Juhatuse liikmele on ette nähtud lahkumishüvitis kolme kuu tasu ulatuses tema tagasikutsumisel nõukogu algatusel enne volituste tähtaja möödumist.

Sihtasutuse juhatus on üheliikmeline

Lisa 19: Antud sihtfinantseerimise kulud keskkonnakaitsevaldkondadele

Kirje nimetus		2023	2022
1.	Sihtfinantseeritud keskkonnakaitsevaldkonnad		
1.1.	Atmosfääriõhu kaitse*	13 730	435 793
1.2.	Kalandus	139 740	452 325
1.3.	Keskkonnateadlikkus	110 147	1 812 363
1.4.	Looduskaitse	387 297	918 808
1.5.	Merekeskkond	570 849	550 126
1.6.	Metsandus	285 173	772 600
1.7.	Ringmajandus*	638 564	1 923 048
1.8.	Veemajandus*	2 494 958	4 014 883
1.9.	Kaasfinantseerimine*	1 788 788	1 783 980
1.10.	Metsatoetus*	3 446 778	0
1.11.	Vääriselupaikade toetus	156 401	0

* Tagasi nõutud sihtfinantseerimine

Ristviide: lisa 13

Lisa 20: Sihtfinantseerimisega seotud potentsiaalsed kohustised

Alljärgnev tabel annab ülevaate SA Keskkonnainvesteeringute Keskus nõukogu poolt vastu võetud otsustest keskkonnakaitse valdkondade sihtfinantseerimisega seotud potentsiaalsetest kohustistest seisuga 31. detsember 2023.a.

eurodes										
Kirje nimetus	Nõukogu poolt vastu võetud otsused keskkonnavaldko ndadele 31.12.2023	Nõukogu poolt vastu võetud otsused keskkonnavaldko ndadele 31.12.2022	Tehtud väljamakseid seisuga 31.12.2023	Tehtud väljamakseid seisuga 31.12.2022	Kohustis bilansis 31.12.2023	Kohustis bilansis 31.12.2022	Potentsiaalne kohustis seisuga 31.12.2023	Potentsiaalne kohustis seisuga 31.12.2022	Sh lepinguline kohustis seisuga 31.12.20223	Sh lepinguline kohustis seisuga 31.12.2022
1. Keskkonnakaitsevaldkonnad 2017-2023										
1.1 Veemajandus	50 786 422	51 020 342	2 682 487	4 972 513	24 742	248 597	2 111	2 681 969	26 853	2 637 364
1.2 Looduskaitse	9 176 909	9 199 951	323 438	1 008 025	48 248	105 937	65 099	333 196	69 585	411 373
1.3 Metsandus	9 870 667	9 899 451	343 272	592 344	0	68 099	0	303 957	0	371 225
1.4 Ringmajandus	8 641 959	8 685 079	526 070	2 672 333	146 336	91 886	60 937	654 130	172 694	602 631
1.5 Merekeskkond	3 939 977	3 958 249	488 183	354 759	45 192	126 633	374 603	892 632	419 795	925 877
1.6 Atmosfääriõhu kaitse	5 339 654	5 365 145	20 489	450 989	0	0	16 106	50 316	11 389	19 013
1.7 Keskkonnateadlikkus	11 040 894	11 055 543	122 076	1 852 784	4 000	57 219	6 045	92 240	10 045	149 436
1.8 Kalandus	3 505 077	3 513 166	130 249	448 900	24 372	46 442	13 458	129 724	37 027	175 359
1.9 Jäätmekäitlus	1 587 771	1 587 771	0	0	0	0	0	0	0	0
1.10 Maapõu	2 273 544	2 273 544	0	0	0	0	0	0	0	0
1.11 Kaasfinantseerimine	7 477 680	15 184 311	2 570 626	955 650	780 697	1 006 856	1 980 678	3 542 642	1 591 632	4 065 687
Kokku keskkonnakaitsevaldkonnad 2017-2023	113 640 555	121 742 551	7 206 889	13 308 297	1 073 587	1 751 671	2 519 036	8 680 806	2 339 019	9 357 964

Lisa 21 Äriühendus

Vabariigi Valitsus tegi riigivaraaseaduse kohaselt 28.10.2022 korralduse nr 297 „Volitus Sihtasutuse Keskkonnainvesteeringute Keskus ja Sihtasutuse Erametsakeskus ühinemiseks“, millega volitati keskkonnaministrit riigi asutajaõiguste teostajana otsustama sihtasutuse Erametsakeskus ühinemine Sihtasutusega Keskkonnainvesteeringute Keskus. Keskkonnaminister otsustas ühinemise 03.11.2022 käskkirjaga nr 1-2/22/389 „Sihtasutuse Erametsakeskus ühendamine Sihtasutusega Keskkonnainvesteeringute Keskus“. 10. novembril 2022 sõlmiti ühinemisleping sihtasutuste vahel, mille alusel oli ühendavaks sihtasutuseks SA Keskkonnainvesteeringute Keskus ning ühendatavaks sihtasutuseks SA Erametsakeskus. Ühinemisega lõppes SA Erametsakeskus tegevus likvideerimismenetlusega ning SA Keskkonnainvesteeringute Keskus sai SA Erametsakeskus õigusjärglaseks. Sihtasutuse nimeks pärast ühinemist on Sihtasutus Keskkonnainvesteeringute Keskus. Ühinemise bilansi päev oli 01.01.2023, millest alates ühendatava sihtasutuse tehingud loeti tehtuks ühendava sihtasutuse arvel.

Alates ühinemise bilansi päevast korraldab ühist raamatupidamisarvestust SA Keskkonnainvesteeringute Keskus. 10. novembril 2022.a. kiitis SA Keskkonnainvesteeringute Keskus nõukogu oma otsusega 1-3/520 heaks sihtasutuste ühinemise. 22.novembril 2022.a. kiitis SA Erametsakeskus nõukogu heaks sihtasutuste ühinemise. Äriregister tegi sihtasutuste ühinemise kande 05.01.2023.a.

Mõju SA Keskkonnainvesteeringute Keskuse tegevusele

SA Erametsakeskus tegevused SA-s Keskkonnainvesteeringute Keskuses jätkuvad täies mahus ja ulatuses, milleks on erametsanduse arendamine ning metsandustoetuste jagamine nii siseriiklikest kui ka Euroopa Liidu vahenditest. Ühinemine kulges sujuvalt, toetuste jagamisel ei tekkinud katkestusi mitte üheski meetmes. Liitumise hetkel tuli üle 23 töötajat, kes on kohanenud ning jätkavad oma tööd.

Ühinemise mõju SA Keskkonnainvesteeringute Keskus netovarale oli 1,2 miljonit eurot, mille võrra suurenes SA Keskkonnainvesteeringute Keskus netovara. Ühinemise käigus lisandusid KIKi bilanssi metsatoetuste ettemakseid summas 420 tuhat eurot ning muid nõudeid summas 4 tuhat eurot. Üle tulnud rahaliste vahendite jääk oli summas 730 tuhat eurot.

Rahavoogude aruandes kajastuvad SA-ga Erametsakeskus ühinemise mõjud summas 1 070 433 eurot kirjel „muud rahavood põhitegevusest“.

Lisa 22 Juriidilised vaidlused

Õigusvaidlused moodustavad kõigi finantseeritud projektide koguarvust ja mahust jätkuvalt väga väikese osa.

KIKil on pooleli kaheksa kohtuvaidlust. Paaris kohtuasjas kasutab toetuse saaja lepingulist esindajat. Üldjuhul ei ületa lepingulise esindaja kulud 10 000 eurot.

Meie hinnangul ei oma õigusasjad suurt mõju aruandes esitatud näitajatele. Kui kohtuvaidlustest järeldub, et toetuse saajal on õigus toetust saada, rahastatakse projekte võimalusel toetuse eelarvest ning õigusabikulud on ette nähtud KIKi tegevuskulude eelarves. Kui kohus peaks toetuse saaja kaebuse rahuldama, kuid tagasinõutud summa rahastamine ei ole võimalik toetuse eelarvest, on võimalik teha ettepanek kulude katmiseks vabariigi valitsuse reservist.

Pooleli on järgmised kohtulikud menetlused:

- KIK tegi struktuurivahenditest rahastatavas projektis 3. märtsil 2022 **Tallinna linnale** tagasinõude, millega vähendati projekti toetust 437 000 euro võrra. Toetuse saaja vaidlustas otsuse halduskohtus ning kohus rahuldab kaebuse osaliselt. KIK esitab apellatsioonkaebuse. Vaidlustatud otsus tugineb Rahandusministeeriumi finantskontrolli osakonna projektiauditi lõpparuande soovitusel ja tähelepanekutele.
- **OÜ Renwol Grupp** vaidlustas halduskohtus KIKi 11. veebruari 2022 otsuse, millega jäeti kaebaja projekti “Vanaõlide ümbertöötlemine” taotlus rahuldamata. Kaebus jäeti I astme kohtu poolt rahuldamata, jätkub apellatsioonimenetlus.
- **AS KOVEK** vaidlustas halduskohtus KIKi juhatuse 27.11.2023 finantskorrektsiooni otsuse, millega vähendati projekti toetust 100 547 euro võrra.
- **Võru Vesi AS** vaidlustas halduskohtus KIKi juhatuse 15. mai 2023 finantskorrektsiooni otsuse, millega vähendati projekti toetust 111 960 euro võrra.
- **Torm Metall OÜ** vaidlustas halduskohtus KIKi juhatuse 29. märtsi 2022 finantskorrektsiooni otsuse, millega vähendati projekti toetust 14 119 euro võrra. Kaebus jäeti I astme kohtu poolt rahuldamata, jätkub apellatsioonimenetlus.
- **Pärnu Linnavalitsus** vaidlustas halduskohtus KIKi juhatuse 09.11.2023 finantskorrektsiooni otsuse, millega vähendati projekti toetust 419 270 euro võrra.

Ei ole teada tõendamata või potentsiaalseid nõudeid, mida võidakse KIKi vastu esitada.

Aruande digitaalallkirjad

Aruande lõpetamise kuupäev on: 19.03.2024

Sihtasutus Keskkonnainvesteeringute Keskus (registrikood: 90005946) 01.01.2023 - 31.12.2023 majandusaasta aruande andmete õigsust on elektrooniliselt kinnitanud:

Allkirjastaja nimi	Allkirjastaja roll	Allkirja andmise aeg
ANDRUS TREIER	Juhatuse liige	19.03.2024

SÕLTUMATU VANDEAUDIITORI ARUANNE

Sihtasutus Keskkonnainvesteeringute Keskus nõukogule

Arvamus

Oleme auditeerinud Sihtasutus Keskkonnainvesteeringute Keskus (sihtasutus) raamatupidamise aastaaruannet, mis sisaldab bilanssi seisuga 31. detsember 2023 ning tulemiaruanne, rahavoogude aruannet ja netovara muutuste aruannet eeltoodud kuupäeval lõppenud majandusaasta kohta ning raamatupidamise aastaaruande lisasid, mis sisaldavad oluliste arvestuspõhimõtete kokkuvõtet ja muud selgitavat infot.

Meie arvates kajastab kaasnev raamatupidamise aastaaruanne kõigis olulistes osades õiglaselt sihtasutuse finantsseisundit seisuga 31. detsember 2023 ning sellel kuupäeval lõppenud aasta finantstulemust ja rahavoogusid kooskõlas Eesti finantsaruandluse standardiga.

Arvamuse alus

Viisime auditi läbi kooskõlas rahvusvaheliste auditeerimise standarditega (Eesti). Meie kohustusi vastavalt nendele standarditele kirjeldatakse täiendavalt meie aruande osas „Vandeauditori kohustused seoses raamatupidamise aastaaruande auditiga”. Me oleme sihtasutusest sõltumatud kooskõlas kutseliste arvestuseksperptide eetikakoodeksiga (Eesti) (eetikakoodeks (EE)), ja oleme täitnud oma muud eetikaalased kohustused vastavalt eetikakoodeksi (EE) nõuetele. Me usume, et auditi tõendusmaterjal, mille oleme hankinud, on piisav ja asjakohane aluse andmiseks meie arvamusele.

Muu informatsioon

Juhatus vastutab muu informatsiooni eest. Muu informatsioon hõlmab tegevusaruannet, kuid ei hõlma raamatupidamise aastaaruannet ega meie asjaomast vandeauditori aruannet.

Meie arvamus raamatupidamise aastaaruande kohta ei hõlma muud informatsiooni ja me ei tee selle kohta mingis vormis kindlustandvat järeldust.

Seoses meie raamatupidamise aastaaruande auditiga on meie kohustus lugeda muud informatsiooni ja kaaluda seda tehes, kas muu informatsioon oluliselt lahkeb raamatupidamise aastaaruandest või meie poolt auditi käigus saadud teadmistest või tundub muul viisil olevat oluliselt väärkajastatud.

Kui me teeme teatud töö põhjal järelduse, et muu informatsioon on oluliselt väärkajastatud, oleme kohustatud sellest faktist aru andma. Meil ei ole sellega seoses millegi kohta aru anda ning avaldame, et tegevusaruandes esitatud informatsioon on olulises osas kooskõlas raamatupidamise aastaaruandega ning kohalduvate seaduses sätestatud nõuetega.

Juhtkonna ja nende, kelle ülesandeks on valitsemine, kohustused seoses raamatupidamise aastaaruandega

Juhatus vastutab raamatupidamise aastaaruande koostamise ja õiglase esitamise eest kooskõlas Eesti finantsaruandluse standardiga ja sellise sisekontrolli eest, nagu juhatus peab vajalikuks, et võimaldada kas pettusest või veast tulenevate oluliste väärkajastamisteta raamatupidamise aastaaruande koostamist.

Raamatupidamise aastaaruande koostamisel on juhatus kohustatud hindama sihtasutuse suutlikkust jätkata jätkuvalt tegutsevana, esitama infot, kui see on rakendatav, tegevuse jätkuvusega seotud asjaolude kohta ja kasutama tegevuse jätkuvuse arvestuse alusprintsipi, välja arvatud juhul, kui juhatus kavatses kas sihtasutust likvideerida või tegevuse lõpetada või tal puudub sellele realistlik alternatiiv.

Need, kelle ülesandeks on valitsemine, vastutavad sihtasutuse raamatupidamise aruandlusprotsessi üle järelevalve teostamise eest.

Vandeauditori kohustused seoses raamatupidamise aastaaruande auditiga

Meie eesmärk on saada põhjendatud kindlus selle kohta, kas raamatupidamise aastaaruanne tervikuna on kas pettusest või veast tulenevate oluliste väärkajastamisteta, ja anda välja vandeauditori aruanne, mis sisaldab meie arvamust. Põhjendatud kindlus on kõrgetasemeline kindlus, kuid see ei taga, et olulise väärkajastamise eksisteerimisel see kooskõlas rahvusvaheliste auditeerimise standarditega (Eesti) läbiviidud auditi käigus alati avastatakse. Väärkajastamised võivad tuleneda pettusest või veast ja neid peetakse oluliseks siis, kui võib põhjendatult eeldada, et need võivad üksikult või koos mõjutada majanduslikke otsuseid, mida kasutajad raamatupidamise aastaaruande alusel teevad.

Me kasutame auditi osana vastavalt rahvusvaheliste auditeerimise standarditele (Eesti) kutsealast otsustust ja säilitame kutsealase skeptitsismi kogu auditi käigus. Me teeme ka järgmist:

- teeme kindlaks ja hindame raamatupidamise aastaaruande kas pettusest või veast tuleneva olulise väärkajastamise riskid, kavandame ja teostame auditiprotseduuri vastuseks nendele riskidele ning hangime piisava ja asjakohase auditi tõendusmaterjali aluse andmiseks meie arvamusele. Pettusest tuleneva olulise väärkajastamise mitteavastamise risk on suurem kui veast tuleneva väärkajastamise puhul, sest pettus võib tähendada salakokkulepet, võltsimist, tahtlikku tegevusetust, väärarvamuste tegemist või sisekontrolli eiramist;
- omandame arusaamise auditi puhul asjassepuutuvast sisekontrollist, et kavandada nendes tingimustes asjakohaseid auditiprotseduure, kuid mitte arvamuse avaldamiseks sihtasutuse sisekontrolli tulemuslikkuse kohta;
- hindame kasutatud arvestuspõhimõtete asjakohasust ning juhatuse arvestushinnangute ja nendega seoses avalikustatud info põhjendatust;
- teeme järelduse juhatuse poolt tegevuse jätkuvuse arvestuse alusprintsipi kasutamise asjakohasuse kohta ja saadud auditi tõendusmaterjali põhjal selle kohta, kas esineb olulist ebakindlust sündmuste või tingimuste suhtes, mis võivad tekitada märkimisväärset kahtlust sihtasutuse

suutlikkuses jätkata jätkuvalt tegutsevana. Kui me teeme järelduse, et eksisteerib oluline ebakindlus, oleme kohustatud juhtima vandeaudiitori aruandes tähelepanu raamatupidamise aastaaruandes selle kohta avalikustatud infole või kui avalikustatud info on ebapiisav, siis modifitseerima oma arvamust. Meie järeldused põhinevad vandeaudiitori aruande kuupäevani saadud auditi tõendusmaterjalil. Tulevased sündmused või tingimused võivad siiski kahjustada sihtasutuse suutlikkust jätkata jätkuvalt tegutsevana;

- hindame raamatupidamise aastaaruande üldist esitusviisi, struktuuri ja sisu, sealhulgas avalikustatud informatsiooni, ning seda, kas raamatupidamise aastaaruanne esitab aluseks olevaid tehinguid ja sündmusi viisil, millega saavutatakse õiglane esitusviis.

Me vahetame nendega, kelle ülesandeks on valitsemine, infot muu hulgas auditi planeeritud ulatuse ja ajastuse ning märkimisväärsete auditi tähelepanekute kohta, sealhulgas mis tahes sisekontrolli märkimisväärsete puuduste kohta, mille oleme tuvastanud auditi käigus.

19. märts 2024

Kersti Ruut

Vandeaudiitori number 604

Ruut & Partnerid Audiitorbüroo OÜ

Audiitorettevõtja tegevusloa number 283

Kasesalu 12, 76505 Saue linn

76505 Harjumaa

Audiitorite digitaalallkirjad

Sihtasutus Keskkonnainvesteeringute Keskus (registrikood: 90005946) 01.01.2023 - 31.12.2023 majandusaasta aruandele lisatud audiitori aruande on digitaalselt allkirjastanud:

Allkirjastaja nimi	Allkirjastaja roll	Allkirja andmise aeg
KERSTI RUUT	Vandeaudiitor	19.03.2024

Tegevusalad

Tegevusala	EMTAK kood	Põhitegevusala
Muude mujal liigitamata finantsteenuste osutamine, v.a kindlustus ja pensionifondid	64991	Jah

Sidevahendid

Liik	Sisu
Telefon	+372 6274171
Faks	+372 6274170
E-posti aadress	info@kik.ee